

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Analýza a možnosti rozvoje vybraného regionu
s využitím strukturálních fondů EU**

Karel Novotný

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Karel Novotný

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza a možnosti rozvoje vybraného regionu s využitím strukturálních fondů EU

Název anglicky

Analysis and development potential of selected region with the EU Structural funds utilisation

Cíle práce

Cílem práce je analýza regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad s přihlédnutím k úspěšnosti využívání strukturálních fondů EU a navržení možných opatření, vedoucí ke zlepšení celkové situace v regionu.

Metodika

Pro zpracování literární rešerše bude využita metoda studia odborné literatury. Aktuální informace budou získány z internetových zdrojů. Využita bude metoda deskripce, komparace a analýzy.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

region soudržnosti, Jihozápad, strukturální fondy, dotace, jihočeský kraj, plzeňský kraj

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, klasifikace. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.

BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena. Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, MATES, Pavel, POSTRÁNECKÝ, Josef, WOKOUN, René. Úvod do regionálních a správních věd: vybrané kapitoly. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1996. 93 s. ISBN 80-859-6318-3

KÖNIG, Petr a kol. Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kol. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Bohuslava Boučková, CSc.

Elektronicky schváleno dne 13. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza a možnosti rozvoje vybraného regionu s využitím strukturálních fondů EU" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 12. 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí diplomové práce ing. Bohuslavě Boučkové, CSc. za její odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování věnovala. Dále bych rád poděkoval své rodině za jejich podporu během mého studia.

Analýza a možnosti rozvoje vybraného regionu s využitím strukturálních fondů EU

Analysis and development potential of selected region with the EU Structural funds utilization

Souhrn

Teoretická část diplomové práce informuje o základech evropské regionální a strukturální politiky a jejím fungování na území ČR. Praktická část práce obsahuje socioekonomickou analýzu regionu soudržnosti Jihozápad a následné zhodnocení fungování ROP JZ v programovém období 2007 -2013. Je řešena otázka, zda byly naplněny požadované cíle operačního programu a realizované projekty přispěly k posílení konkurenční pozice regionu. V závěrečné části jsou předloženy návrhy možných doporučení pro realizaci IROP v programovém období 2014 – 2020.

Summary

The theoretical part of thesis informs about European regional and structural policy and its functioning in the Czech Republic. The practical part contains an analysis of socio-economic cohesion region Southwest and subsequent evaluation of the functioning of ROP SW in the programming period 2007 -2013, which addresses the question of whether the fulfillment of the required objectives of the operational program and projects have helped to strengthen the competitive position of the region. In the final part of this work are presented suggestions for possible recommendations for the implementation of IROP in the programming period 2014 - 2020.

Klíčová slova: region soudržnosti, Jihozápad, strukturální fondy, dotace, jihočeský kraj, plzeňský kraj

Keywords: Cohesion Region, Southwest, structural funds, subsidies, South Bohemia, Pilsen Region

Obsah

1	Úvod	4
2	Cíl práce a metodika	5
3	Literární rešerše	6
3.1	<i>Region.....</i>	6
3.1.1	Vymezení pojmu region	6
3.1.2	Základní typologie regionů	6
3.1.3	Podporované regiony	7
3.2	<i>Administrativně-správní členění v ČR.....</i>	8
3.2.1	Období 1993 - 2002	8
3.2.2	Období 2003 – současnost	8
3.2.3	Statistické rozdělení dle Eurostatu	10
3.2.4	Euroregiony	11
3.3	<i>Regionální a strukturální politika Evropské Unie</i>	11
3.3.1	Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti.....	11
3.3.2	Historie regionální a strukturální politiky EU	12
3.4	<i>Programové období 2007 – 2013.....</i>	15
3.4.1	Cíle strukturální politiky	15
3.4.2	Finanční nástroje.....	17
3.5	<i>Programové období 2014 – 2020.....</i>	18
3.6	<i>Čerpání evropských dotací v ČR</i>	20
3.6.1	Legislativní rámec (2007 – 2013).....	20
3.6.2	Čerpání financí z operačních programů	22
3.6.3	Změny a výhled do období 2014 – 2020	23
3.6.4	Současný stav čerpání financí.....	24
4	Vymezení a charakteristika vybraného regionu	25
4.1	<i>Analýza Jihočeského kraje</i>	25
4.1.1	Územní charakteristika	25
4.1.2	Obyvatelstvo.....	27
4.1.3	Ekonomika	29
4.1.4	Životní prostředí	34

4.1.5	Dopravní infrastruktura.....	35
4.1.6	Shrnutí analýzy.....	37
4.2	<i>Analýza Plzeňského kraje</i>	40
4.2.1	Obyvatelstvo.....	41
4.2.2	Ekonomika	43
4.2.3	Životní prostředí	49
4.2.4	Dopravní infrastruktura.....	49
4.2.5	Shrnutí analýzy.....	52
4.3	<i>Využívání strukturálních fondů ROP JZ</i>	54
4.3.1	Prioritní osa 1 – Dostupnost center	55
4.3.2	Prioritní osa 2 – Stabilizace a rozvoj měst a obcí.....	60
4.3.3	Prioritní osa 3 – Rozvoj cestovního ruchu	67
4.3.4	Prioritní osa 4 – Technická pomoc.....	71
4.3.5	Zhodnocení čerpání z ROP JZ v období 2007 – 2013	72
4.4	<i>OP a jejich význam pro region</i>	75
4.5	<i>Závěrečné shrnutí analýzy</i>	76
4.6	<i>Navržení možných opatření</i>	78
5	Závěr	80
	Seznam použitých zdrojů	81
5.1	<i>Tištěná literatura</i>	81
5.2	<i>Internetové zdroje</i>	82
6	Přílohy	87

1 Úvod

V současnosti se stále více do popředí zájmu dostává téma strukturálních fondů EU. Hlavním důvodem je změna pětiletého programového období. Nacházíme se v čase nejistoty a očekávání. Postupně jsou získávány poslední dotace z minulého programového období a nastává čas bilancování, analyzování a poučení se z minulých chyb.

Tato se práce se zaměřuje na analýzu regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad, tedy uměle vytvořeného správního celku za účelem čerpání fondů z Evropské unie, skládajícího se z Jihočeského a Plzeňského kraje. Na internetových stránkách strukturálních fondů se udává, že cílem regionálních operačních programů je zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro investory. Podobné ukazatele jsou jen obtížně měřitelné a tato práce nemá ambice odpovědět na otázku, do jaké míry byly během posledního programového období skutečně naplněny. Cílem je komplexně analyzovat oblast regionu ze socioekonomického hlediska, aby bylo možné určit slabá místa omezující další rozvoj. Poté bude možné odpovědět na otázku, zdali v rámci regionálního operačního programu byly podpořeny takové projekty, které mají potenciál posílit rozvoj regionu.

Zjišťování míry účelnosti realizovaných projektů představuje pouze jednu část analýzy regionálního operačního programu. V posledních letech se objevují zprávy o problematickém čerpání financí z fondů EU, které je v extrémních případech zcela zastaveno a prošetřováno policejními orgány. Proto bude část této práce zaměřena na zhodnocení průběhu čerpání dotací ROP JZ v uplynulém programovém období, aby bylo možné zodpovědět otázku, zdali byla alokovaná podpora v rámci programu rozdělena mezi žadatele dle stanovených cílových parametrů.

Závěr analýzy bude obohacen o vlastní doporučení vedoucí k možnému zlepšení regionální situace v současném programovém období 2014 – 2020.

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce je analýza regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad s přihlédnutím k úspěšnosti využívání strukturálních fondů EU a navržení možných opatření, vedoucích ke zlepšení celkové situace v regionu.

Pro zpracování literární rešerše bude využita metoda studia odborné literatury. Aktuální informace budou získány z internetových zdrojů. Využita bude metoda deskripce, komparace a analýzy.

Analýza regionu bude provedena především s využitím dat ze Statistické ročenky Jihočeského a Plzeňského kraje, doplněné o další údaje ze stránek Českého statistického úřadu, a Programů rozvoje Jihočeského a Plzeňského kraje. Údaje budou analyzovány a vyhodnoceny. Výstupem bude souhrn doplněný SWOT analýzou. K rozboru ROP JZ budou použity Zprávy o realizaci ROP NUTS II Jihozápad a publikace Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad. Informace o realizovaných projektech budou vycházet ze zdroje, používaného pro internetové stránky mapaprojektu.cz, avšak v rozšířené verzi, poskytnuté pracovníky MMR. Úspěšnost plnění jednotlivých oblastí podpory ROP bude hodnocena na základě míry splnění pouze hlavních a jádrových (core) indikátorů. Zmíněné projekty, čerpající z jiných OP než ROP JZ, budou dohledány na internetových stránkách jejich provozovatele.

3 Literární rešerše

3.1 Region

3.1.1 Vymezení pojmu region

Jednotné vymezení termínu region je velmi obtížné a kupříkladu René Wokoun poukazuje na fakt, že se již dlouhá léta odborníci marně snaží o nalezení všeobecně přijatelné definice. Tento termín tak často bývá používán v různém smyslu.¹ Pro lepší představu lze použít definici Malinovského a Sucháčka.²

„Region je část geografické sféry s komplexem přírodních a socioekonomických prvků a procesů, které tím, že se vyznačují specifickým rozmístěním, uspořádáním, mírou integrace a vlastní prostorovou strukturou s vnitřní zákonitou podobností, se odlišují od jiných geografických sfér (regionů).“

Pro účely této práce je vhodné zmínit i definici téhož pojmu ze **Zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje:**

„Pro účely tohoto zákona se rozumí regionem územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporování podle tohoto zákona.“

3.1.2 Základní typologie regionů

Existuje mnoho způsobů dělení regionů v závislosti na sledovaných kritériích. J. Ježek zmiňuje jako nejčastěji citované rozdělení německého geografa H. H. Blotvogela³, které je následující:

Reálné (analytické) regiony – vědecké konstrukce územních celků sloužící k poznání a snahám o vědecké uspořádání reality. Lze rozlišovat jednoznačně lokalizovatelné regiony (např. přírodní jednotky, povodí) a funkční regiony (např. oblast trhu práce, hospodářský region).

Regiony vymezené lidskými aktivitami a činnostmi – vznikají každodenním jednáním individuálních nebo kolektivních aktérů (v podobě firem, sdružení apod.). Příkladem

¹ KADEŘÁBKOVÁ, J., MATES, P., POSTRÁNECKÝ, J., WOKOUN, R., *Úvod do regionálních a správních věd: vybrané kapitoly*, s. 27

² MALINOVSKÝ, J., SUCHÁČEK, J., *Velký anglicko-český slovník vysvětlující pojmy regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*, s. 642

³ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M., BLAŽEK, J. a kol., *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*, s. 282-283

takového regionu může být území dobrovolných svazků obcí a měst či územně plánovací regiony.

Identifikační regiony – jsou jako regiony vnímány, popř. se s nimi aktéři identifikují. Vznikají prostřednictvím společenské komunikace (médiá, politika). Příkladem mohou být regiony osobní či společenské identity, založené na pocitu sounáležitosti, nebo oblasti působnosti politického jednání.

Ježek dále zmiňuje tradiční rozdělení na deskriptivní a normativní regiony⁴:

Deskriptivní regiony – vymezené na základě situační analýzy. Lze je rozdělit na homogenní, které se vymezují na základě rovnoměrné intenzity výskytu sledovaných jevů, a heterogenní, vykazující relativní autonomii své komplexní integrity. Typem heterogenních regionů jsou tzv. nodální regiony, kde jsou analyzovány vazby mezi jádrem a jeho zázemím (bývají označovány i jako nodální, podle latinského pojmu *nodus* - jádro), například regiony pracovní dojížděky.

Normativní regiony – vznikají politickým rozhodnutím na základě požadavků legislativy či exekutivy. Do této skupiny lze zařadit administrativně správní jednotky nebo např. vymezené regiony na základě společných strukturálních problémů.

3.1.3 Podporované regiony

V české legislativě vymezuje Ministerstvo pro místní rozvoj státem podporované regiony v Zákoně č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje a to následovně:

Regiony se soustředěnou podporou státu, které se podle charakteru svého zaostávání člení:

- **Strukturálně postižené regiony**, ve kterých se soustřeďují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání,
- **Hospodářsky slabé regiony**, které na základě ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v České republice. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel,

⁴ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M., BLAŽEK, J. a kol., *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*, s. 283-284

- **Venkovské regiony**, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v primárním sektoru. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích;

Ostatní regiony, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelními pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice.

3.2 Administrativně-správní členění v ČR

3.2.1 Období 1993 - 2002

Od vzniku samostatné České republiky procházel vývoj administrativního členění výraznými změnami. V 90. letech byly samosprávnými jednotkami na lokální úrovni obce. Státní správa byla realizována na úrovni lokální na vybraných obecních úřadech, na úrovni regionální na okresních, respektive krajských úřadech. Zánikem krajů bylo správní řízení přeneseno na úroveň okresů Území státu, které tvořily celky v podobě **76 okresů**⁵ s vlastními správními úřady. Na nižší úrovni fungovaly obce. Vzhledem k faktu, že všechny obce nebyly dostatečně dimenzovány pro výkon veškerých svěřených povinností, došlo k rozdělení na obce I. a II. kategorie (stupně). **Obcí I. kategorie** se rozumí každá obec v ČR, jedná se tedy o základní jednotku správního členění. Výše zmíněná nedostatečná schopnost správy některých obcí vedla ke vzniku **obcí II. kategorie - s pověřeným obecním úřadem**, které vykonávaly státní správu pro obce I. kategorie.

3.2.2 Období 2003 – současnost

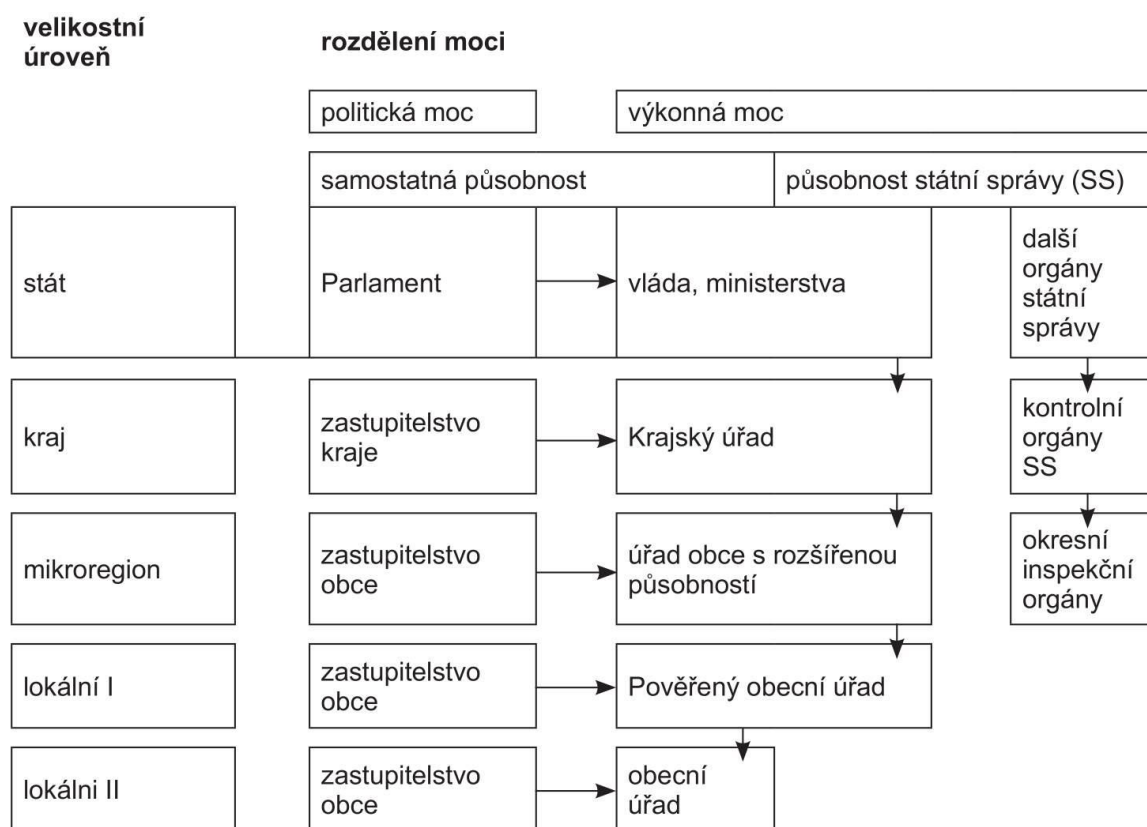
V roce 1997 započaly práce na první fázi reformy s plánem na zefektivnění a zeštíhlení veřejné správy. Zřejmě největší změnu mělo představovat zrušení okresních úřadů a vznik nových samosprávných celků v podobě krajů. Roku 1997 byl vydán ústavní zákon č. 347/1997 Sb., který legislativně vymezil nově vznikající kraje. V roce 2000 byly přijaty další zákony, především pak č. 128/2000 Sb. o obcích, č. 129/2000 Sb. o krajích,

⁵ *Původní počet okresů v době vzniku ČR byl 75, v roce 1996 dochází k vzniku nového okresu Jeseník, Hl. město Praha se do okresů nezapočítává*

č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, následované zákonem č. 132/2000 Sb., řešícím kompetence jednotlivých orgánů. 12. listopadu v roce 2000 se konaly první volby do zastupitelstev krajů a od 1. ledna 2001 začíná působit **13 krajů a hl. město Praha** na pozici vyšších územně samosprávných celků. Kraje plní i některé funkce státní správy. Souběžně s nimi další dva roky operují okresní úřady, které se připravovaly na své ukončení a přenesení kompetencí na vybrané úřady obcí. Dochází ke vzniku územních celků v podobě **obcí III. stupně – s rozšířenou působností**. V souladu s předpisy č. 314/2002 Sb. a č. 320/2002 Sb., začíná od 1. ledna 2003 působit 205 obcí III. Stupně, jejichž úřady přebírají většinu pravomocí rušených okresních úřadů a občas bývají označovány jako „malé okresy“. Ke stejnému datu je ukončena činnost okresních úřadů. Okresy jako statistické jednotky jsou využívány i v současnosti.

Zvláštní postavení v celém systému má hlavní město Praha. Magistrát vykonává působnost obce III. Stupně a částečně své pravomoci deleguje na úřady 10 městských obvodů. Hl. město Praha působí jako kraj.

Obrázek 1 - Schéma organizace veřejné správy v ČR

Zdroj: PERLÍN, R., *Geografické rozhledy* 1/2009, s. 7

3.2.3 Statistické rozdělení dle Eurostatu

Vzhledem k různorodosti Evropského společenství vznikla potřeba jednotné unifikované struktury územních jednotek. Za tímto účelem je Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem) roku 1988 zavedena klasifikace NUTS⁶. V České republice je tato klasifikace vymezena na základně Usnesení vlády č. 707/1998 Českým statistickým úřadem ve spolupráci s Eurostatem roku 1998, zavedena je v následujícím roce a aktualizována v roce 2003, kdy se stává závaznou pro členy EU⁷.

Jednotky **NUTS** mají odlišné identifikátory pro jednotlivé země (např. Česká republika má identifikátor CZ, tj. CZ-NUTS), ale společné vymezení dle velikostí (v počtu obyvatel). V době zavedení existovaly v ČR i ostatních státech statistické jednotky NUTS 0-5. Jednotka NUTS 0 představuje stát, NUTS 1 pak jednotlivé země spolkového státu (federace), tedy například ve Spolkové republice Německo země Bavorsko, Sasko atd. Česká republika je celá označena jako NUTS 0 i NUTS 1. NUTS 2, důležitý pro čerpání evropských financí, označuje účelově vytvořené regiony soudržnosti (některé vznikají spojením krajů). NUTS 3 je v ČR použito pro kraje, NUTS 4 pro okresy, NUTS 5 pro obce.

Souběžně s klasifikací NUTS existuje od roku 1990 klasifikace **LAU** (Local Administrative Unit) pro nižší úroveň územního členění. Její jednotky, které nahrazují NUTS 4 (LAU 1) a NUTS 5 (LAU 2), jsou v ČR platné od 1. ledna 2008 a odpovídají okresům (LAU 1), resp. obcím. Její zavedení neznamenalou pouhou změnu názvu jednotek. Například Praha byla rozdělena na úrovni NUTS 4 do 15 správních obvodů, avšak na úrovni LAU 1 i LAU 2 se dále nečlení⁸. Praha se tak vyskytuje v podobě jedné jednotky u NUTS 2,3 i LAU 1,2.

⁶ La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques

⁷ formou závazného Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003

⁸ ČSÚ – Praha jako územní statistická jednotka

Tabulka 1- Rozdělení ČR dle jednotek Eurostatu k 1. 1. 2013

Statistická jednotka	Ekvivalent v ČR	Počet jednotek v ČR	Hranice dle počtu obyvatel ⁹
NUTS 0	stát	1	
NUTS 1	území ČR	1	3 mil – 7 mil.
NUTS 2	regiony soudržnosti	8	800 tis. – 3 mil.
NUTS 3	kraje	14	150 tis. – 800 tis.
LAU 1	okresy	77	
LAU 2	obce	6252	

Zdroj: Údaje ČSÚ, hranice počtu obyvatel byly použity ze stránek Euroskopu¹⁰

3.2.4 Euroregiony

Pojem euroregiony označuje formu regionální přeshraniční spolupráce. Poprvé se objevil v Madridské dohodě z roku 1980 Radou Evropy, avšak stále neexistuje jeho jednotná právní forma. V ČR vzniklo mezi roky 1992-2000 celkem 13 euroregionů. Tento počet je stále aktuální a tyto regiony přispívají mj. k rozvoji příhraniční spolupráce, turistiky a kultury, zlepšování přeshraniční infrastruktury či přeshraniční spolupráci při likvidaci přírodních katastrof. Ke své činnosti mohou využívat finanční podpory EU a to například formou programů INTERREG.

3.3 Regionální a strukturální politika Evropské Unie

3.3.1 Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti

Mezi členskými státy a jejich regiony existují na hospodářské a sociální úrovni velké rozdíly, které se dále prohloubily rozšiřováním EU v letech 2004 a 2007. Společenství se snaží při budování jednotného trhu tyto disparity vyrovnat v rámci své politiky strukturální a sociální soudržnosti. Za tímto účelem bylo v období 2007-2013 vyčleněno 35,7 % ze společného rozpočtu EU.¹¹

Evropská politika je založena na principu solidarity s cílem vyváženého a udržitelného rozvoje ekonomiky, dosažení nízké úrovně nezaměstnanosti a zlepšení stavu životního prostředí na celém území EU.

⁹ Tato hranice není striktně vyžadována a existují výjimky při řazení regionů.

¹⁰ EUROSOKOP.CZ. *Správní členění (systém NUTS)*

¹¹ NOVÁK, O., FRIČOVÁ V., *Euroskop.cz*

3.3.2 Historie regionální a strukturální politiky EU

3.3.2.1 První etapa (1958 – 1973)

V době vzniku Evropského hospodářského společenství (EHS) byla strukturální politice na nadnárodní úrovni věnována minimální pozornost, částečně i proto, že v zakládajících zemích¹² (mimo Itálii) nepředstavovaly regionální disparity vážnější problém. Prioritu Společenství představovala společná zemědělská politika, dokončení celní unie a vybudování Hospodářské a měnové unie.¹³

Nicméně již od vzniku EHS (v roce 1958) fungovala **Evropská investiční banka (EIB)**, poskytující výhodné úvěry mj. k financování projektů regionální politiky jednotlivých zemí EHS. V roce 1960 je zřízen první specializovaný nástroj regionální a strukturální politiky EHS v podobě **Evropského sociálního fondu (ESF)**, a roku 1962 byl založen **Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF)**. V roce 1967 vstoupila v platnost smlouva o spojení orgánů EHS, Euratomu a ESUO (tzv. Slučovací smlouva), jejich právní subjektivita však nebyla dotčena. Od té doby se tyto tři smlouvy začaly souhrnně nazývat **Smlouvy o evropských společenstvích**.

3.3.2.2 Druhá etapa (1974 – 1985)

Druhá etapa je spojena se vstupem Velké Británie, Irska a Dánska do EHS. Především první dvě jmenované země zatěžoval problém se slabými či strukturálně postiženými regiony. Jejich plánovaný vstup do EHS vyvolal novou diskusi o politice Společenství a předložení tzv. „Tomsonovy zprávy“ Evropské komisi. Zpráva zdůrazňuje nutnost posílení regionální politiky, která je předpokladem k prohloubení hospodářské integrace Společenství. Velké regionální disparity byly vnímány jako možné ohrožení plánované Hospodářské a měnové unie.¹⁴ Vzhledem k finanční náročnosti podobných opatření byl roku 1975 zřízen **Evropský fond regionální rozvoje (ERDF)**.

3.3.2.3 Třetí etapa (1986 – 1993)

V roce 1981 vstupuje do společenství Řecko, následované roku 1986 Španělskem a Portugalskem. V reakci na jejich vstup jsou zřízeny Společenstvem financované

¹² Pozn.: Francie, Německo, Itálie a státy Beneluxu

¹³ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M., *Strukturální politika Evropské unie*, s. 5-7

¹⁴ Tamtéž, s. 8-9

integrované středomořské programy, u nichž byl v praxi poprvé uplatněn princip programování.¹⁵

Nejvýznamnějším krokem EHS ve třetí etapě bylo schválení tzv. **Jednotného evropského aktu**, představujícího první podstatnou revizi zakládajících Římských smluv a přispívajícího k prohloubení kompetencí a vlivu evropských institucí a jejich spolupráce s členskými zeměmi, vedoucí ke sblížení hospodářských a měnových politik.¹⁶

V roce 1988 byl přijat **I. Delorsův balíček**, obsahující reformu celkového finančního rámce EHS pro období 1988 – 1992. Došlo ke zvýšení financování strukturální fondů na úkor Společné zemědělské politiky. Financování jednotlivých opatření pak bylo vázáno na cíle, kdy měl každý z cílů přidělen určitou finanční částku. V období mezi léty 1988 - 1992 existovalo **5 cílů**¹⁷:

- Cíl 1 - Podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů
- Cíl 2 - Přeměna regionů, příhraničních regionů a jejich částí (včetně oblastí s potřebou řešení nezaměstnanosti a městských aglomerací)
- Cíl 3 - Boj s dlouhodobou nezaměstnaností
- Cíl 4 - Podpora integrace mladých lidí na trh práce
- Cíl 5- Rozdělen na dva dílčí cíle:
 - A) - Urychlení strukturálních změn v zemědělství
 - B) - Podpora rozvoje venkovských oblastí

Konec 90. let byl ve znamení prudkých politických změn ve střední a východní Evropě, vedoucí k novým uchazečům o členství. EHS (a později EU) jejich zájem podporovalo a napomáhalo v transformaci jejich ekonomik a schopnosti pracovat se strukturálními podporami. Mezi nejvýznamnější nástroje patřil strukturální fond **PHARE** (který byl po roce 1999 doplněn fondy ISPA a SAPARD). Fond PHARE byl založen v roce 1989 a měl sloužit pouze Polsku a Maďarsku, avšak později byl rozšířen i na ostatní kandidátské země. Jako doplňující forma pomoci, kterou disponuje Společenství (resp. EU) k řešení specifických problémů na svém území, fungují **iniciativy**. Mezi nejvýznamnější regionální iniciativy patřily např. **INTERREG** (pro podporu přeshraniční spolupráce) nebo

¹⁵ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M., *Strukturální politika Evropské unie*, s. 17

¹⁶ tamtéž, s. 17

¹⁷ KÖNIG, P., *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*, s. 172

LEADER (pro podporu rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím Místních akčních skupin¹⁸).

V roce 1992 vzniká **Maastrichtská smlouva**, která se stává základním kamenem pro vznik **Evropské Unie** počátkem její platnosti k 1. listopadu 1993. Dále je přijat **II. Delorsův balíček**, představující rozpočtový rámec pro období 1993 – 1999.

3.3.2.4 Čtvrtá etapa (1994 – 1999)

V roce 1993 vzniká **Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)**. Ve stejném roce je založen tzv. **Fond soudržnosti** (neboli **Kohezní fond**) pro podporu méně rozvinutých členských zemí. Slouží k financování velkých projektů v oblasti infrastruktury a životního prostředí. Nárok na jeho čerpání mají země s HNP na obyvatele menším jak 90 % průměru Evropské Unie.

V tomto zúčtovacím období existovalo **6 cílů**. Cíle navazovaly na předchozí období a nový šestý byl spojený s plánovaným vstupem Finska a Švédska – Podpora rozvoje regionů s mimořádně nízkou hustotou zalidnění.

Nadále pokračovaly v rozšířené podobě **Iniciativy** společenství (např. INTERREG II, LEADER II, URBAN (regenerace městských zón)). Kandidátské země se účastní tzv. **Komunitárních programů EU**. Zatímco v operačních programech žadatelé zpravidla pocházejí z jedné země, komunitární programy zahrnují subjekty z více členských zemí, které soupeří v mezinárodní konkurenci, čímž se utužuje schopnost spolupráce-

3.3.2.5 Pátá etapa (2000 – 2006)

Podoba opatření v novém zúčtovacím období, vycházejícím z dokumentu **Agenda 2000**, schváleném roku 1999, sebou přinesla velké změny. Značný důraz byl kladen na zjednodušení a efektivitu. Došlo k **redukci cílů** na tři:

- Cíl 1 - Podpora rozvoje a strukturálního přizpůsobování zaostávajících regionů
- Cíl 2 - Hospodářská a sociální konverze oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy
- Cíl 3 - Adaptace a modernizace politik a systému vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti

¹⁸ Tj. právnická osoba, založená společenstvím občanů, neziskových organizací, podnikatelské sféry, obcí, svazků obcí i institucí VS na principu místního partnerství za účelem podpory a rozvoje venkovského regionu.

Regiony, které byly v předchozím plánovacím období zahrnuty do cílů 1, 2, 5b a nesplnily kritéria vhodnosti, byly označeny jako regiony přechodné pomoci a během přechodného období získávaly stále se snižující příspěvky.¹⁹

Zredukován byl rovněž počet **Iniciativ Společenství** a to ze 13 na 4: **INTERREG III** (přeshraniční spolupráce), **URBAN II** (obnova měst a upadajících městských částí), **LEADER+** (rozvoj venkova) a **EQUAL** (diskriminace a nerovnost na trhu práce).

Značné problémy pro toto plánovací období představovalo doposud největší rozšíření členské základny. Bylo posíleno financování kohezního fondu a při schvalování rozpočtu muselo být přihlédnuto ke změně alokací během období. Mimo tato opatření probíhala aplikace „předvstupní“ strukturální politiky vůči kandidátským zemím. Mezi nejvýznamnější nástroje patřily **PHARE** (viz třetí etapa, oblast hospodářské a sociální soudržnosti, přeshraniční spolupráce), **ISPA** (oblast dopravní infrastruktury a životního prostředí) a **SAPARD** (oblast zemědělství a venkova).

V roce 2002 vzniká **Fond solidarity** jako odezva na rozsáhlé povodně v zemích střední Evropy. Lze jej využít na pomoc regionům postižených přírodní katastrofou.

3.4 Programové období 2007 – 2013

V posledním uplynulém programovém období setrval problém s velkými disparitami mezi jednotlivými regiony, které se dále prohlubovaly se vstupy nových členů. Počet cílů (tj. 3) zůstal stejný jako v předchozím programovém období. Přesto došlo k jistému zjednodušení – do cíle 1 byl zařazen Fond soudržnosti, cíl 2 a 3 byly spojeny v cíl 2 a iniciativy společenství pro rozvoj územní spolupráce byly zařazeny pod cíl 3.

3.4.1 Cíle strukturální politiky

3.4.1.1 Cíl 1 – Konvergence

Cíl je zaměřen na podporu růstu a zaměstnanosti v nejméně rozvinutých regionech. Financování probíhá ze strukturálních fondů EU (**EFRR + ESF**) a **Fondu soudržnosti**. Ze strukturálních fondů mohou čerpat regiony s HDP nižším, než 75 % průměru EU-15, pro čerpání ze Strukturálních fondů musí jednotlivé členské státy dosáhnout nižší hodnoty HNP, než představuje průměr EU-15.

¹⁹ KÖNIG, P., *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*, s. 174

Podmínky pro čerpání prostředků z tohoto cíle splňuje i Česká republika, která touto formou financuje **ROP** regionů soudržnosti (s výjimkou Hl. m. Prahy) a **8 tematických OP** (Doprava, Životní prostředí, Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj pro inovace, Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Technická pomoc a Integrovaný operační program).

3.4.1.2 Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl pokrývá celou oblast EU a je zaměřen na posílení atraktivnosti, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Je určen pro regiony, na které se nevztahuje cíl 1 - Konvergence. Cíl je financován ze strukturálních fondů EU (**EFRR + ESF**).

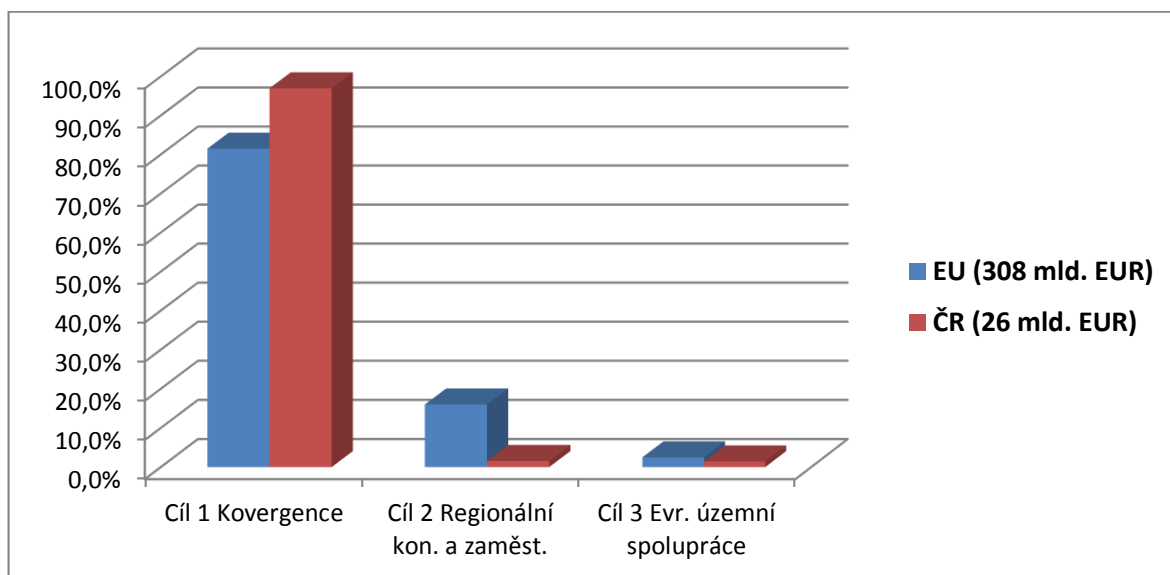
I z tohoto cíle čerpá Česká republika prostředky a to formou **OP Praha Konkurenceschopnost** a **OP Praha Adaptabilita**.

3.4.1.3 Cíl 3 – Evropská územní spolupráce

Cíl vychází z dřívější evropské iniciativy INTERREG je určen pro spolupráci na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální úrovni. Je určen regionům úrovně NUTS II k prosazování společných řešení v oblasti rozvoje měst a venkova a hospodářských vztahů. K financování slouží **EFRR**.

Z cíle 3 jsou v České republice čerpány prostředky na **OP Přeshraniční spolupráce** (ČR – Bavorsko, ČR – Sasko, ČR – Rakousko, ČR – Slovensko, ČR – Polsko), **OP Mezinárodní spolupráce**, **OP Nadnárodní spolupráce** a síťové programy **INTERACT II** a **EPSON 2013**.

Graf 1 - Poměrové rozdělení finančních prostředků mezi cíle prog. období 2007 - 2013

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE. Politika soudržnosti 2007–2013

3.4.2 Finanční nástroje

Současná politika soudržnosti EU je naplňována prostřednictvím následujících finančních nástrojů.

3.4.2.1 Strukturální fondy

Strukturální fondy jsou určeny pro chudší, popř. jinak znevýhodněné regiony.

3.4.2.1.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Slouží k financování investičních projektů. Zaměřuje se na pomoc malým a středním podnikům, rozvoji infrastruktury a podporu místního rozvoje. Jedná se nejdůležitější finanční nástroj strukturální politiky.

3.4.2.1.2 Evropský sociální fond (ESF)

Představuje hlavní finanční nástroj sociální politiky EU, sloužící k financování projektů v oblasti lidských zdrojů s cílem snižování nezaměstnanosti a prosazováním rovných příležitostí na trhu práce.

3.4.2.2 Kohezní fond (Fond soudržnosti)

Kohezní fond, neboli také fond soudržnosti, je určen na podporu projektů v oblasti dopravy a životního prostředí. Na rozdíl od strukturálních fondů není zacílen na jednotlivé regiony,

ale jednotlivé státy. Z fondu mohou čerpat pouze státy s hrubým národním produktem (HNP) nižším, než 90 % průměru EU.

3.4.2.3 Fond solidarity

Fond solidarity funguje nezávisle na ostatních fondech a funguje jako rychlá pomoc pro členské a přistupující státy v případě velké přírodní katastrofy.

3.4.2.4 Fondy předvstupní pomoci

Cílem fondů předvstupní pomoci je usnadnit vstup novým členům a představují možnost osvojit si problematiku čerpání účtů. Existují fondy **PHARE** (původně k transformaci ekonomiky postkomunistických států), **SAPARD** (harmonizace v sektoru zemědělství a venkovských oblastech) a **ISPA** (oblast dopravy a životního prostředí),

3.5 Programové období 2014 – 2020

Současné programové období vychází z dokumentu **Evropa 2020**, který představuje strategii společenství pro následujících deset let (po jejím vydání v roce 2010). Účelem je vytvořit podmínky pro inteligentní a udržitelný růst s důrazem na rozvoj výzkumu a vývoje, vzdělávání, sociálního začleňování, snižování chudoby a nezaměstnanosti.²⁰

Je kladen setrvalý důraz na snižování administrativy. Počet hlavních cílů kohezní politiky byl snížen ze tří na dva:

- Cíl 1 - Investice pro růst a zaměstnanost
- Cíl 2 - Evropská územní spolupráce

Na realizaci politiky soudržnosti v období 2014 - 2020 je vyčleněno 351,8 mld. EUR²¹, což tvoří 32,5 % celkového rozpočtu EU.²² Financování cíle Evropská územní spolupráce probíhá, stejně jako v předcházejícím období, z EFRR. Na tento cíl je vyčleněno 10,2 mld. EURO²³, což znamená, že pro Cíl 1 bude využito přes 97 % financí, určených na politiku soudržnosti. To jen podtrhuje význam Cíle 1 – Investice pro růst a zaměstnanost, který pro rozdělování financí z ESF, EFRR rozděluje regiony na tři skupiny:

- Méně rozvinuté regiony – regiony s HDP na obyvatele nižším jak 75 % průměru EU. V případě čerpání kohezního fondu pak jednotlivé členské státy s HNP nižším,

²⁰ EVROPSKÁ KOMISE, *Evropa 2020*

²¹ Čísla se v jednotlivých materiálech mohou lišit podle toho, k jakému roku je vztažen kurz

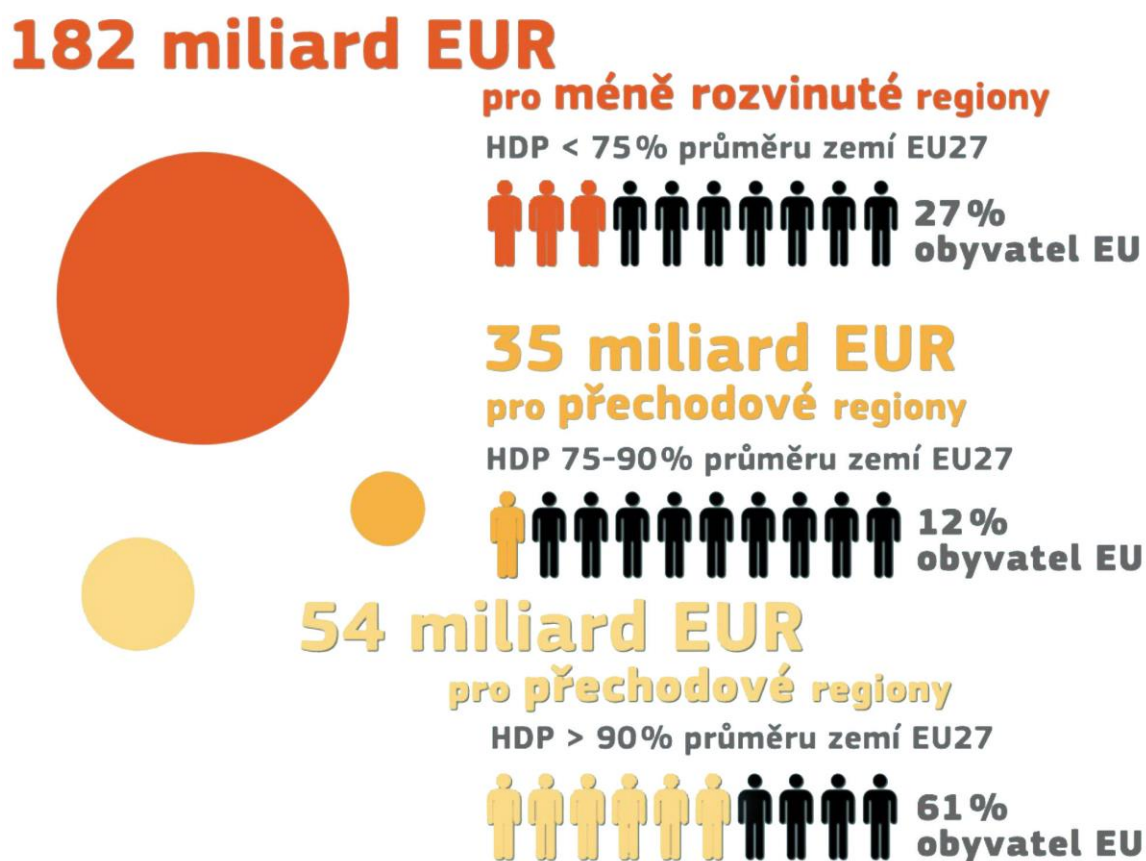
²² EVROPSKÁ KOMISE, *Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020*

²³ *tamtéž*

než 90 % průměru EU-27 a formou dočasné podpory jednotlivé státy, oprávněné z něho čerpat již v předcházejícím období a jejichž HNP překračuje 90 % EU-27.

- Přechodové regiony – regiony s HDP na obyvatele mezi 75 % a 90 % průměru EU 27 s rozdílnou úpravou pro regiony, které byly oprávněné v předchozím období čerpat finance v rámci cíle Konvergence.
- Více rozvinuté (přechodové) regiony – regiony s HDP na obyvatele přesahující 90 % průměru EU 27 s rozdílnou úpravou pro regiony, které byly oprávněné v předchozím období čerpat finance v rámci cíle Konvergence.

Obrázek 2: Rozdělení evropských financí mezi regiony v prog. období 2014 - 2020

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE, Reformovaná politika soudržnosti pro Evropu

Cíl 1 – Investice pro růst a zaměstnanost se dále dělí na 11 tematických cílů, vycházejících ze strategie Evropa 2020:

- Posilování výzkumu, technologického vývoje a inovací (EFRR, ESF)

- Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím a zvýšení jejich kvality (**EFRR**, ESF)
- Posilování konkurenceschopnosti MSP (**EFRR**, ESF)
- Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství (**EFRR**, ESF, Fond soudržnosti)
- Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, řízení a prevence rizik (EFRR, **Fond soudržnosti**)
- Ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů (EFRR, **Fond soudržnosti**)
- Podpora udržitelné dopravy a zlepšování síťových infrastruktur (EFRR, **Fond soudržnosti**)
- Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil (EFRR, **ESF**)
- Podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci (EFRR, **ESF**)
- Investování do vzdělávání, odborného výcviku a celoživotního vzdělávání (EFRR, **ESF**)
- Zvyšování efektivity veřejné správy (EFRR, **ESF**, Fond Soudržnosti)

3.6 Čerpání evropských dotací v ČR

3.6.1 Legislativní rámec (2007 – 2013)

Po schválení rozpočtu strukturálních fondů Radou EU, schvaluje Evropská komise dokument **Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost**, vymezující priority pro rozvoj EU a orientační rámec pro přípravu národních strategických dokumentů.

Na národní úrovni následuje **Národní rozvojový plán** (NRP), definující strategické cíle a zajišťující návaznost Strategických obecných zásad Společenství a národních strategických dokumentů.

Z NRP vychází **Národní strategický a rozvojový rámec** (NSRR) pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU (a Fondu soudržnosti) v programovém období 2007 – 2013. Tento dokument je povinen vypracovat každý člen EU a podléhá schválení Evropskou komisí. Je zde popsán způsob a struktura čerpání financí z fondů včetně popisu jednotlivých operačních programů.

Operační program (OP) představuje základní strategický dokument finanční a technické podpory pro konkrétní tematickou oblast. Jsou zde podrobně uvedeny cíle a priority, které

plánují jednotlivé členské země během programového období dosáhnout. V rámci decentralizace řízení jsou OP schvalovány Evropskou komisí jen po úroveň prioritních os. Během programového období 2007 – 2013 bylo využíváno k čerpání financí **26 operačních programů** (24 na národní úrovni, EPSON 2013 a INTERACT II síťové, společné pro EU):

Tematické operační programy (platí v rámci celé ČR, vyjma hlavního města Prahy)

- Integrovaný OP
- OP Doprava
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Životní prostředí
- OP Technická pomoc

Regionální operační programy (ROP NUTSII, vyjma hlavního města Prahy)

- ROP Severozápad
- ROP Jihozápad
- ROP Střední Čechy
- ROP Severovýchod
- ROP Jihovýchod
- ROP Moravskoslezsko

Operační programy pro hl. m. Prahu

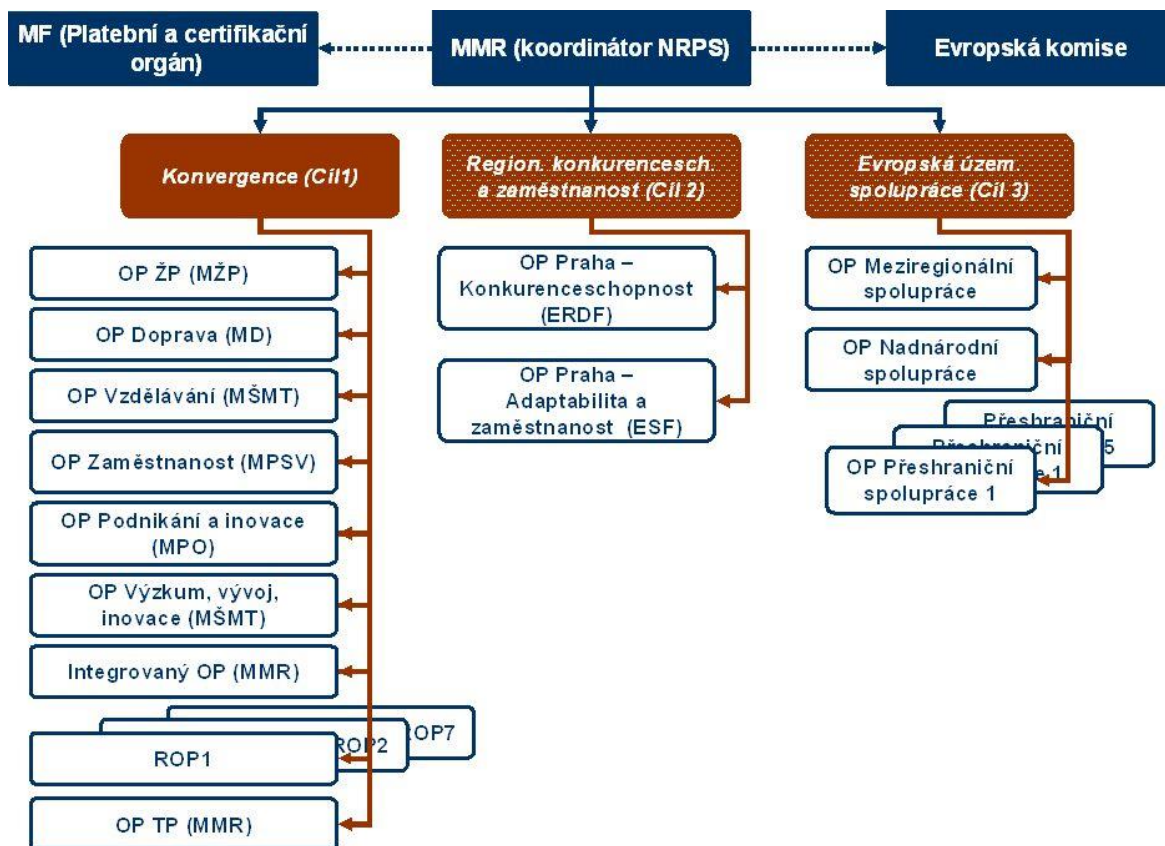
- OP Praha Adaptabilita
- OP Praha Konkurenceschopnost

Programy Evropské územní spolupráce

- OP Mezinárodní spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
- INTERACT II
- EPSON 2013

Obrázek 3: Struktura OP v ČR (2007 - 2013)

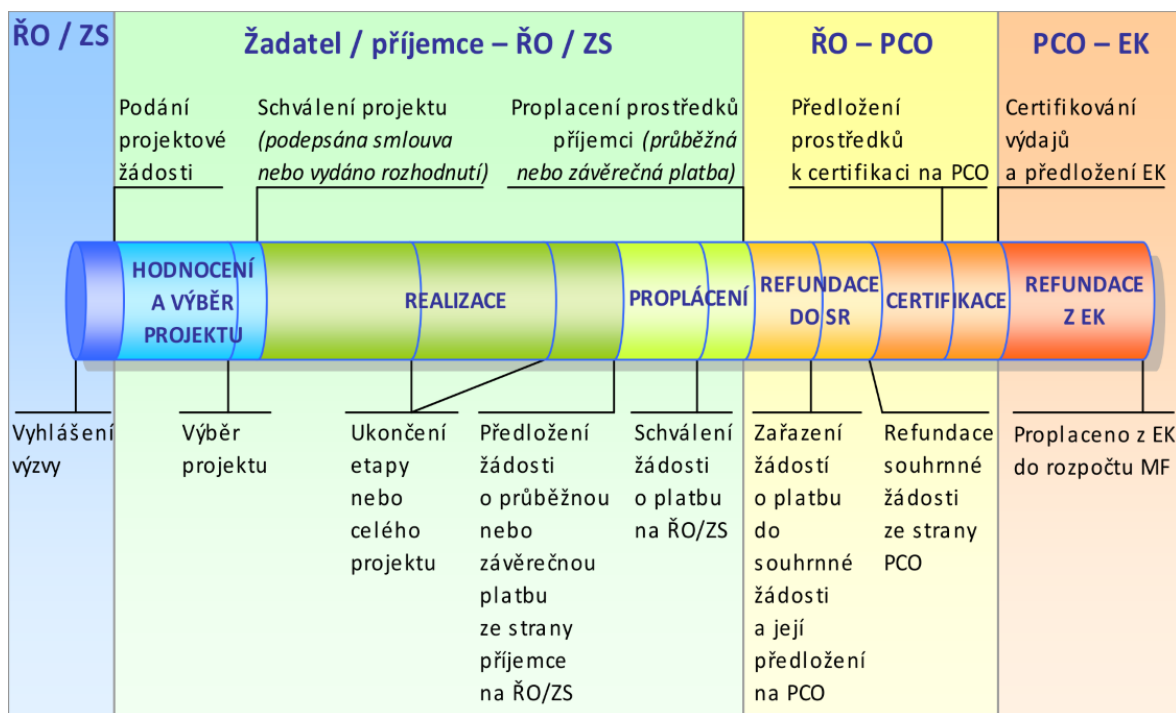

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Národní rozvojový plán ČR 2007-2013: Budoucnost programů Evropské Unie

3.6.2 Čerpání financí z operačních programů

Nabídka finanční podpory z fondů EU probíhá v rámci OP formou jednotlivých, časově omezených, výzev. Pokud zájemce splňuje všechny podmínky, musí předložit projekt řídicímu orgánu OP, pod který výzva spadá (tj. u tematických OP jednotlivá ministerstva, u ROP regionální rady regionů soudržnosti, resp. Magistrát hl. města u OP zaměřených na Hl. m. Prahu). Následné hodnocení projektu zachycuje obr. 4.

Obrázek 4: Schéma průběhu čerpání finančních prostředků z fondů EU (2007 - 2013)

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů

3.6.3 Změny a výhled do období 2014 – 2020

V novém programovém období dochází k několika změnám. NSRR nahradila **Dohoda o partnerství**. Součástí přílohy je i soubor opatření, které ČR musí splňovat, aby mohla čerpat prostředky ze strukturálních fondů EU.

Byl snížen počet OP a to sice:

- Jednotlivé ROP byly sjednoceny pod Integrovaným regionální operačním programem (IROP).
- OP Výzkum a vývoj pro inovace a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost byly sjednoceny pod OP Vývoj, výzkum a vzdělávání.
- OP Praha Adaptabilita a OP Praha Konkurenceschopnost byly sjednoceny pod OP Praha – Pól růstu ČR

Současně má dojít ke zjednodušení administrativy a to v podobně souboru společných pravidel pro všechny evropské strukturální a investiční fondy, jednodušších účetních pravidel, jasnějších pravidel způsobilosti, cílenějšími požadavky na výkaznictví a větší využití digitálních technologií. Mezi významné změny v českých podmínkách patří vyjma snížení počtu OP zavedení koncepce Jednotného metodického prostředí a rozšířené

fungování monitorovacího systému. Žádání o dotace elektronickou cestou tedy bude jednodušší.

Dále bude zavedeno pravidlo „n+3“, což znamená, že příjemce podpory musí zrealizovat projekt a požádat o vyplacení dotace nejdéle do tří let od jejího udělení. V minulém zúčtovacím období (2007-2012) platilo pravidlo „n+2“ s výjimkou pro nové členy (EU-12), Řecko a Portugalsko, kteří mohli v období 2007 – 2010 využívat pravidla „n+3“.²⁴

3.6.4 Současný stav čerpání financí

Přestože od začátku programového období uplynul téměř celý rok, Česká republika nemá k 1. 12. 2014 schválen žádný operační program.²⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR očekává vyhlášení prvních výzev IROP v druhé polovině roku 2015.²⁶ Tato situace komplikuje čerpání financí z fondů EU. V současnosti probíhá přerozdělování nevyčerpaných prostředků předcházejícího programového období (tj. 2007 – 2013). Konkrétně v regionu soudržnosti Jihozápad byla vyhlášena poslední výzva pro rok 2014 s datem ukončení příjmu žádosti 22. 12. 2014.²⁷

²⁴ EIPASCOPE. *The response of Cohesion Policy to the economic crisis*, s. 30

²⁵ EUROACTIV.CZ, *Brusel schválil pětinu operačních programů, Česku zatím žádný*

²⁶ STRUKTURÁLNÍ FONDY. CZ. *Integrovaný regionální operační program: O programu*

²⁷ REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD. *Změna Plánu výzev ROP NUTS II Jihozápad na rok 2014*

4 Vymezení a charakteristika vybraného regionu

Region soudržnosti Jihozápad představuje uměle vytvořený administrativní územní celek na úrovni NUTS2, vytvořený spojením Jihočeského a Plzeňského kraje za účelem efektivnějšího čerpání financí ze strukturálních fondů Evropské Unie.

Region soudržnosti Jihozápad, sídlící v Českých Budějovicích tvoří následující orgány:

- **Předseda regionální rady** – je statutárním orgánem regionální rady (*dále jen RR*), volený výborem RR. Zastupován je místopředsedou, který reprezentuje druhý kraj.²⁸
- **Výbor regionální rady** – složen z 8 zástupců Jihočeského a 8 zástupců Plzeňského kraje. Výbor schvaluje realizační a řídicí dokumentaci ROP, výběr projektů, kterým RR poskytne dotaci či finanční pomoc, výroční a závěrečné zprávy či vyhlášení výzev k předkládání projektů.
- **Úřad regionální rady** – výkonný orgán RR, zabezpečující úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP. Činností úřadu je například příprava výzev k předkládání projektových žádostí, příjem žádostí o podporu, hodnocení projektů, podávání informací o programu a možnostech čerpání dotací, kontrola postupu prací na jednotlivých projektech či zajišťování souladu jednotlivých kroků administrace se všemi právními dokumenty ČR i EU.

4.1 Analýza Jihočeského kraje

4.1.1 Územní charakteristika

Jihočeský kraj leží na jihozápadě České republiky a sdílí společné hranice s Rakouskem a Německem. Sousedí se Středočeským, Plzeňským, a s krajem Vysočina. Svou rozlohou 10 057 km² zaujímá 12,8 % území ČR. Dle údajů ČSÚ k 30. 9. 2014 žilo v kraji 637 143 obyvatel, z čehož vyplývá nejnižší hustota zalidnění (tj. 63,4 obyv./km²) v rámci všech českých krajů.

Z fyzicko-geografického hlediska tvoří území kraje na jihu při hranicích s Německem a Rakouskem Šumavská hornatina, Novohradské hory a do vnitrozemí se svažují členité Šumavské a Novohradské podhůří. Centrální část kraje vyplňují pánve Českobudějovická a Třeboňská. Na východě kraje se zvedá Českomoravská vrchovina a na severu pak Středočeská pahorkatina. Třetina území je tvořena lesy a na pětině území jsou vymezeny chráněné krajinné oblasti. Kraj je vnímán jako zemědělská a rekreační oblast s významným zastoupením lesnictví a rybníkářství. Není bohatý na nerostné suroviny a energetické

²⁸ V zájmu vyrovnání sil u regionů soudržnosti, tvořených sloučením více krajů

zdroje. Z přírodních zdrojů má největší význam (kromě těžby dřeva) těžba písků, hlíny a rašeliny.

Administrativně je kraj vymezen 7 okresy (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Tábor). K 1. 1. 2013 bylo zřízeno 17 správních obvodů spravovaných obcemi s rozšířenou působností a 37 obvodů pro správu obcí s pověřeným úřadem. Na území kraje zasahují i 3 euroregiony (Silva Nortica / Waldviertel, Šumava / Bayerischer Wald - Mühlviertel, a Evropský region Dunaj – Vltava).²⁹

Hlavním pólem rozvoje s nadregionálním významem je krajské město České Budějovice. Nejvýznamnější osa rozvoje Benešov – Tábor – České Budějovice – Linz kopíruje silniční komunikaci D3/R3 (E55). Menší póly růstu na regionální úrovni představují okresní města (z toho Písek a Strakonice mohou být považovány za společný pól rozvoje)

Obrázek 5 - Administrativní členění Jihočeského kraje

Administrativní členění Jihočeského kraje

Administrative breakdown of the Jihočeský Region

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

²⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

4.1.2 Obyvatelstvo

Kraj je charakteristický velkými rozdíly v hustotě zalidnění. Tento jev je do značné míry ovlivněn historickými událostmi. V kraji převládalo od 19. století vystěhovalectví, nejvíce do Vídně a do Prahy.³⁰ Po druhé světové válce byl pak vývoj ovlivněn odsunem Sudetských Němců z příhraničních oblastí. V kraji během období 1930 – 1950 klesl počet obyvatel o čtvrtinu a vyjma okresů Tábor (odsunem nejméně zasažený) a České Budějovice (s dynamicky rostoucí metropolí) se dodnes nepodařilo přiblížit hodnotám z předválečného období.

Nejvážněji byla odsunem obyvatel postížena území okresů Český Krumlov (úbytek 50 % obyvatel) a Prachatice (úbytek 44 % obyvatel). V 90. letech minulého století probíhal v kraji velmi nerovnoměrný vývoj, po roce 2000 se pak počet obyvatel mírně stoupá.

Tabulka 2 - Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Jihočeském kraji

Rok	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2008	2011	2013
Jihočeský kraj celkem	737 328	718 818	550 911	573 713	577 543	613 171	622 889	625 267	636 328	636 138	636 707
Okres České Budějovice	160 566	158 281	134 031	143 920	150 965	164 516	173 386	178 201	185 584	187 304	188 965
Okres Český Krumlov	93 555	94 564	46 907	48 620	49 940	55 395	57 388	59 569	61 516	61 333	61 173
Okres Jindřichův Hradec	125 161	119 639	91 994	91 494	89 521	93 657	93 048	92 887	93 298	92 427	92 002
Okres Písek	86 168	81 976	70 777	72 644	71 873	74 242	72 074	70 550	70 550	70 460	70 504
Okres Prachatice	87 880	85 602	47 742	48 239	47 925	50 119	50 985	51 369	51 548	51 081	50 938
Okres Strakonice	84 018	81 597	68 822	71 192	69 419	71 998	71 978	69 863	71 054	70 765	70 514
Okres Tábor	99 980	97 159	90 638	97 604	97 900	103 244	104 030	102 828	102 778	102 768	102 611

Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, SLDB 2011, Statistická ročenka kraje

Změny počtu obyvatel kraje ovlivňuje především migrace. Přirozenou měnou klesl počet obyvatel kraje v období 1991 až 2013 o 2 820. Daleko výraznější úbytek přirozenou měnou zaznamenal kraj po roce 2000 než v 90. letech, kdy počet narozených i zemřelých byl vyrovnaný. Naopak migrací počet obyvatel kraje celkově rostl, v období 1991 – 2000 počet obyvatel vzrostl migrací o 20 000 obyvatel (viz tabulka č. 28 v příloze). Z hlediska regionální diferenciacce přibýval počet obyvatel především v centrální části kraje a v oblastech s dobrou dopravní dostupností.

³⁰ HÄUFLER, V., KORČÁK, J., KRÁL, V. *Zeměpis Československa*

Tabulka 3 - Migrační saldo a přirozený přírůstek obyvatel v Jihočeském kraji

Přírůstek na tis. obyv. <i>Přirozený/Stěhováním</i>	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S
České Budějovice	2,2	8,3	2,0	5,2	1,4	4,5	2,1	3,9	1,0	3,8	1,3	3,8	0,7	3,0
Český Krumlov	3,6	0,6	3,8	0,4	2,9	-0,9	2,2	-1,1	0,9	-4,7	2,3	-4,0	0,8	-1,8
Jindřichův Hradec	0,6	0,0	1,0	5,5	-0,1	-0,3	-0,2	-0,8	-0,8	-1,6	-0,3	-2,0	-1,4	-1,0
Písek	-1,3	1,6	-0,1	3,5	-0,6	1,2	-1,0	2,2	-1,3	2,3	-1,5	2,5	-1,8	1,5
Prachatice	0,2	1,0	1,0	0,6	2,2	-2,2	1,4	-2,9	0,7	-2,4	0,7	-1,7	0,2	-2,0
Strakonice	0,9	8,3	0,4	4,8	0,1	-2,1	-0,2	-1,2	-0,5	-1,1	-1,1	-0,5	-1,4	-0,6
Tábor	0,0	2,6	0,5	1,4	0,6	1,7	0,2	0,3	-0,6	1,3	-0,5	-0,3	-0,7	0,0

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady, pozn. – záporné hodnoty červenou barvou

Věková struktura obyvatel kraje odpovídá celorepublikovému průměru. Dle údajů ČSÚ³¹ dochází k postupnému stárnutí populace v kraji o 2,3 roku během posledního desetiletí (tj. 2003-2013).

Tabulka 4 - Věková skladba obyvatel Jihočeského kraje k 31. 12. 2013

Věková skladba	ČB	ČK	JH	PÍ	PR	ST	TA	Kraj	ČR
do 14 let	15,3%	16,2%	14,7%	14,4%	15,5%	14,7%	14,7%	15,1%	15,0%
15 - 64 let	67,7%	68,7%	67,4%	66,4%	68,3%	67,4%	66,6%	67,5%	67,6%
nad 65 let	16,9%	15,1%	17,9%	19,2%	16,2%	17,9%	18,6%	17,5%	17,4%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

Celková úroveň vzdělanosti v kraji jen mírně zaostává za celorepublikovým průměrem. Je ovšem nutné zdůraznit, že celorepublikový průměr výrazně zvyšují údaje hl. m. Prahy. K 31. 12. 2013, počítáme-li Hl. m. Prahu, patřila kraji 3. pozice ve výši podílu vysokoškoláků a 4. pozice ve výši podílů osob s maturitou, na místním obyvatelstvu. Situace se dlouhodobě zlepšuje na území kraje i celorepublikově. Pochopitelně i v rámci okresů vznikají rozdíly. Podle očekávání vyniká okres České Budějovice, kde je mj. situována Jihočeská univerzita. Dále se nad průměrem nachází okres Tábor a Písek. Naopak v nejhorsím postavení se nachází okres Český Krumlov. Podprůměrné jsou i zbylé dva příhraniční okresy (Prachatice a Jindřichův Hradec), což odpovídá očekávání, protože se jedná o regiony nízkou hustotou zalidnění, s převahou venkovského osídlení a omezenou infrastrukturou

³¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

Tabulka 5 - Vzdělanostní struktura obyvatel Jihočeského kraje

Obyvatelstvo ve věku od 15 let	Kraj		ČR	
	2001	2011	2001	2011
bez vzdělání	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%
základní včetně neukončeného	23,8%	19,0%	23,3%	18,6%
střední vč. vyučení (bez maturity)	39,2%	36,4%	38,5%	34,8%
úplné střední (s maturitou)	25,4%	28,6%	25,2%	28,6%
vyšší odborné a nadstavbové	3,3%	4,3%	3,5%	4,3%
vysokoškolské	7,9%	11,3%	9,0%	13,2%

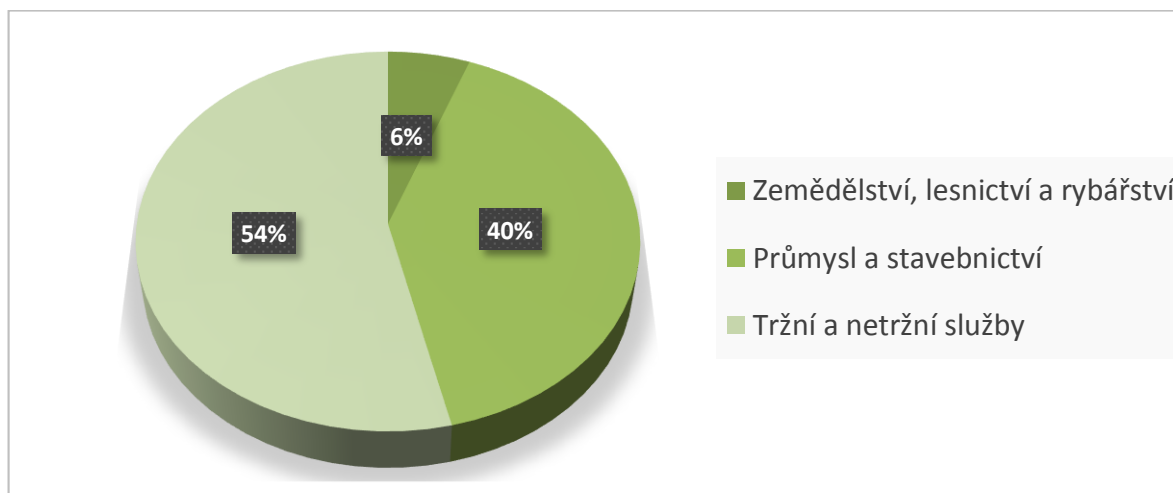
Zdroj: údaje SLDB 2001 a SLDB 2011

4.1.3 Ekonomika

4.1.3.1 Struktura odvětví a vývoj

Jihočeský kraj je spojován se silnou pozicí zemědělství, lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu, v neposlední řadě i rybářství. Přestože od počátku devadesátých let vlivem poměrně diverzifikované skladby regionálního hospodářství neprocházel tak výraznými strukturálními změnami jako jiné kraje, neubráníl se však znatelnému ústupu primárního sektoru ve prospěch průmyslové výroby a služeb (k 31. 12. 1993 tvořil podíl zaměstnanosti primárního sektoru v kraji 12,6 %). Za poslední desetiletí klesl počet osob zaměstnaných v primárním sektoru o procento, tedy téměř o 1/6. V průmyslové výrobě převažuje strojní výroba, dále výroba kovů, papíru a potravinářských výrobků. Velký přínos pro kraj (a to především v podobě investic) představuje jaderná elektrárna Temelín.

Graf 2 - Zaměstnanost dle odvětví v Jihočeském kraji k 31. 12. 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

Kraj může těžit ze své polohy na hranicích s Německem a Rakouskem. Po vstupu ČR do Evropské Unie se prohloubila přeshraniční spolupráce, značnou měrou i činností euroregionů. Přestože dochází k přínosu na trhu práce, kde lze zmínit například relativně nízkou míru nezaměstnanosti v okrese Prachatice, ve kterém vyrůstají výrobní a montážní závody zahraničních firem jako např. Rohde & Schwarz ve Vimperku, či Löffler a KMP ve Čkyni, tak výše přímých zahraničních investic zůstává za celorepublikovým průměrem.³² Vycházíme-li ze závěrů analýzy inovačního potenciálu krajů³³, vydanou Akademií věd ČR, pak je Jihočeský kraj pro zahraniční investory atraktivní především svou levnou pracovní silou. Tomu ostatně napomáhá situace v kraji, kde s výjimkou Českých Budějovic chybí investice firem do inovací a výroby hi-tech produkce.

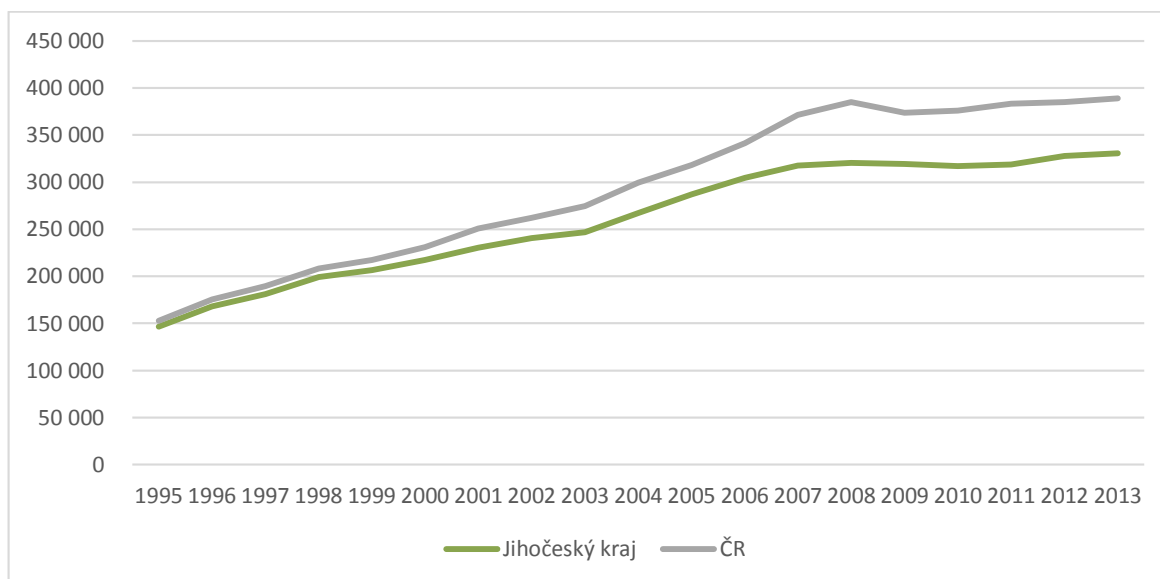
Porovnáme-li přímé zahraniční investice na osobu, pak, navzdory meziročním nárůstům, kraj zaostává a např. v roce 2013 souhrn výše zmíněných investic v kraji dosahoval pouhých 55,8 % celorepublikového průměru.

Navzdory spíše podprůměrnému hodnocení v oblasti výzkumu a inovací v kraji působí řada vzdělávacích a vědecko-výzkumných institucí. Celorepublikového významu nabývají především environmentální, biologické, biochemické, biofyzikální a ekologicky zaměřené instituce. Nejvyššího významu nabývá Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ačkoli postupně narůstají výdaje na vědu a výzkum, a s tím související nárůst počtu zaměstnaných osob, je často poukazováno na nízký stupeň spolupráce mezi jednotlivými výzkumnými institucemi. Právě v této oblasti může být skrytý značný inovační potenciál kraje.

³² Údaje o výši přímých zahraničních investic Ministerstva financí, viz graf 27 v příloze

³³ TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR. *Analýza inovačního potenciálu krajů České republiky*

Graf 3 - Ukazatel výše HDP/os. v Jihočeském kraji v období 1995 - 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Vývoj HDP na osobu je dlouhodobě pozitivní (s výjimkou propadu v letech 2009 a 2010 v důsledku světové finanční krize). Na grafu je patrný zvyšující se odstup od průměru ČR. Tento rozdíl je do značné míry tvořen vysokými hodnotami hl. m. Prahy. Jihočeský kraj se v celkovém srovnání se nachází na 5., resp. 6. (počítáme-li Prahu) pozici mezi všemi kraji. Zajímavé je srovnání průmyslu v rámci Regionu soudržnosti Jihozápad. O 38 % nižší tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (viz graf č. 26 v příloze) jihočeského kraje oproti plzeňskému naznačují nižší zaměření na průmysl. Přesto v kraji existuje 35 větších průmyslových zón o celkové výměře 1173 ha, z toho 20 zón má nadregionální význam pro umístění investic. Tyto zóny vznikají zpravidla na zelené louce a roste tlak na využití brownfields.

Tabulka 6 - Velikosti ekonomických subjektů dle počtu zaměstnanců v Jihočeském kraji k 31. 12. 2013

Počet zaměstnanců	neuveden	bez zaměstnanců	1 - 9	10-49	50 - 249	250 - 499	500 a více
Počet subjektů	19 878	51 634	11 776	2 346	608	63	49

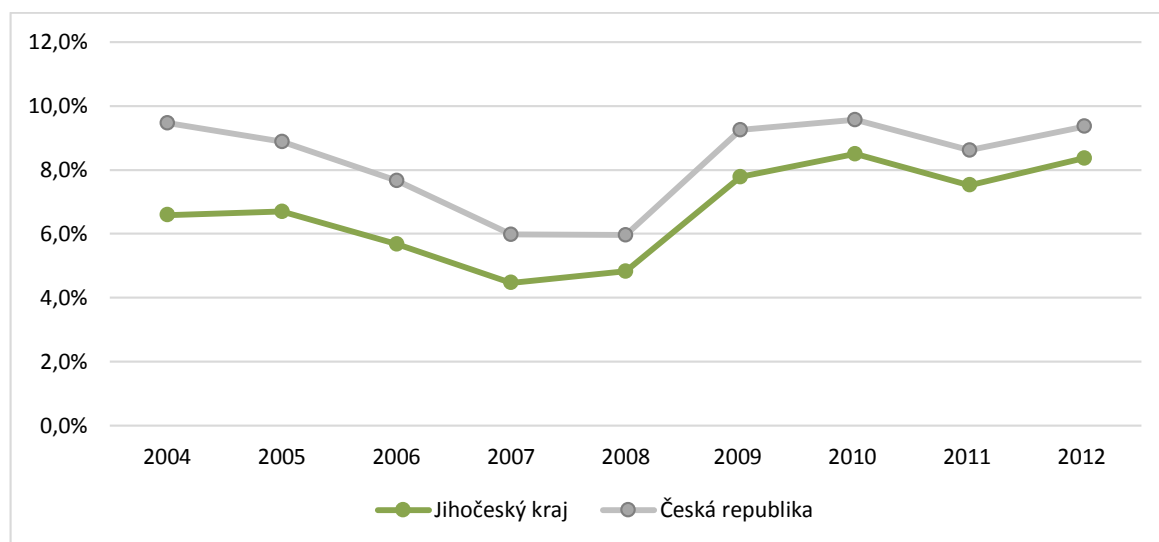
Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

4.1.3.2 Trh práce

Postavení kraje na trhu práce lze vnímat pozitivně. Kraj se dlouhodobě nachází pod průměrnými hodnotami registrované míry nezaměstnanosti (resp. dle současné metodiky

podílu nezaměstnaných osob). Výše průměrných měsíčních mezd zaostávala za republikovým průměrem za rok 2013 o 2 403 Kč a mezi kraji mu patří až 8. pozice, což odpovídá i dlouhodobému vývoji. Relativně nižší mzdy jsou dány strukturou odvětví v kraji. Nejnižší mzdy jsou dlouhodobě dosahovány v odvětví „Ubytování, stravování a pohostinství“³⁴.

Graf 4 - Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v Jihočeském kraji za období 2004 - 2012

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Při pohledu do tabulky č. 7 s údaji o registrované míře nezaměstnanosti nepřekvapí nejnižší hodnoty u okresu České Budějovice, které představují hlavní pól rozvoje regionu. Mnohem zajímavější jsou údaje za další okresy v období světové finanční krize (tj. od roku 2008, v případě ČR s ročním zpožděním), která urychlila konec slabých firem. V jihočeském kraji pak byly zasaženy zejména průmyslové podniky v okresech Český Krumlov, České Budějovice a především okresech Tábor a Strakonice (viz obrázek č. 10 a č. 11 v příloze).

³⁴ KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOČESKÉHO KRAJE, KP PROJEKT. Program rozvoje Jihočeského kraje 2014-2020 – příloha č. 3

Tabulka 7 - Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Jihočeského kraje

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
České Budějovice	4,55%	4,00%	3,38%	3,62%	5,85%	6,47%	5,79%	6,77%
Český Krumlov	10,13%	8,21%	6,19%	6,78%	10,19%	11,41%	9,70%	10,76%
Jindřichův Hradec	7,45%	5,96%	4,53%	4,56%	8,26%	8,18%	7,03%	8,17%
Písek	8,49%	6,86%	5,06%	5,26%	8,01%	8,17%	7,09%	7,86%
Prachatice	6,40%	5,22%	3,97%	4,75%	7,00%	7,27%	6,48%	7,54%
Strakonice	7,34%	6,65%	5,31%	5,82%	8,46%	10,69%	9,42%	9,61%
Tábor	6,17%	5,52%	4,45%	4,98%	9,12%	10,05%	9,46%	9,83%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Právě okresy Strakonice a Tábor nebyly schopny dodnes zcela překonat dopad krize (viz obrázek č. 9 v příloze). V horší situaci se nachází pouze okres Český Krumlov, který dlouhodobě bojuje s největší nezaměstnaností v kraji. Příčiny lze spatřovat v nízké hustotě zalidnění, dopravní dostupnosti menších obcí. Nejmenší nezaměstnanost je v okolí Českého Krumlova, Kaplice a obcích s dobrým dopravním spojením do Českých Budějovic. Zajímavý pohled nabízí statistiky nezaměstnanosti a Zpráva o situaci na trhu práce³⁵ Mezi neumístěnými uchazeči v roce 2013 bylo 43,4 %³⁶ pouze se základním vzděláním. Jejich poměr ve srovnání s ostatními okresy v kraji byl takřka dvojnásobný. Podobná situace byla i několik let nazpět. Ačkoli úřad práce přiznává jisté úspěchy při obstarávání nových míst z ESF, vyskytuje se vážný problém právě u méně vzdělané části obyvatelstva. Ve spojitosti s drahou dopravou do případného zaměstnání, nízkým mzdám (odpovídajícím pozicím, dosažitelným s jejich vzděláním) a s poměrně štědrým systémem sociální podpory klesá u poměrně velké části obyvatel ochota k zapojení se do pracovního procesu. Zde může vzniknout potenciální problém do budoucna. Úřad práce rovněž upozorňuje na možnost rozšíření přeshraniční spolupráce oproti současnému stavu. V neposlední řadě má na nepříznivý vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Český Krumlov vliv vysoký podíl cestovního ruchu, který má výrazně sezónní charakter.

4.1.3.3 Cestovní ruch

Kraj má značný potenciál v oblasti cestovního ruchu. Nabízí především kvalitní přírodní prostředí, zachovalou venkovskou krajinu ale i množství kulturních památek. Zájem turistů v posledních letech narůstá a za rok 2014 patřila Jihočeskému kraji třetí pozice

³⁵ ÚŘAD PRÁCE V ČESKÉM KRUMLOVĚ. Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008

³⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

v počtu hostů i přenocování (za Prahou, Jihomoravským resp. Karlovarským krajem). Přesto jsou zde značné rezervy v budování infrastruktury a nabídky služeb.

Tabulka 8 - Návštěvnost Jihočeského kraje v roce 2013

Kraj/okres	Hosté		Přenocování	
	Celkem	Nerezidenti	Celkem	Nerezidenti
Jihočeský kraj	1 138 459	349 694	3 188 706	760 177
České Budějovice	211 335	100 914	407 179	165 269
Český Krumlov	404 820	177 595	1 065 397	431 416
Jindřichův Hradec	191 439	19 563	689 463	46 176
Písek	74 490	13 308	220 436	31 883
Prachatice	115 427	19 456	353 586	45 343
Strakonice	42 748	2 362	132 011	5 606
Tábor	98 291	16 496	320 634	34 484

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

Z tabulky č. 8 je patrné rozložení hostů ubytovacích zařízení v rámci kraje. Jasně dominuje okres Český Krumlov, kde se nachází i turisty nejvíce navštěvovaný objekt v kraji – zámek Český Krumlov³⁷. Do určité míry se na dobrém výsledku okresu Český Krumlov podílejí vodáci, přespávající v místních kempech. Tento fakt jen připomíná problém se sezónností turistického ruchu v kraji. Problematická je i nabídka zimních sportovních aktivit, kde nízká nadmořská výška limituje podmínky v kraji oproti konkurenčním centřům. Nevyužitý prostor je v poskytování aktivit pro využití volného času za špatného počasí a v nedostatečném počtu vybudovaných cyklostezek, kde je nutné využít stávajících silničních komunikací.

4.1.4 Životní prostředí

Ve statistické ročence kraje ČSÚ se uvádí, že životní prostředí kraje lze charakterizovat jako méně poškozené se snižujícím se zatížením emisí, ačkoli se zde nachází řada zdrojů znečištění, především v průmyslu a zemědělství³⁸. Jedna z nejvýznamnějších lokalit, nesoucích sebou ekologickou zátěž, je chemická úpravna uranové rudy MAPE v Mydlovarech. V současnosti zde probíhá složitá rekultivace.

³⁷ V roce 2014 navštívilo zámek 369 176 turistů – dle údajů na oficiálních internetových stránkách www.zamek-ceskykrumlov.eu

³⁸ KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOČESKÉHO KRAJE, KP PROJEKT. Program rozvoje Jihočeského kraje 2014-2020 – příloha č. 3, str. 71

Tabulka 9 - Rozloha chráněných oblastí v Jihočeském kraji k 31. 12. 2013 v km²

Kraj/okres	Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Maloplošná chráněná území
Jihočeský kraj	342,9	1 645,4	152,7
České Budějovice	-	80,2	14,1
Český Krumlov	15,1	504,4	22,7
Jindřichův Hradec	-	604,1	44,9
Písek	-	-	3,7
Prachatice	327,8	411,7	53,6
Strakonice	-	-	3,9
Tábor	-	45,1	9,8

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

Velkou část kraje pokrývají území se zvýšenou ochranou přírody. Ke konci roku 2010 se jednalo o 36 % rozlohy kraje. Do této kategorie spadají např. i ptačí oblasti, které nepodléhají zákazům a restrikcím³⁹. V užším vymezení chráněného území (viz tabulka č. 9) pokrývají chráněné oblasti 21 % území, na čemž se nejvýrazněji podílí NP Šumava, CHKO Šumava, CHKO Blanský les a CHKO Třeboňsko. Většina takto vymezeného území se vyskytuje v jižní části kraje. Aktuální problém ve výše zmíněných oblastech představuje vymírání jehličnatých lesů, způsobené klimatickými podmínkami a výskytem škůdců.

4.1.5 Dopravní infrastruktura

4.1.5.1 Silniční doprava

Jihočeský kraj disponoval k 31. 12. 2013 silniční sítí o souhrnné délce 6 125 km, tedy zhruba 9,7 km na tisíc obyvatel, což je v celorepublikovém srovnání vysoce nadprůměrná hodnota a znamená pro kraj velké náklady na údržbu. Velká hustota silniční sítě je ovlivněna převahou venkovského osídlení.

Tabulka 10 - Délka silnic a dálnic na území Jihočeského kraje k 31. 12. 2013

Dálnice	Silnice I. tř.	Silnice II. tř.	Silnice III. tř.	Celkem
40 km	657 km	1635 km	3819 km	6151 km

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014

³⁹ vyjma stanovených činností vyžadujících souhlas orgánu ochrany přírody

Navzdory vysoké hustotě představuje silniční infrastruktura velký problém Jihočeského kraje. Kapacita nejvytíženějších komunikací neodpovídá jejich významu a představuje brzdicí faktor rozvoje ekonomiky v kraji. Nejvyšší prioritu má komunikace, patřící do sítě TEN-T, **E55**. Tato silnice (z D1 přes Benešov, Tábor, České Budějovice až ke hranicím) byla dlouhodobě nedostačující a proto na jejím místě dochází k budování rychlostní silnice (R3) a dálnice (D3). S dokončením je naplánováno napojení na rychlostní silnici S10, resp. dálnici A7 do Lince, což výrazně může podpořit rozvoj regionu a přeshraniční spolupráce. Významná je rovněž komunikace č. 4 z Prahy do Strážného. V současnosti je tvořena rychlostní silnicí R4 z Prahy do Dubence. Dále pokračuje v podobě silnice I/4, která je silně vytížená a ve špičce se zde často tvoří kolony. V plánu je výstavba rychlostní silnice R4, která je zatím realizována jižně od Mirotic a plynule navazuje na dvouproudou silnici do Písku. R4 má výrazně ulehčit dopravě v obcích, které protíná I/4 a zrychlit i zkvalitnit dopravu mezi Prahou a Pískem resp. Strakonice. Vytíženost úseku I/4 mezi Strakonice a Strážným, vedoucí přes členité území CHKO a NP Šumava je nižší a odpovídá spíše regionálnímu charakteru, přičemž jeho rozšíření by bylo problematické. Velký význam mají i komunikace, spojující západní a východní část kraje, konkrétně pak silnice I/20 vedoucí z Plzně přes Blatnou, Písek a České Budějovice, dále silnice I/22 vedoucí z Klatov přes Strakonice, která se před Českými Budějovicemi napojuje na výše zmíněnou I/20 a obě pokračují jako I/34 na Třeboň, Jindřichův Hradec a za hranice kraje přes Pelhřimov na dálnici D1.

4.1.5.2 Železniční doprava

Na území kraje se nachází 21 tratí s celkovou délkou 978 km⁴⁰, z toho 319 km je elektrifikováno. Dle socioekonomického profilu kraje má železniční síť ve střednědobém výhledu dostatečný rozsah, avšak omezené technické parametry, ovlivňující rychlost a propustnou výkonnost na některých tratích. Osobní i nákladní doprava má klesající tendenci (ve prospěch rostoucí silniční dopravy). Osobní přepravě po železnici má pomoci výstavba 4. koridoru s maximální povolenou rychlostí 160 km/h, čímž se zrychlí doprava na trase Praha – Benešov – Veselí nad Lužnicí – České Budějovice – Horní Dvořiště – Linz.

Dále se průběžně realizuje zrychlení a zkapacitnění pro trať č. 190 na dráze Plzeň – Strakonice – České Budějovice – České Velenice – Vídeň.

⁴⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014*, údaj k 31. 12. 2013

4.1.5.3 Letecká a vodní doprava

V Jihočeském kraji je provozována vodní doprava pouze místního významu na části toků Lužnice, Malše a Otavy, rovněž pak na přehradní nádrži Lipno a rybnících Svět a Bezdrev. Významným investičním projektem je vybudování vodní cesty Vltava. V současnosti je před dokončením úsek České Budějovice – Týn nad Vltavou. Cílem je splavnost řeky od Českých Budějovic až ke Slapské přehradě.⁴¹ Cesta je určena především pro osobní dopravu rekreačního charakteru.

Na území kraje je ministerstvem dopravy a Úřadem pro civilní letectví evidováno 7 letišť, 7 ploch určených ke vzletu a přistání a 3 heliporty. Kraji však chybí kvalitní regionální letiště, schopné zajišťovat vnitrostátní i mezinárodní civilní provoz. Za tímto účelem bylo přistoupeno k rekonstrukci letiště v Českých Budějovicích, která započala roku 2009 a stále pokračuje s cílem umožnit přistávání letadlům střední velikosti (např. Airbus A320 či Boeing 737) i za snížené viditelnosti⁴².

4.1.5.4 Dopravní obslužnost

K 31. 12 2011 působilo v kraji 12 autobusových dopravců s přibližně 350 linkami s dopravním výkonem 19 mil. vozokm/rok a 2 železniční dopravci na 19 tratích s dopravním výkonem 5,4 mil. vlkm/rok. V celém kraji je 3 105 autobusových, resp. 265 železničních zastávek, pokrývajících do vzdálenosti 2 km v kraji všechny obce s výjimkou Drslavic, Vlkova, Adamova, Závrat a Věžovaté Pláně. Dle Socioekonomického profilu kraje je množství zastávek i spojů ve střednědobém výhledu dostačující, ačkoli četnost spojů především v příhraničních oblastech plně neodpovídá potřebám rezidentů. Postupně je omezován počet méně vytížených vlakových spojů, které jsou nahrazovány silniční dopravou.

4.1.6 Shrnutí analýzy

Jihočeský kraj je příhraniční region s nízkou hustotou zalidnění a zachovalou přírodou. Ta společně s tradičními kulturními památkami představuje velký turistický potenciál, chybí však diverzifikace nabídky. Rozšíření cestovního ruchu odpovídá i velké procento osob zaměstnaných v terciálním sektoru. Silnou pozici zastává i lehký průmysl, který byl zasažen finanční krizí v roce 2009. Přestože si region udržel registrovanou nezaměstnanost

⁴¹ ŘEDITELSTVÍ VODNÍCH CEST ČR. Dokončení Vltavské vodní cesty České Budějovice – Týn nad Vltavou

⁴² JIHOČESKÉ LETIŠTĚ ČESKÉ BUDĚJOVICE. Letiště: Modernizace

pod republikovým průměrem, došlo k potencionálně rizikovému zvýšení nezaměstnanosti v okrese Tábor a Strakonice. S dlouhodobě nepříznivou situací na trhu práce se potýká Český Krumlov. Mezi neumístěnými osobami bez práce převažují lidé se základním vzděláním a s výučním listem. K částečnému zlepšení situace v problémových regionech kraje může v delším časovém horizontu přispět dokončení rychlostní silnice R4 (resp. R3). HDP v porovnání s ostatními kraji odpovídá průměrným hodnotám. Příhraniční regiony zaostávají v získávání zahraničního kapitálu.⁴³ Inovační potenciál kraje je spíš podprůměrný. Chybí lepší propojení mezi výzkumnými středisky, školami a zaměstnavateli. Velký vědecký potenciál kraje se nachází především v přírodních vědách. Věková ani vzdělanostní struktura obyvatelstva ve srovnání s ostatními kraji výrazně nevybočuje. Nejvyšší pól růstu s nadregionálním přesahem se nachází v městě České Budějovice a přilehlému okolí. Jeho růst je omezen špatnou dopravní dostupností s jinými centry v ČR nebo v sousedních státech, avšak momentálně probíhá výstavba rychlostní silnice, modernizace železničního koridoru i místního letiště a lze tedy očekávat další budoucí rozvoj.

⁴³ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Přímé zahraniční investice*

Tabulka 11 - SWOT analýza Jihočeského kraje

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Geografická poloha kraje • Vysoká kvalita životního prostředí a velký podíl území se zachovalou krajinou • Velký kulturní i historický potenciál pro rozvoj turistického ruchu • Relativně vyvážený ekonomický rozvoj v kraji • Nízká míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem ČR • Modernizace železniční sítě 	<ul style="list-style-type: none"> • Nižší hustota osídlení a klesající počet obyvatel v některých částech regionu • Stárnutí populace • Horší dopravní napojení kraje na sousední regiony (rychlostní komunikace, železniční koridory) • Absence kvalitního nadregionálního letiště • Horší kvalita silniční i železniční sítě v regionu a •chybějící silniční obchvaty na dopravně vytížených komunikacích v obcích • Stagnace nebo pokles podílu zaměstnanců ve službách • Nevyvážená struktura a menší kapacita vysokého školství • Nadprůměrný podíl zpracovatelského průmyslu v oborech s nižší přidanou hodnotou (potravinářství, dřevozpracující průmysl, papírenský průmysl) a vyšší zastoupení zemědělské výroby v poměru k ostatním krajům • Nedostatečné využití brownfields • Malý počet velkých silných podniků – ohrožení v případě krize • Velký počet obcí s méně jak 200 obyvateli • Vysoká sezónní nezaměstnanost v okrese Český Krumlov

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost spolupráce se sousedními rakouskými a bavorskými regiony • Možnost participace kraje na fondech EU z pozice ekonomicky slabého regionu • Dostavba elektrárny Temelín • Dokončení rychlostní silnice R3 a R4 • Využití jedinečného přírodního prostředí pro rozvoj různých nových forem cestovního ruchu a lázeňství • Rozvoj zaměstnanosti v nových odvětvích s vyšší přidanou hodnotou • Rozvoj spolupráce mezi vysokými školami, výzkumnými ústavami a podniky 	<ul style="list-style-type: none"> • Nejednotnost v koncepci v rozvoje kraje • Malý zájem zahraničních investorů • Vnější tlak na intenzivní využívání lokalit atraktivních z hlediska cestovního ruchu • Nevhodně nastavená dotační politika • Nedostatek financí ze státních a evropských fondů • Limity pro splavnění horního toku Vltavy

4.2 Analýza Plzeňského kraje

Plzeňský kraj se nachází na západě České republiky a sdílí společnou hranici s Německem. Sousedí s Karlovarským, Ústeckým, Středočeským a Jihočeským krajem. Zaujímá rozlohu 7 561 km², což představuje 9,5 % území ČR. Dle údajů ČSÚ k 30. 9. 2014 disponoval kraj 574 688 obyvateli, z čehož vyplývá po Jihočeském kraji druhá nejnižší hustota zalidnění (tj. 76 obyv./km²) v rámci všech českých krajů. (kdy průměr ČR za stejné období odpovídá 133,5 obyv./km²).

Z geografického hlediska lze kraj rozdělit na oblast Šumavy, Českého lesa, Brdské vrchoviny a Plzeňské pahorkatiny. V jednotlivých částech panují rozmanité klimatické podmínky. Zásoby důležitých nerostných surovin pro zpracovatelský průmysl se koncentrují v okolí Plzně, historicky se jedná o černé uhlí, v současné době má význam především těžba kaolinu a stavebního kamene. Přibližně 40 % plochy kraje je zalesněno a důležitým přírodním zdrojem je dřevo (kraji patří třetí místo v těžbě jehličnatého dřeva v ČR).

Administrativně je kraj rozdělen do 7 okresů (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov). K 1. 1. 2013 bylo zřízeno 15 správních obvodů spravovaných obcemi s rozšířenou působností a 35 obvodů pro správu obcí s pověřeným

úřadem. Na území kraje se rovněž nachází 3 euroregiony (Euroregion Šumava – Bavorský úles – Mühlviertel, Euregion Egrensis (Tachovsko) a Evropský region Dunaj - Vltava).⁴⁴ Hlavní pól rozvoje v kraji představuje metropole Plzeň. Vzhledem k absenci jiných velkých měst nad 30tis. obyvatel zůstává Plzeň výhledově jediným pólem rozvoje s nadregionálním významem. V kraji je rovněž jedna rozvojová osa podobného významu, kopírující dálnici D5. Spíše regionálního významu jsou oblasti rozvoje v největších obcích a okolí hlavních silničních tahů, sloužících jako spojnice s Plzní. Mimo jmenované oblasti se nachází zpravidla řídké obydlené oblasti s převažující agrární a obytnou funkcí.

Obrázek 6- Administrativní členění Plzeňského kraje

Administrativní členění kraje
Administrative breakdown of the region

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

4.2.1 Obyvatelstvo

V plzeňském kraji jsou velké rozdíly v hustotě zalidnění, podobně jako v Jihočeském, se kterým sdílí podobnou historii. I zde docházelo k silnému poválečnému odlivu obyvatel

⁴⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

(převážně sudetských Němců) a jejich počet se snížil o jednu čtvrtinu. Jak lze vidět na průběhu grafu č. 25 v příloze, negativní dopad na rozvoj počtu obyvatel se znatelně více projevil právě u Plzeňského kraje. Nejvíce zasaženy byly pochopitelně příhraniční regiony, nejhůře okres Tachov s úbytkem 53 % obyvatel mezi roky 1930 – 1950. Negativní vliv mělo dále vybudování železné opony, která výrazně degradovala především území okresů Tachov, Domažlice a Klatovy.

Tabulka 12 - Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji

Rok	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2008	2011	2013
Plzeňský kraj celk.	699 178	709 751	528 354	549 905	550 514	567 930	558 307	550 688	569 899	571 709	573 469
Okres Domažlice	96 285	95 003	60 613	59 745	58 925	60 043	58 729	58 844	60 239	60 727	60 923
Okres Klatovy	149 381	143 212	100 098	99 219	94 133	92 327	89 767	88 043	88 669	87 622	87 056
Okres Plzeň-jih	95 130	97 520	79 588	79 511	74 975	72 727	67 794	67 700	60 856	62 033	62 110
Okres Plzeň-město	122 354	134 288	127 447	140 106	153 524	171 599	173 791	166 118	185 125	184 871	186 077
Okres Plzeň-sever	94 478	99 247	73 104	78 091	74 532	74 266	72 072	72 756	74 003	75 718	76 673
Okres Rokycany	52 315	52 412	46 434	50 550	48 831	48 132	46 118	45 788	47 613	47 613	47 799
Okres Tachov	89 235	88 069	41 070	42 683	45 594	48 836	50 036	51 439	53 394	53 125	52 831

Zdroj Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, SLDB 2011, Statistická ročenka kraje

A Na mírném růstu počtu obyvatel po roce 1990 má vliv především migrační saldo. Přirozenou měnou ubylo v období 1991 – 2013 téměř 16 tis. obyvatel kraje. Výrazněji se přirozený úbytek projevil v 90. letech, kdy přirozenou měnou ubylo více jak 11 tis. obyvatel. Přírůstek migrací v celém období 1991 – 2013 je téměř 32 tis. obyvatel, výraznější je opět po roce 2000. Kladné migrační saldo má především centrální část kraje a území s dobrou dopravní dostupností.

Tabulka 13 - Migrační saldo a přirozený přírůstek obyvatel v Plzeňském kraji

Přírůstek na tis. obyv.	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S
Domažlice	1,6	8,6	2,8	5,6	1,8	4,1	0,9	2,1	-0,7	1,9	-0,2	2,4	-0,9	1,9
Klatovy	0,0	3,7	-0,6	4,3	0,1	0,5	-0,5	-0,4	-1,1	-0,9	-1,6	-1,6	-2,0	-1,3
Plzeň - město	0,6	10,3	1,4	21,9	1,7	2,3	0,6	-5,8	-0,3	0,4	-0,1	2,2	-0,5	4,8
Plzeň - jih	0,4	14,9	0,9	18,9	0,8	8,2	1,5	2,4	-1,5	3,2	-1,5	3,6	-2,1	1,2
Plzeň - sever	2,1	13,6	1,4	11,4	0,3	8,9	2,3	8,0	0,6	7,1	-0,1	6,9	0,4	5,3
Rokycany	-1,8	15,6	-1,4	13,6	-1,4	1,7	-1,9	-1,3	-2,4	2,9	-0,7	4,0	-2,5	3,1
Tachov	2,5	14,7	2,4	10,2	2,1	-5,3	2,4	1,0	0,7	-3,9	1,2	-2,6	-0,5	-3,7

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady, pozn. – záporné hodnoty jsou vyznačeny červenou barvou

Věková struktura obyvatel kraje odpovídá celorepublikovému průměru. Dle údajů ČSÚ (Statistická ročenka Plzeňského kraje) dochází k postupnému stárnutí populace v kraji o 1,9 roku během posledního desetiletí (tj. 2003-2013).

Tabulka 14 - Věková skladba obyvatel Plzeňského kraje k 31. 12. 2013

Věková skladba	DO	KL	P-M	P-J	P-S	RO	TA	Kraj	ČR
do 14 let	15,4%	14,5%	14,1%	14,7%	15,6%	14,4%	15,0%	14,7%	15,0%
15 - 64 let	67,8%	66,9%	66,6%	67,7%	68,1%	67,3%	70,3%	67,5%	67,6%
nad 65 let	16,8%	18,6%	19,3%	17,6%	16,4%	18,3%	14,7%	17,9%	17,4%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

Vzdělaností obyvatelstva kraj lehce zaostává za celorepublikovým průměrem (viz tabulka č. 14). Existují rozdíly mezi jednotlivými okresy na území Plzeňského kraje. Větší odlišení nastává jen v případě ekonomicky nepříliš rozvinutého okresu Tachov s nižší vzdělaností a naopak okresu Plzeň-město s vyšší vzdělaností. Tento výsledek není překvapivý, protože v rámci kraje je město Plzeň oblastí s nejvyšší koncentrací vzdělávacích institucí v čele se Západočeskou univerzitou.

Tabulka 15 - Vzdělanostní struktura obyvatel Plzeňského kraje

Obyvatelstvo ve věku od 15 let	Kraj		ČR	
	2001	2011	2001	2011
bez vzdělání	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%
základní včetně neukončeného	23,3%	19,2%	23,3%	18,6%
střední vč. vyučení (bez maturity)	40,0%	36,7%	38,5%	34,8%
úplné střední (s maturitou)	25,3%	28,8%	25,2%	28,6%
vyšší odborné a nadstavbové	3,1%	3,9%	3,5%	4,3%
vysokoškolské	7,9%	11,0%	9,0%	13,2%

Zdroj: údaje SLDB 2001 a SLDB 2011

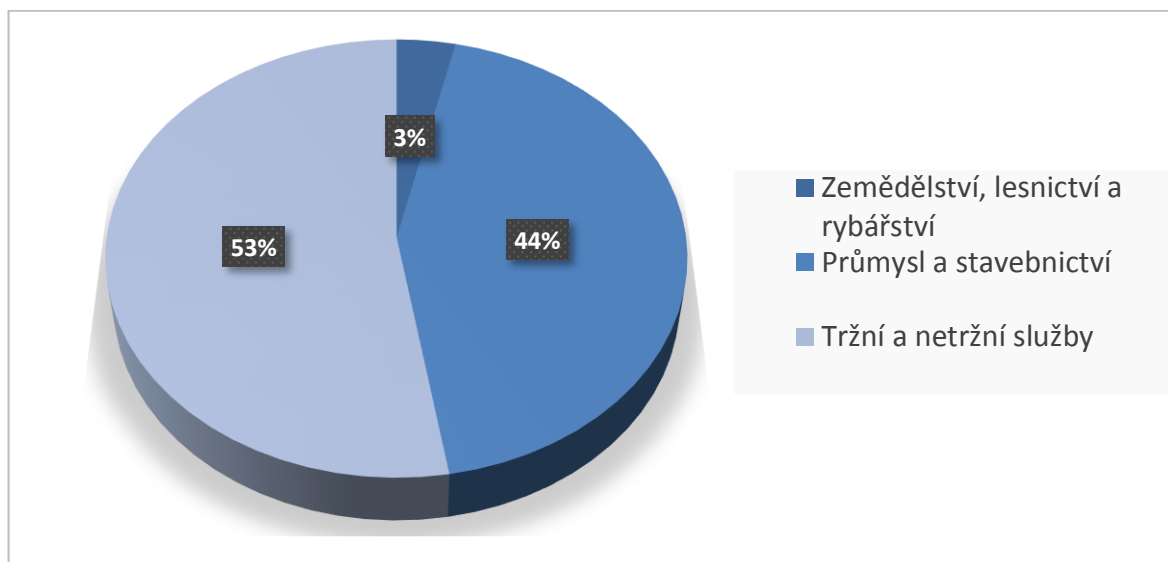
4.2.2 Ekonomika

4.2.2.1 Struktura odvětví a vývoj

Plzeňský kraj je úzce spjat s průmyslem, reprezentovaným především velkými strojírenskými a potravinářskými podniky (např. pivovar Plzeňský Prazdroj či strojírenský podnik Škoda). Za posledních 20 let se poměr osob zaměstnaných v jednotlivých sektorech ekonomiky příliš nezměnil (viz tabulka č. 29 v příloze). Výjimku tvoří primární sektor, který zažívá setrvalý propad a za rok 2013 vykázal historicky nejnižší podíl (tj. 3,5 %) na

celkové zaměstnanosti. V skladbě průmyslu převažuje výroba strojní, elektrotechnická, obrábění kovů, v menší míře i výroba nápojů. Vysoká koncentrace průmyslu je v Plzni a okolí.

Graf 5 - Zaměstnanost dle odvětví v Plzeňském kraji k 31. 12. 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014*

Kraj zaznamenal přibližně do roku 2002 velký nárůst přímých zahraničních investic. V následujících letech růst stagnoval a v současnosti je v rámci krajů (s výjimkou Prahy) v tomto ohledu spíše průměrný. Přibližně dvě třetiny těchto investic směřují na území Plzně a dlouhodobě se nedaří získávat zahraniční investory do zbylých menších center kraje. O jisté úspěšnosti při získávání investorů hovoří nadprůměrná hodnota podílů aktivních podniků pod zahraniční kontrolou, která se v oblasti aktivních průmyslových podniků blíží k 50 %, a nefinančních aktivních podniků 40 %⁴⁵. V zahraničních investicích dominuje závod společnosti Panasonic na výrobu elektrotechniky, nabízející přes 1000 pracovních pozic.

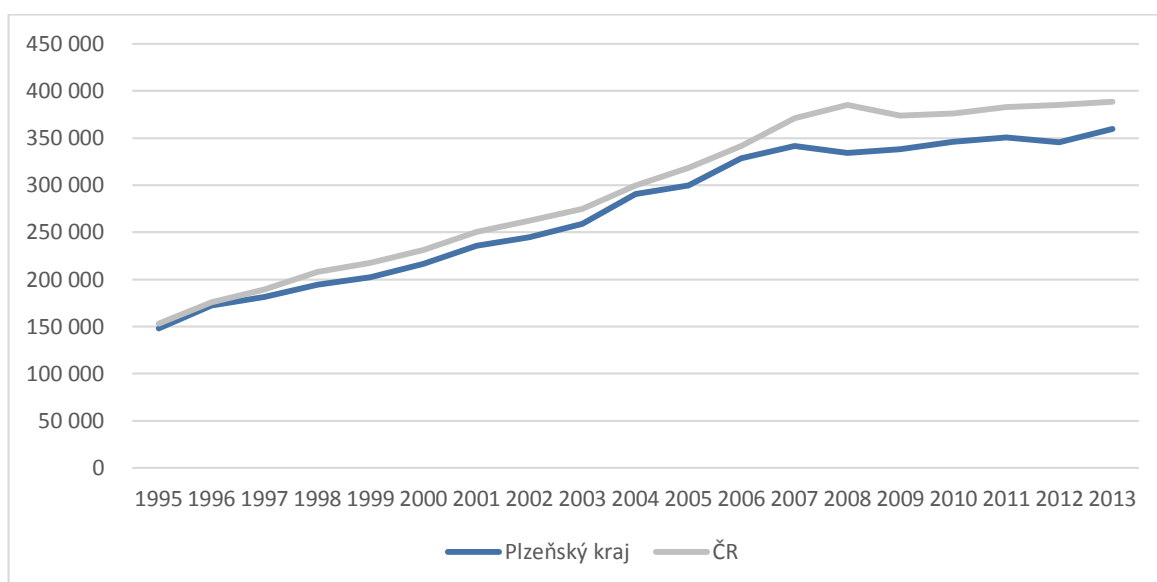
V oblasti výzkumu a vývoje se nachází značné rezervy. V Analýze inovačního potenciálu kraje od Akademie věd ČR je vytýkán nízký podíl hi-tech technologií na ekonomice kraje. Investice kraje do výzkumu a vývoje jej v roce 2005 řadily až na 9. pozici v celorepublikovém srovnání. Následné navýšení investic výrazně zlepšilo situaci, která však je nadále spíše podprůměrná, a do budoucna lze očekávat další navýšení kapacity pro

⁴⁵ RRA PLZEŇSKÉHO KRAJE. *Analýza socioekonomického rozvoje Plzeňského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky*, údaje za rok 2012

výzkum a vývoj otevřením nových vývojových a inovačních center pod gescí Západočeské univerzity, která společně s lékařskou fakultou UK v Plzni patří k největším veřejně výzkumným institucím na území kraje s celorepublikovým významem.

Ačkoli je podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel na místní populaci poměrně vysoký, potýká se kraj s nedostatkem osob s VŠ vzděláním technického směru. Analýza inovačního potenciálu rovněž zdůrazňuje nedostatečnou míru spolupráce výzkumných institucí a VŠ s podnikatelskými subjekty.

Graf 6 - Ukazatel výše HDP/os. v Plzeňském kraji v období 1995 - 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Vývoj a hodnoty HDP na osobu v kraji jsou velmi pozitivní. Ačkoli dle grafu č. 6 zaostává za celorepublikovým průměrem. Ten ovšem navyšují hodnoty za hl. m. Prahu. Mezi kraji za rok 2013 patřila Plzeňskému druhá pozice za Jihomoravským. Progresivní růst se zastavil v roce 2008 a nadále byl omezen následky finanční krize. Ta se v Plzeňském kraji projevila poklesem HDP o rok dříve, než v ostatních krajích ČR (s výjimkou Vysočiny) mj. vlivem vysoké závislosti na německé ekonomice (která je pro kraj cílem exportu i zdrojem kapitálu). Vysoké hodnoty tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (viz graf č 26 v příloze) jen potvrzují exportní zaměření průmyslu v kraji. Budoucnost průmyslu v Plzeňském kraji zajišťuje výstavba nových a rozšiřování stávajících průmyslových zón, např. Logistický park Bor v okrese Tachov, trpícím dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti.

Tabulka 16- Velikosti ekonomických subjektů dle počtu zaměstnanců v Plzeňském kraji k 31. 12. 2013

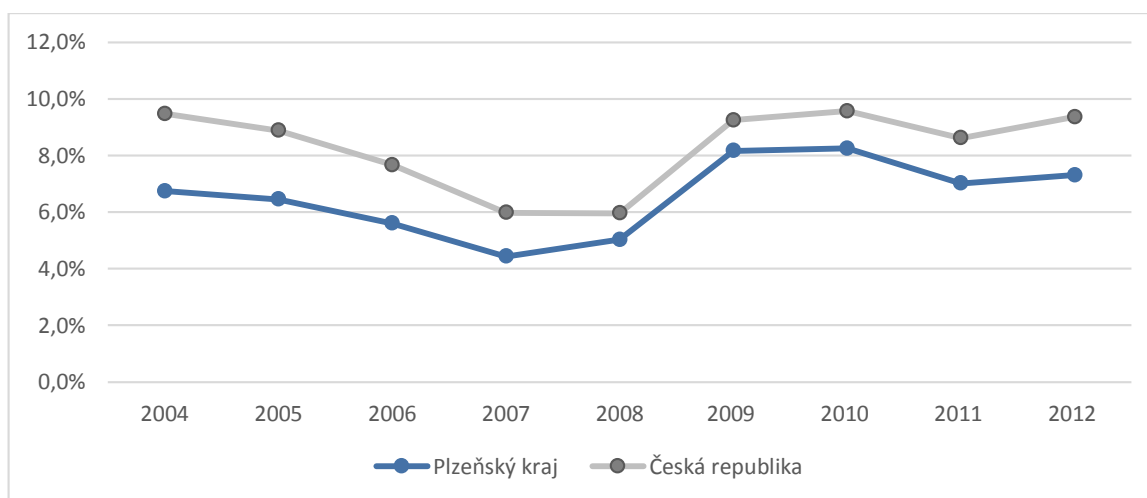
Počet zaměstnanců	neuveden	bez zaměstnanců	1 - 9	10-49	50 - 249	250 - 499	500 a více
Počet subjektů	18 433	44 142	9 870	2 025	564	64	54

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

4.2.2.2 Trh práce

Trh práce v Plzeňském kraji procházel v posledním desetiletí velmi proměnlivým vývojem. Ekonomika do roku 2008 zažívala velký nárůst a projevil se nedostatek pracovních sil, především v oblasti průmyslu. Nové pracovní příležitosti měly za následek vysoké migrační saldo (viz tabulka č. 13) vrcholící právě rokem 2008. Nástup krize způsobil velký nárůst míry nezaměstnanosti. Nejlépe se drželo město Plzeň s vysokou koncentrací velkých podniků. Růst a pokles míry nezaměstnanosti v podstatě kopíroval celorepublikový průměr (až na roční předstih v začátku krize) a kraj si udržel výrazně podprůměrné hodnoty nezaměstnanosti a v roce 2012 dosahoval po hl. m. Praze druhou nejnižší hodnotu. Výše průměrných měsíčních mezd zaostávala za republikovým průměrem o 922 Kč a mezi kraji (nepočítáme-li Prahu) patřila kraji 3. pozice za Středočeským a Jihomoravským krajem. Plzeňský kraj se rovněž řadí ke krajům s nejnižším podílem domácností s příjmy na hranici životního minima⁴⁶.

Graf 7 - Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v Plzeňském kraji za období 2004 - 2012

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

⁴⁶ RRA PLZEŇSKÉHO KRAJE. Analýza socioekonomického rozvoje Plzeňského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky, str. 26

Pohled do tabulky č. 17 s údaji o registrované nezaměstnanosti v jednotlivých okresech Plzeňského kraje nepřekvapí nízkými hodnotami v městě Plzni a okolí. Zde se finanční krize projevila s nižšími negativními dopady. Větší problémy potkaly okresy Tachov, Klatovy, Domažlice a v menší míře i Rokycany. Trh práce se dle posledních údajů MPSV dokázal z dopadů krize poměrně rychle vzpamatovat. Dle údajů k 28. 2. 2015 dosahoval podíl nezaměstnaných osob⁴⁷ ve všech okresech Plzeňského kraje nižších hodnot než celorepublikový průměr (7,5 %)⁴⁸. Na úrovni regionu soudržnosti je nejhůře postižený okres Plzeňského kraje – Tachov (7,2 %) až za okresy Český Krumlov (9,2 %), Tábor (7,8 %) a Strakonice (7,3 %).

Tabulka 17 - Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Plzeňského kraje

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Domažlice	6,45%	5,15%	4,62%	5,58%	9,61%	9,83%	7,96%	7,75%
Klatovy	8,60%	7,74%	6,22%	6,31%	9,51%	10,22%	8,66%	9,07%
Plzeň-jih	4,75%	3,93%	3,27%	3,47%	6,83%	6,73%	5,80%	5,76%
Plzeň-město	5,45%	4,79%	3,64%	3,63%	6,14%	6,44%	5,85%	6,26%
Plzeň-sever	5,88%	5,21%	4,00%	4,72%	7,79%	8,12%	6,97%	7,29%
Rokycany	6,78%	5,46%	3,82%	5,04%	8,51%	7,50%	5,75%	6,10%
Tachov	8,62%	7,95%	6,42%	9,25%	13,43%	12,53%	10,04%	10,68%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Dlouhodobě nejproblémovější oblastí na trhu práce je okres Tachov. Vlivem nízké hustoty zalidnění, vysokého podílu zemědělské výroby, privatizovaných podniků a v rámci kraje horší vzdělanostní struktury obyvatel, dosahovala nezaměstnanost poměrně vysokých čísel a to i navzdory vybudování dálnice D5. V současnosti dochází k velkému zlepšování situace, zčásti rozšiřováním průmyslové oblasti u Ostrova a Nové Hospody, který využívá výhodné příhraniční pozice u dálniční dopravní tepny mezi Plzní a Bavorskem.

Dlouhodobě problematickou oblast na trhu práce představuje i okres Klatovy. Přestože v současnosti jako celek vykazuje poměrně nízká čísla nezaměstnanosti, oblast příhraničí, především jihovýchodní oblast Kolinec, Sušic a Kašperských hor vykazuje vysoké míry nezaměstnanosti. Vzhledem k nízké hustotě zalidnění a přítomnosti NP a CHKO, jsou možnosti ekonomického rozvoje značně omezené a projevuje se zde silná orientace na cestovní ruch.

⁴⁷ Tj. dle nové metodiky pro měření nezaměstnanosti, zavedené v roce 2013

⁴⁸ ÚŘAD PRÁCE V ČESKÉM KRUMLOVĚ, *Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008*

4.2.2.3 Cestovní ruch

Plzeňský kraj má poměrně velký potenciál v oblasti cestovního ruchu. Turisticky nejatraktivnější oblastí je oblast Šumavy a město Plzeň, které nabízí řadu tradičních památek a atrakcí např. v podobě botanické zahrady a dinoparku. Oblast Šumavy a Českého lesa disponuje zachovalým prostředím a dobrými předpoklady pro provozování zimních sportů a letních aktivit. Potenciál pro cestovní ruch má i Domažlicko a území okresu Plzeň – sever. Pro rozvoj cestovního ruchu může mít význam i zrušení vojenského újezdu Brdy a vyhlášení chráněné krajinné oblasti.

Tabulka 18 - Návštěvnost Plzeňského kraje v roce 2013

Kraj/okres	Hosté		Přenocování	
	Celkem	Nerezidenti	Celkem	Nerezidenti
Plzeňský kraj	558 797	186 668	1 469 388	390 427
Domažlice	30 964	6 604	87 736	14 916
Klatovy	173 119	29 289	530 437	79 371
Plzeň-město	206 675	120 592	374 284	218 312
Plzeň-jih	21 492	3 507	51 162	8 894
Plzeň-sever	52 563	7 490	177 122	20 284
Rokycany	28 400	4 119	71 948	8 481
Tachov	45 584	15 067	176 699	40 169

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

Z tabulky č. 18 je patrné, že nejvíce ubytovaných hostů za rok 2013 bylo v okrese Klatovy a okrese Plzeň-město, který jednoznačně dominoval z pohledu ubytovaných zahraničních hostů. Vzhledem k velmi dobré dopravní dostupnosti Plzně a vysoké návštěvnosti místních atrakcí, lze usuzovat, že význam krajského města pro turistický ruch je výrazně vyšší, než lze odhadovat z údajů o ubytovaných hostech. V tomto ukazateli Plzeňský kraj výrazně zaostává za celorepublikovým průměrem a za rok 2013 mu patřila 9. a 10. pozice mezi kraji. Rok 2015 by v tomto ohledu měl přinést pozitivní změnu – Plzeň se pro tento rok stala Evropským hlavní městem kultury, což sebou přineslo finanční prostředky z EU na rozvoj kultury a propagaci města v zahraničí.

V porovnání s Jihočeským krajem se oblast pohraničí netěší takovému zájmu turistů, avšak i zde se projevuje výrazná sezónnost turistického ruchu (oblast atraktivní především přes zimu a léto).

4.2.3 Životní prostředí

Životní prostředí v Plzeňském kraji lze hodnotit příznivě. Dle ČSÚ jsou nejméně postižené oblasti Šumavy, Českého lesa, západních Brd, okolí Nečtin a Manětína. Hlavní oblast znečištění tvoří Plzeň a okolí. Zde je životní prostředí extrémně narušeno a měrné emise v okrese Plzeň-město vícenásobně převyšují hodnoty v ČR. Dále je zaznamenána rozsáhlá devastace krajiny vlivem těžby v prostoru Nýřany – Tlučná – Vejprnice, Břasy – Radnice, Stříbra a Ejovic.

Jak lze vyčíst z tabulky č. 19, chráněné krajinné oblasti tvoří 17 % celkové rozlohy kraje. Hlavní podíl na tomto území má NP a CHKO Šumava, CHKO Český les a okrajově CHKO Slavkovský les a CHKO Křivoklátsko. Stejně jako v sousedním Jihočeském kraji představuje problém ohrožení jehličnatých lesů NP Šumava parazity

Tabulka 19 - Rozloha chráněných oblastí v Plzeňském kraji k 31. 12. 2013 v km²

Kraj/okres	Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Maloplošná chráněná území
Plzeňský kraj	347,4	847,8	109,9
Domažlice	-	227,2	8,4
Klatovy	347,4	260,9	82,9
Plzeň-město	-	-	1,1
Plzeň-jih	-	-	1,9
Plzeň-sever	-	11,3	5,7
Rokycany	-	83,5	4,7
Tachov	-	265,0	5,3

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

4.2.4 Dopravní infrastruktura

4.2.4.1 Silniční doprava

Souhrnná délka silniční sítě v Plzeňském kraji dosahovala k 31. 12. 2013 délky 5130 km. Vzhledem k nízké hustotě zalidnění délka sítě připadá zhruba 8 km silnic na tisíc obyvatel, což je v celorepublikovém srovnání nadprůměrná hodnota a rovněž jako v případě Jihočeského kraje, tato hodnota znamená velké náklady kraje na údržbu.

V porovnání s celorepublikovým průměrem se v kraji nachází, vzhledem k rozloze kraje, nízký počet silnic první třídy a naopak vykazuje velký počet silnic II. třídy. Silnice II. a III.

třídy s regionálním významem se nacházejí ve špatném stavu. Nejhůře jsou postiženy oblasti Stříbro – Planá – Manětín, Domažlic, Sušic, Plánice a Radnice.

Tabulka 20 - Délka silnic a dálnic na území Plzeňského kraje k 31. 12. 2013

Dálnice	Silnice I. tř.	Silnice II. tř.	Silnice III. tř.	Celkem
109 km	417 km	1506 km	3098 km	5130 km

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014*

Nejdůležitějším silničním tahem v Plzeňském kraji je dálnice D5, vedoucí z Prahy přes Plzeň do Rozvadova s napojením na německou dálnici. Dálnici D5 v kraji doplňuje páteří síť silnic I. třídy, č. I/19, I/20, I/26 a I/27 (E53) vedené k jádrovému území kraje, doplněné silnicemi I/21 a I/22.

Dle měření vytíženosti páteřních komunikací krajem v roce 2010 je nejhustší provoz způsoben cestováním do Plzně a přilehlého okolí. Jmenovitě úseky I/22 a I/26 mezi Kdyní, Domažlicemi a Plzní, resp. Úněšovem a Plzní, I/27 (E53) mezi obcemi Číhaň, Klatovy a Plzní resp. Královice a Plzeň, I/20 mezi Podhůří, Nepomukem a Plzní. Dále je velmi vytížená silnice I/21 v úseku mezi Planou a Novou Hospodou (nájezd na dálnici D5).

Z pohledu nákladní dopravy je pro vnitrostátní cestování důležitá silnice I/20, vedoucí z Plzně přes Nepomuk a Písek do Českých Budějovic, fungující jako spojnice mezi dvěma hlavními póly rozvoje v rámci Regionu soudržnosti Jihozápad. Z pohledu exportu do zahraničí je nejdůležitější silnicí I/26, Vedoucí z Plzně přes Horšovský Týn, okolo Domažlic přes hraniční přechod Folmava. Pro přeshraniční dopravu je do jisté míry důležitý tah I/27 (E53) z Plzně přes Klatovy vedoucí k hraničnímu přechodu Železná Ruda, vedoucí přes CHKO Šumava, jehož využití nákladní dopravou je poměrně nízké.

4.2.4.2 Železniční doprava

Na území kraje se nachází 15 tratí o celkové délce 711 km⁴⁹. Z toho počtu je 10 tratí pouze regionálního významu, určené jen pro osobní dopravu. Socioekonomická analýza kraje uvádí, že stav železničních tratí v kraji je celkově neuspokojivý a kvalita nabízených služeb zhoršuje využitelnost železnice jako páteře hromadné dopravy.

Nejvyššího významu nabývá trať č. 170 na trase Praha – Beroun – Plzeň – Cheb, kde v současnosti probíhá modernizace za účelem zkvalitnění a zvýšení rychlosti přepravy mezi Plzní a Prahou. Pro region soudržnosti je významná již dříve zmíněná trať č. 190 na

⁴⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014*, údaj k 31. 12. 2013

dráze Plzeň - České Budějovice, která je z části jednokolejná a rovněž podléhá modernizaci za účelem zvýšení kapacity.

Nadregionální význam má i neelektrifikovaná trať Plzeň – Žatec, přeshraniční napojení mají jednokolejné tratě Plzeň – Domažlice – Česká Kubice a Plzeň – Klatovy – Železná Ruda – Alžbětín.

4.2.4.3 Letecká a vodní doprava

V Plzeňském kraji se nevyskytuje žádný tok, který by spadal do zákonné definice vodních cest.⁵⁰ Místní vodní toky mají pouze rekreační, sportovní a turistické využití, podobně jako letecká doprava. V kraji se nachází 8 vnitrostátních a 1 mezinárodní letiště, z toho jen 2 letiště mají zpevněnou plochu (Líně a Kříženeč) a všechna jsou v současnosti využívána pouze pro nepravidelné lety a sportovní činnosti. Velké plány do budoucna má město Plzeň s mezinárodním letištem Líně. Kraj od roku 2013 jedná s ministerstvem obrany o bezúplatném převodu a možném využití prostor jako rozvojové zóny při zachování mezinárodního letiště a možnosti jeho využití v dopravě. Avšak stále nebylo dosaženo společné dohody o převodu.⁵¹

4.2.4.4 Dopravní obslužnost

K 31. 12. 2011 působilo v kraji 14 autobusových dopravců s dopravním výkonem 14,1 mil. vozokm/rok a 1 dopravce na železnici s dopravním výkonem 5,4 mil. vlkm/rok.

Z analýzy kraje, uvedené v socioekonomickém profilu kraje, vyplývá, že místní autobusová doprava vykazuje v celorepublikovém srovnání výrazně nadprůměrné ztráty. Plzeňský kraj patří ke krajům s nejmenším počtem cestujících, přepravených veřejnou dopravou ve vztahu k počtu obyvatel a zároveň je zde (po Praze) druhý nejvyšší stupeň automobilizace.

Plzeň se může pochlubit velmi rozsáhlým a komplexním systémem integrované dopravy, který po rozšíření v dubnu 2012 (za využití dotace ROP JZ) pokrývá území 194 obcí do vzdálenosti přibližně 35 km od Plzně, zahrnující k roku 2012 přibližně 59 % obyvatel kraje.

⁵⁰ Dle zákona č. 114/1995 Sb.

⁵¹ DENÍK.CZ, *Plzeňský kraj opět jedná s ministerstvem o převodu letiště Líně.*

4.2.5 Shrnutí analýzy

Plzeňský kraj je příhraniční region s nízkou hustotou zalidnění a silnou orientací na jádro v podobě města Plzeň, kde je největší koncentrace průmyslu v kraji. Výhodná pozice kraje při hranici s Bavorskem, podpořená dobrým dopravním spojením po dálnici D5, umožňuje exportně zaměřenému kraji progresivní růst ekonomiky a získávání zahraničního kapitálu. Zde dosahoval kraj úspěchů především do roku 2002. V Plzni je pod zahraniční kontrolou aktivních 50 % průmyslových a 40 % nefinančních podniků v Plzni, kam směřují 2/3 veškerého zahraničního kapitálu. Kraj se dlouhodobě těší velmi nadprůměrnému HDP na osobu a nízké nezaměstnanosti. Právě nedostatek pracovních sil způsoboval vysoce kladné migrační saldo do roku 2008. Ačkoli byl kraj zasažen finanční krizí, která vyvolala vysoké hodnoty míry nezaměstnanosti v příhraničních okresech, v současnosti (únor 2014) se všechny okresy v kraji nacházely pod celorepublikovým průměrem v ukazateli podílu nezaměstnanosti. Nejproblémovější je okres Tachov, kde dochází k částečnému zlepšení budováním nových průmyslových zón v okolí dálnice D5 a část okresu Klatovy v okolí Sušic a Kašperských hor, poblíž hranic CHKO. S výjimkou okolí Plzně nabízí kraj kvalitní životní prostředí a velkou část chráněných krajinných oblastí, především v oblasti pohraničí. Návštěvnost kraje je v celorepublikovém srovnání podprůměrná. Výhledově může pomoci zvýšení a zkvalitnění ubytovacích kapacit a především působení Plzně jako Evropského hlavního města kultury.

Vzdělanost v kraji odpovídá průměru ČR, avšak kraj pocítuje nedostatek VŠ vzdělaných osob technického směru. Kritizovány jsou nízké investice do výzkumu a vývoje v kraji. V současnosti dochází k nápravě a jsou budována vývojová a inovační centra na území Plzně. Stále existuje nevyužitý prostor pro spolupráci veřejného výzkumného sektoru a VŠ s podnikatelskými subjekty. Jistá rezerva může být pozorována ve znalosti německého jazyka, který, vzhledem k silné přeshraniční spolupráci, nabývá stále vyššího významu. Do budoucna by pro rozvoj kraje bylo vhodné širší zaměření na hi-tech produkty s vyšší přidanou hodnotou.

Město Plzeň má dobře fungující integrovanou městskou hromadnou dopravu, která v Plzni a okolí pokrývá více jak polovinu obyvatel kraje. Problémem je velmi ztrátová autobusová doprava a vysoký podíl osobní automobilové dopravy, korespondující se špatným stavem silnic II. a III. třídy.

Tabulka 21 - SWOT analýza Plzeňského kraje

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodná poloha regionu • Dobré dopravní propojení s Bavorskem i Prahou (především dálnice D5) • Modernizace železniční sítě • Vysoké ukazatele ekonomické výkonnosti • Nízká nezaměstnanost • Velký rozvojový potenciál regionálního centra – Plzně • Velký podíl přírodně cenných území na rozloze kraje a celkově zachovalé přírodní prostředí • Existence institucí na podporu ekonomického rozvoje (BIC Plzeň a RRA Plzeňského kraje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Velké rozdíly mezi centrem regionu – Plzní a okrajovými částmi v průměrné mzdě, vzdělanostní struktuře, atraktivitě pro investory • Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil technického směru • Špatný stav silnic II. a III. třídy • Sezónní charakter nabídky cestovního ruchu v příhraničních oblastech • Horší dostupnost veřejnou dopravou mimo území plzeňské integrované dopravy • Špatný stav kulturních památek • Image města Plzně i regionu jako centra potravinářského a těžkého průmyslu
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Využití inovačního potenciálu – lepší spolupráce veřejných institucí s podniky • Získání investorů v oblasti hi-tech produktů • Využití působení Plzně jako Evropského hlavního města kultury 2015 - změna image města Plzně a celého regionu • Integrace cizinců • Rozvoj elektronického podnikání ve venkovských oblastech 	<ul style="list-style-type: none"> • Velká konkurence hlavního města Prahy, které je atraktivní především pro vysoce kvalifikovanou pracovní sílu • Ztráta zájmu zahraničních investorů • Ztráta zájmu o hlavní exportní odvětví průmyslu • Špatná koordinace různých inovačních aktivit • Zvyšující se nároky na kvalifikaci pracovní síly

4.3 Využívání strukturálních fondů ROP JZ

Regionální operační program NUTS II Jihozápad představuje jeden ze sedmi regionálních operačních programů na území České republiky, sloužící k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje v regionu, který je v případě ROP Jihozápad tvořen Jihočeským a Plzeňským krajem. Program je podporován dotace z ERDF a hlavním cílem je zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity regionu stejně jako kvality života jeho obyvatel.

Pro období 2007 – 2013 bylo umožněno v rámci ROP JZ čerpat z ERDF částku 633,65 mil. eur.⁵² Fakt, že jsou dotace poskytovány v eurech, do jisté míry zhoršuje přehled o čerpání, ovlivněný měnícím se kurzem. Jistý problém s interpretací dat nastal při získávání údajů o čerpání do této kapitoly. Ty vycházejí ze čtvrtletní monitorovací zprávy MMR, která nezapočítává 15 % podíl v podobě příspěvku ze státního rozpočtu, ale pouze 85 % část, pocházející z evropského fondu ERDF. Jestliže v monitorovací zprávě MMR uvádí celkovou alokaci podpory ROP JZ v hodnotě 16,6 mld. Kč, ve zprávě o realizaci ROP JZ a na stránkách regionu soudržnosti⁵³ je udávána hodnota přes 19 mld. Kč (tj. o 15 % více).

Tabulka 22- Údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Jihozápad za programové období 2007 - 2013 k 31. 12. 2014

OP	Celková alokace podpory v PO 2007-2013	Podané žádosti		Projekty s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům (vyúčtované)
		počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	
ROP SZ	19 909,2	1332	41 714,1	423	17 304,0	13 923,0
ROP MS	19 773,8	1770	35 217,6	921	18 853,6	13 377,6
ROP JV	18 874,7	1689	34 483,2	894	21 478,4	13 612,4
ROP SM	17 658,1	2361	33 385,2	1145	17 735,6	13 480,3
ROP SV	17 479,1	1417	37 106,9	700	17 128,1	13 911,8
ROP JZ	16 645,6	3430	50 158,3	977	17 475,4	12 669,1
ROP SČ	15 003,3	2020	31 732,1	1013	17 254,7	11 415,9

Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

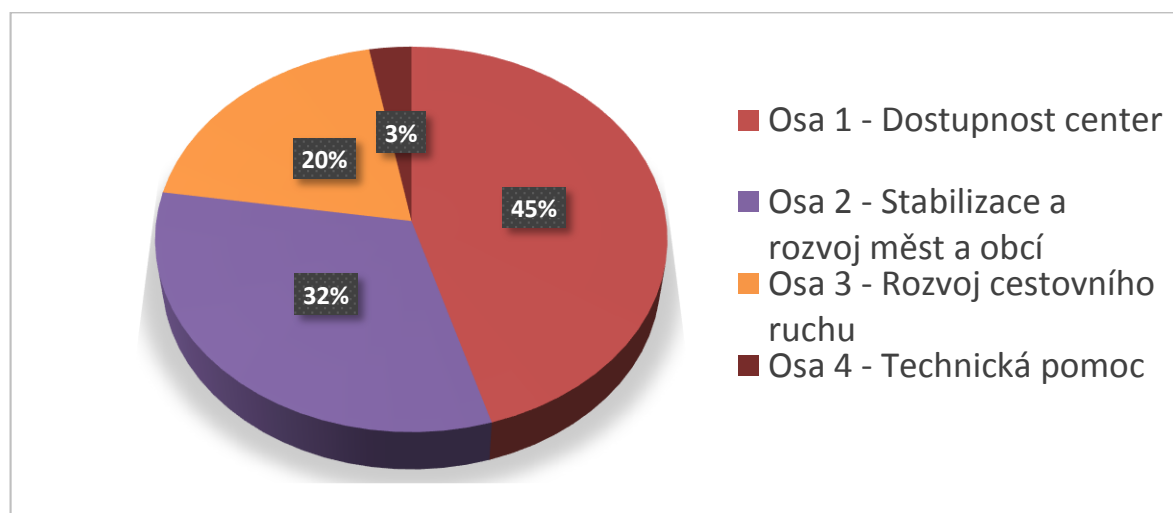
⁵² EUROSKOP.CZ. Operační programy 2007-2013

⁵³ RR ROP JZ. Regionální operační program Jihozápad

Při pohledu na tabulky⁵⁴ financování ROP a jeho částí zaujme zdánlivé „přezávazkování“ (alokace financí u projektů s podepsanou smlouvou v některých případech překračuje celkovou alokaci). Je to způsobeno faktem, že ve sloupci *projekty s vydaným rozhodnutím/podepsanou smlouvou* se zároveň nachází i příspěvky z rozpočtu krajů, obcí či jiných veřejnoprávních subjektů (v závislosti na typu příjemce). Přesto lze z tabulky č. 22 vyčíst mezi jednotlivými ROP nejvyšší aktivitu v podobě podaných žádostí v ROP JZ, vypovídající o vysoké absorpční kapacitě.

Program ROP Jihozápad obsahuje čtyři prioritní osy, tvořící logické celky, které jsou dále děleny na oblasti podpory. Rozdělení je nastaveno tak, aby odpovídalo potřebám regionu pro všestranný rozvoj. Podíly jednotlivých os na celkové alokaci financí pro ROP jihozápad ukazuje graf č. 8.

Graf 8- Podíl prioritních os na celkové alokaci financí ROP JZ

Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

4.3.1 Prioritní osa 1 – Dostupnost center

Prioritní osa 1 je zaměřena na zlepšení dopravní situace v regionu. Slouží mj. k výstavbě či rekonstrukci silnic II. a III. třídy, výstavbě parkovišť, modernizaci vozového parku, zastávek a dopravních terminálů.

O prioritní osu 1 byl mezi žadateli velký zájem a většina cílů je již s rezervou splněna. Zásadní problém nastal pouze v realizaci oblasti podpory 1.4, původně určené

⁵⁴ Tj. tabulky č. 22, 23, 24 a 25

k modernizaci letiště v ČB. Tento projekt byl nakonec vyřazen a finanční podpora alokován do oblasti podpory 1.1. Největší administrativní problémy osy 1 při předkládání a realizaci projektů je složité dokazování vlastnických práv k pozemkům, podléhajícím realizaci projektu. K 24. 3. 2014 pod prioritní osu 1 náležely dva projekty v pozastaveném stavu (N6) z důvodů šetření jiným orgánem.

Tabulka 23 - Stav čerpání finančních prostředků v rámci osy 1 ROP JZ za programové období 2007 - 2013 k 31. 12. 2014

OP/OP	Celková alokace podpory v PO 2007-2013	Podané žádosti		Projekty s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům (výúčtované)
		počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	
1	7 555,0	1 092	17 136,1	308	7 875,9	5 643,1
1.1	5 913,3	115	8 592,2	90	5 726,6	4 065,5
1.2	90,0	34	167,7	21	95,3	90,2
1.3	543,2	11	591,5	10	515,3	500,3
1.4	14,3	2	428,8	1	15,3	15,2
1.5	994,4	929	7 355,9	186	1 523,4	971,9

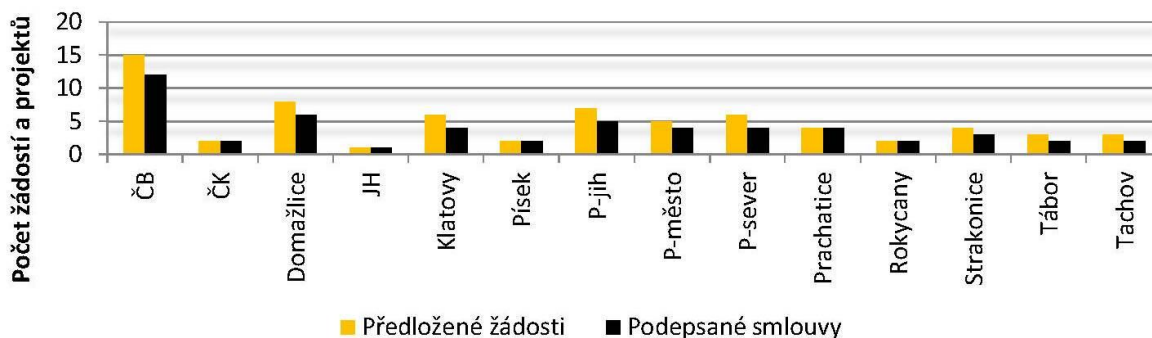
Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

4.3.1.1 Oblast podpory 1.1 -- Modernizace regionální silniční sítě

V této oblasti podpory jsou sledovány především indikátory délky nových a rekonstruovaných silnic I. a II. třídy a počet podpořených projektů. **Cílové hodnoty hlavních indikátorů jsou splněny již v současnosti,**⁵⁵ přičemž závazek příjemců výrazně převyšuje cílové údaje, což značí vysoký zájem žadatelů a úspěšnost projektů. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 22,8 km nových a 273,4 km rekonstruovaných silnic II. a III. třídy.

⁵⁵ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 9 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 1.1 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 9

Jako příklad úspěšně realizovaných projektů lze uvést například vybudování komunikace III. třídy mezi obcemi Oselce a Chanovice, zlepšující dopravní dostupnost několika menších obcí. Projekt byl realizován plzeňským krajem v letech 2008 - 2009 s podporou ROP JZ ve výši 127 mil. Kč.

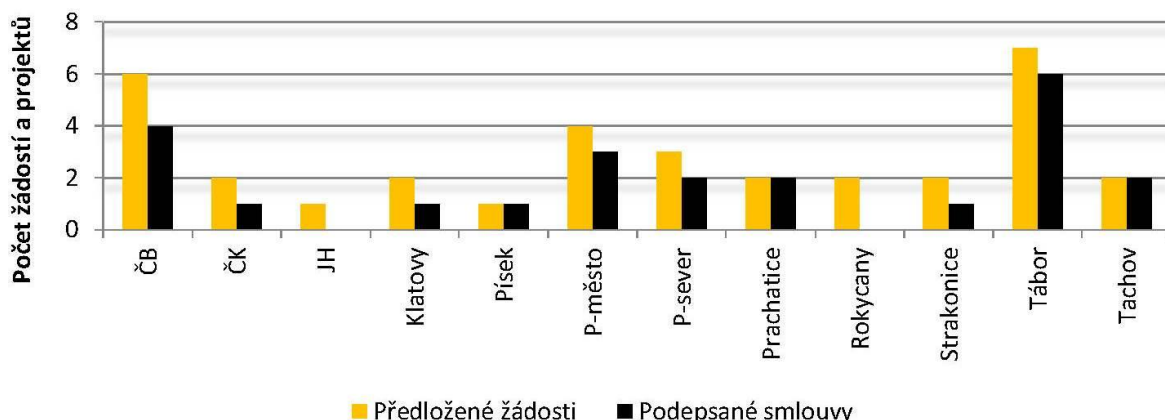
V Jihočeském kraji byla mezi roky 2009 – 2010 provedena výstavba nové přeložky silnice v úseku Husinec – Běleč. Projekt Jihočeského kraje přispěl ke zvýšení bezpečnosti provozu na vytížené regionální komunikaci. Celková výše podpory ROP JZ činila 297 mil. Kč. V oblasti podpory se dále nacházejí např. stavba obchvatu obce Všeruby či ve větší míře rekonstrukce mostů.

4.3.1.2 Oblast podpory 1.2 - Rozvoj infrastruktury pro veřejnou dopravu

Hlavními sledovanými indikátory výzvy byly počet podpořených projektů na rozvoj dopravy a počet obcí zapojených do integrovaného dopravního systému (IDS). V současnosti⁵⁶ jsou splněny hlavní cílové hodnoty indikátorů, všechny projekty byly již zrealizovány a proplaceny s tím, že zbývá certifikovat jen malou část finančních prostředků. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 21 projektů a 815 nově zapojených obcí do IDS.

⁵⁶ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 10 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 1.2 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 13

Překvapivě nejvíce úspěšných žádostí připadá na okres Tábor. Jedná se o projekty na výstavbu a obnovu autobusových zastávek města Tábor v roce 2009 v souhrnné hodnotě čerpaných dotací 9,9 mil. Kč. Finančně nejnáročnější projekt uskutečnil DP města České Budějovice, který zavedl nové digitální značení s aktuálními informacemi na 70 významných zastávkách MHD. Projekt obdržel z ROP JZ podporu ve výši 26,4 mil. Kč. V Plzni a okolí se realizovaly tři velké související projekty s celkovou dotací 26,4 mil. Kč, které financovaly nový systém komplexního řízení provozu MHD (statutární město Plzeň), následně vybavení zastávek elektronickými informačními cedulemi v návaznosti na dříve realizovaný systém aktivního řízení (Plzeňské dopravní podniky) a třetí projekt vedl k rozšíření prostoru integrované dopravy Plzně s využitím elektronické karty (Plzeňský kraj).

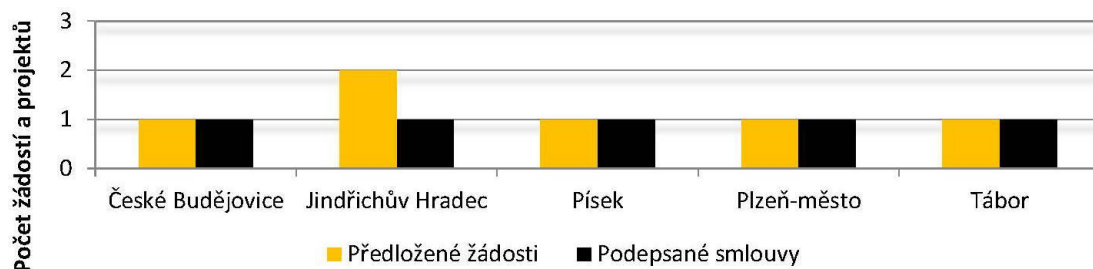
Realizováno je mnoho menších projektů např. v podobě rekonstrukce nádraží či výstavby záchytných parkovišť, napojených na veřejnou dopravu.

4.3.1.3 Oblast podpory 1.3 - Modernizace vozového parku veřejné dopravy

Oblast podpory sleduje hlavní ukazatele v podobě počtu podpořených projektů a nově pořízených vozidel kolejové a trakční dopravy ve veřejné dopravě. V současnosti⁵⁷ jsou **částečně splněny hlavní cíle indikátorů**. Procento plnění indikátorů je dostatečné, chybí pouze realizace jednoho projektu k cílové hodnotě 10. Jeden projekt byl pozastaven ve stavu N6. V případě obnovení jeho administrace bude cílový indikátor naplněn. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 9 projektů a 25 nově pořízených vozidel veřejné dopravy.

⁵⁷ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 11 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 1.3 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 18

Nejnákladnějším byl projekt Českých drah - Moderní železniční vozidla pro Plzeňský kraj, pro zvýšení komfortu a bezpečnosti cestování po železnici. Součástí projektu byl nákup 6 nových železničních vozidel. Celkové náklady dosáhly 462 mil. Kč při využití dotace ve výši 134 mil. Kč.

Rovněž velmi nákladný projekt byl uskutečněn Plzeňskými dopravními podniky. Obnovení vozového parku MHD v podobě nákupu 11 trolejbusů bez a 5 s pomocným motorem spolu s modernizací 6 tramvajů si vyžádalo náklady ve výši 309 mil. Kč, ze kterých bylo hrazeno 117 mil. Kč formou podpory z ROP JZ. V podobném projektu byl proveden nákup 14 trolejbusů Dopravním podnikem města České Budějovice a to s celkovými výdaji 227 mil. Kč, z toho 70 mil. Kč hrazenými ROP JZ.

4.3.1.4 Oblast podpory 1.4 - Rozvoj regionálních letišť

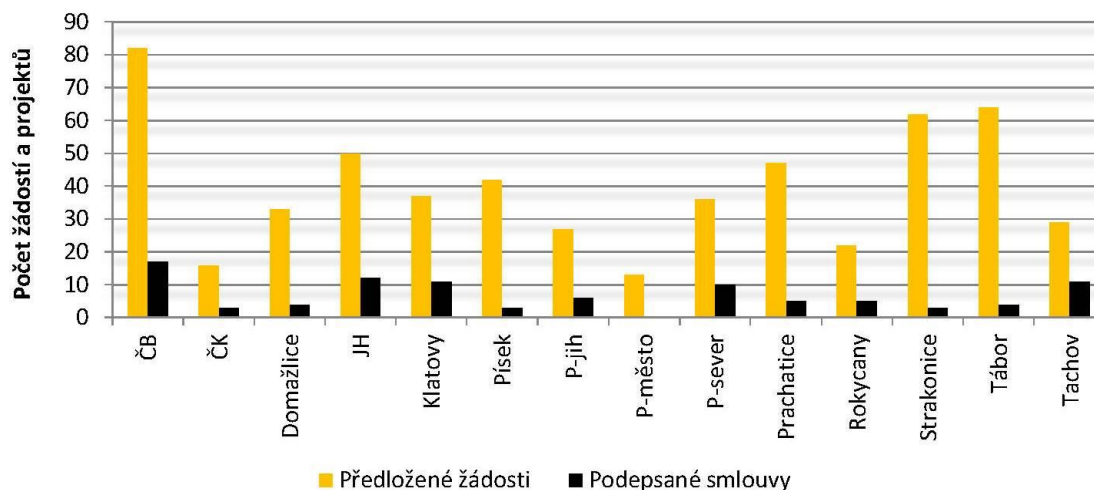
Indikátorem této oblasti je počet podpořených projektů a upravených regionálních letišť. Obojí v počtu 1 – oblast podpory počítala s jediným projektem druhé etapy Modernizace jihočeského letiště České Budějovice. Tento projekt byl na doporučení Evropské Komise stažen a finanční prostředky z oblasti podpory 1.4 byly přesunuty do oblasti 1.1. **Hlavní cíle indikátorů nebyly naplněny.**

4.3.1.5 Oblast podpory 1.5 – Rozvoj místních komunikací

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je počet projektů na rozvoj dopravy a délka nových a rekonstruovaných místních (městských) komunikací. V současnosti⁵⁸ jsou se značnou rezervou splněny cílové hodnoty indikátorů. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 102 projektů, 14,18 km nových a 93,49 km rekonstruovaných místních (městských) komunikací

⁵⁸ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 12 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 1.5 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 26

Nejnákladnějším projektem byla 2. a 3. etapa rekonstrukce ulice Lannova třída. Rekonstruovaná komunikace slouží jako atraktivní bulvár, spojující železniční nádraží s centrem města. Na obě etapy projektu získalo statutární město České Budějovice dotaci ROP JZ ve výši 44,9 mil. Kč.

Město Klatovy využilo dotace ROP JZ ve výši 11,5 mil. Kč na výstavbu nové místní komunikace Pod Borem při rozšiřování své průmyslové zóny. V rámci oblasti podpory převažují projekty rekonstrukce jedné či více komunikací.

4.3.2 Prioritní osa 2 – Stabilizace a rozvoj měst a obcí

Prioritní osa 2 slouží k podpoře rozvoje měst a obcí, budování zdravotní, sociální a vzdělávací infrastruktury.

Ačkoli v současnosti nedochází ke splnění všech cílových hodnot indikátorů, probíhá realizace poměrně úspěšně s výjimkou pozastaveného důležitého projektu ve stavu N6 v oblasti podpory 2.6. Obnovení jeho administrace je zásadní pro úspěšné plnění jak oblasti podpory, tak i celé prioritní osy.

Tabulka 24 - Stav čerpání finančních prostředků v rámci osy 2 ROP JZ za programové období 2007 - 2013 k 31. 12. 2014

OP/OP	Celková alokace podpory v PO 2007-2013	Podané žádosti		Projekty s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům (vyúčtované)
		počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	
	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	mil. Kč
2	5 334,3	1 215	17 843,4	301	5 587,6	4 389,2
2.1	1 087,6	47	1 620,0	37	1 131,0	507,5
2.2	900,1	112	2 767,3	38	960,9	822,7
2.3	535,7	223	2 932,8	47	578,2	480,1
2.4	949,8	547	5 210,0	103	1 050,2	807,1
2.5	654,4	192	2 453,7	40	659,5	591,4
2.6	1 206,7	94	2 859,5	36	1 207,8	1 180,4
3	3 271,8	1 103	14 605,7	350	3 465,5	2 308,8

Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

4.3.2.1 Oblast podpory 2.1 - Integrované projekty rozvojových center

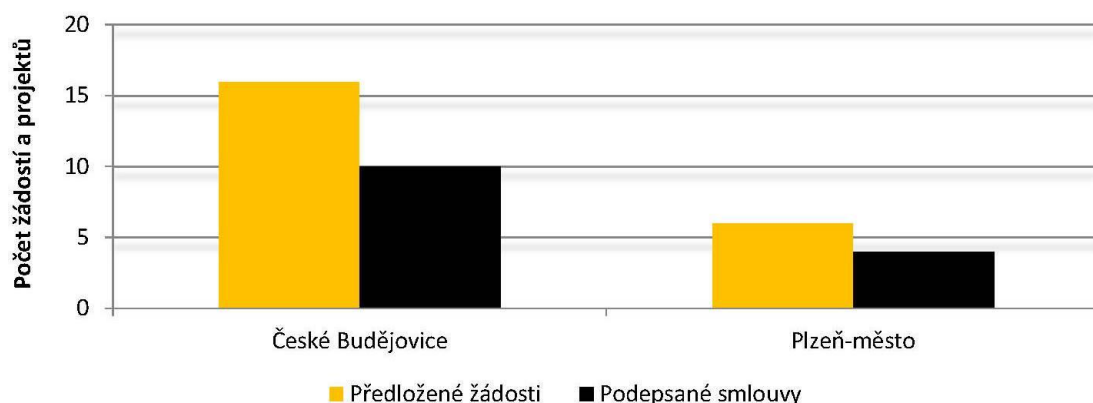
Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory jsou počty nově vytvořených pracovních míst pro muže, ženy a v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst. Nový počet vytvořených produktů pro orientaci a směrování zákazníků, plochy regenerovaného a revitalizovaného území, objektů ve městech a zanedbaných areálů. V současnosti⁵⁹ **jsou splněny cílové hodnoty indikátorů pouze částečně**. Indikátor nových pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst byl splněn až v červnu 2014, ukončení projektu novostavby Divadla Jízdecká v Plzni.⁶⁰ Naopak plocha revitalizovaných areálů splňuje cíl pouze z 10/12 % (počítáme-li Divadlo Jízdecká) a realizací indikátoru Počtem nově vytvořených produktů pro orientaci a směrování návštěvníků se nezabýval žádný realizovaný projekt.

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup oblasti podpory 1 nové pracovní místo pro muže, 1 pro ženu. Dále byla vytvořena k červnu 2014 4 pracovní místa v rámci projektu udržitelného rozvoje měst, regenerované a revitalizované území o ploše 8,48 ha, objekty o ploše 3,44 ha a areály o ploše 0,56 ha.

⁵⁹ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

⁶⁰ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. Novostavba divadla v Plzni, Divadlo Jízdecká

Graf 13 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.1 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 30

Oblast podpory byla čerpána pouze v obou krajských metropolích. Nejnákladnější realizovaným projektem byla výstavba nové trolejbusové trati Borská pole v úseku Němejцова – Panasonic, realizovaná městem Plzní. Tím došlo k napojení průmyslové oblasti na páteřní síť MHD a zlepšení dopravní dostupnosti. Na podporu projektu byly získány dotace ROP JZ ve výši 129 mil. Kč.

Město České Budějovice provedlo rekonstrukci letní plovárny za využití dotace ROP JZ 52,3 mil. Kč. Mezi další projekty lze uvést revitalizaci sídliště Máj v ČB, výstavbu Kulturního, volnočasového a křesťanského centra a obnovu vnějšího pláště sokolovny v Plzni.

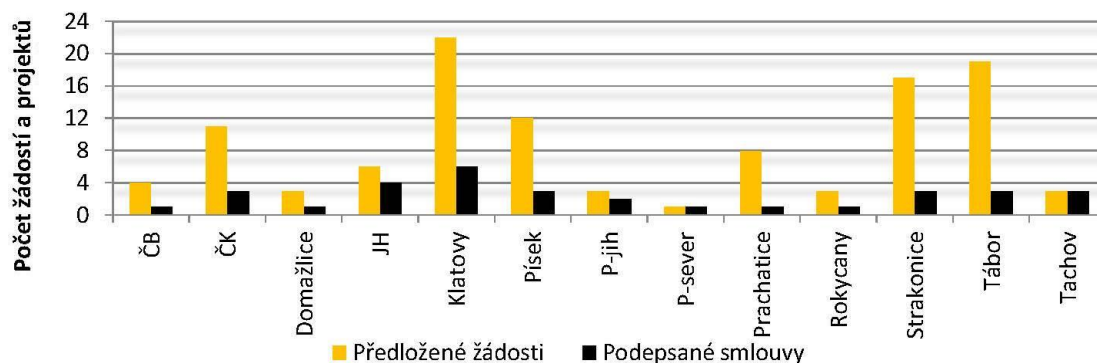
4.3.2.2 Oblast podpory 2.2 - Rozvojové projekty spádových center

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory jsou počty nově vytvořených pracovních míst pro muže, ženy a počet nově vytvořených produktů pro orientaci a směřování zákazníků, plochy regenerovaného a revitalizovaného území, objektů ve městech a zanedbaných areálů. V současnosti⁶¹ **jsou všechny hlavní cílové hodnoty indikátorů úspěšně splněny.**

K 24. 3. 2014 tvořilo oficiální výstup oblasti podpory celkem 7,92 nových pracovních míst pro muže, 6,26 pro ženy. Dále bylo vytvořeno 15 nových produktů pro orientaci a směřování návštěvníků, regenerované a revitalizované území o ploše 13,48 ha, objekty o ploše 12,77 ha a areály o ploše 7,1 ha.

⁶¹ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 14 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.2 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 35

Nejnákladnějším realizovaným projektem se stala modernizace a přístavba plaveckého bazénu v Jindřichově Hradci, realizovaná městem za využití dotace v hodnotě 55 mil. Kč. Bazén je využíván širokou veřejností a také k výuce plavání pro přibližně 47 škol v okolí. V obci Tachov byla provedena sanace a revitalizace areálu bývalé továrny na zpracování ryb Rybena, sousedící s městskou památkovou zónou, a rekonstrukcí stávající budovy v areálu vzniklo komunitní centrum, provozované místní akční skupinou Zlatá cesta. Projekt obce získal dotaci ROP JZ ve výši 23 mil. Kč. V rámci oblasti podpory dále vznikaly například revitalizace parků či náměstí, rekonstrukce městského divadla, modernizace sportovišť, rekonstrukce sportovní haly, rozšíření tachovského bazénu či vybudování odpočinkové zóny Komora v Táboře.

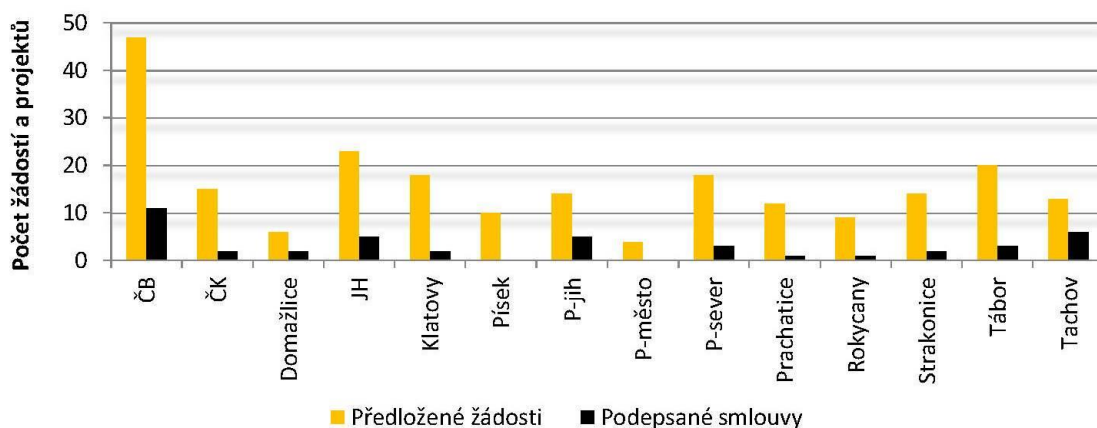
4.3.2.3 Oblast podpory 2.3 - Revitalizace částí měst a obcí

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí, nově vytvořených produktů pro orientaci a směřování návštěvníků a plocha regenerovaného a revitalizovaného území, objektů ve venkovských oblastech a nevyužívaných či zanedbaných areálů (brownfields). V současnosti⁶² **jsou téměř splněny cílové hodnoty indikátorů** – pouze revitalizovaných areálů se prozatím nachází na 99 % cílové hodnoty.

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 43 podpořených projektů, 14 nově vytvořených produktů pro orientaci a směřování návštěvníků, regenerované a revitalizované území o ploše 7,24 ha, objekty o ploše 3,84 ha a areály (brownfields) o ploše 1,98 ha.

⁶² RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 15 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.3 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 39

Nejnákladnější projekt byl uskutečněn městem Nová Bystřice, kde proběhla rekonstrukce areálu kulturního domu na multifunkční komplex. Projekt získal dotaci z ROP JZ ve výši 38 mil. Kč. I mezi dalšími projekty v rámci oblasti podpory se ve větším množství objevuje rekonstrukce objektů se zaměřením na kulturní využití, ale i revitalizace center obcí. Dále rekonstrukce sokolovny nebo revitalizace veřejných prostranství.

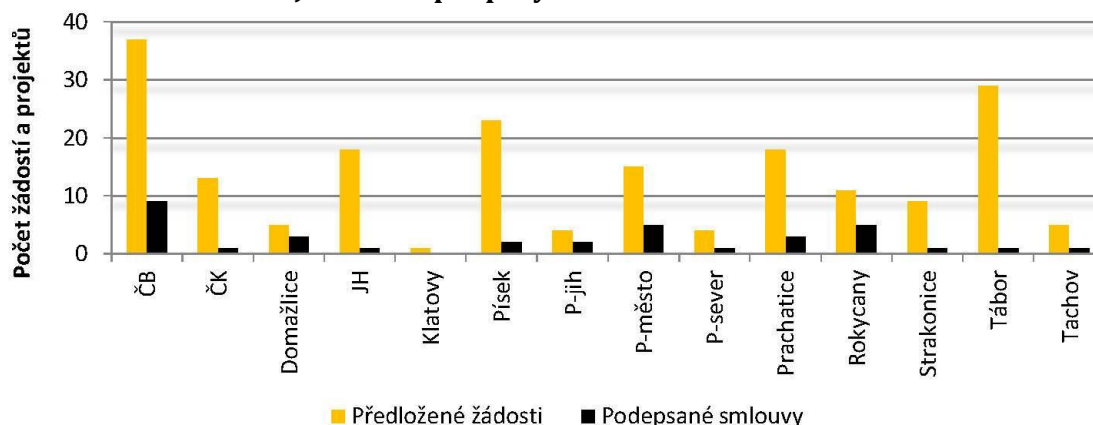
4.3.2.4 Oblast podpory 2.4 - Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro vzdělávání (na venkově) a rozvoj vzdělávání (ve městě). V současnosti⁶³ jsou téměř splněny hlavní cílové hodnoty indikátorů – na venkově je současné plnění cíle z 99,5 % a ve městech z 92,8 %

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup regenerované a revitalizované území určené pro vzdělávání o ploše 45 125,4 m² ve městech a 9 420,5 m² na venkově.

⁶³ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 16 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.4 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 45

Nejnákladnější projekt uskutečnilo město Plzeň ve formě rozšíření a modernizace 25. ZŠ v Plzni. Celková rekonstrukce a vytvoření nástavby zvýšilo kapacitu školy, efektivitu výuky a zajistilo bezbariérový přístup. Na projekt se podařilo získat dotaci z ROP JZ ve výši 65 mil. Kč. Z pohledu trhu práce je zajímavý projekt výstavby odborného výcviku strojírenských oborů Střední průmyslové školy Klatovy. Jedná se o náhradu za zbourané pracoviště strojírenských oborů, přispívající k zvýšení kvality výuky strojírenských oborů v souladu s požadavky regionálních strojírenských firem. Projekt byl podpořen dotací ROP JZ ve výši 25,5 mil. Kč.

Zrealizované projekty se zaměřují především na modernizaci a rozšiřování jednotlivých vzdělávacích zařízení. Jihočeský kraj zrealizoval plošný projekt na zlepšení vybavenosti škol informačními a komunikačními technologiemi.

4.3.2.5 Oblast podpory 2.5 - Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory jsou počty nově vytvořených pracovních míst pro muže, ženy a v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst. Nový počet vytvořených produktů na udržitelný rozvoj venkovských oblastí (obcí), plochy regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči (města), resp. objektů sociálních služeb.

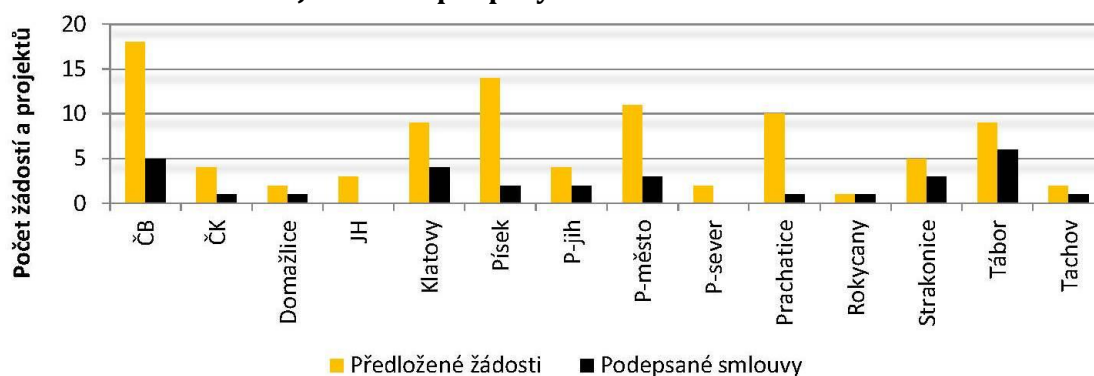
V současnosti⁶⁴ jsou splněny cílové hodnoty indikátorů pouze částečně. Nejsou splněny oba indikátory pro plochu území. Ani splnění současného závazku příjemců by do budoucna nevedlo k dosažení cílových hodnot. Jedinou šancí je, v případě plochy objektů

⁶⁴ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

pro sociální služby a zdravotní péči, dokončení pozastaveného projektu ve stavu N6 – rekonstrukce Centra sociálních služeb Staroměstská.

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup oblasti podpory 17 nových pracovních míst pro muže, 53,5 míst pro ženy. Dále bylo vytvořeno 75,5 pracovních míst v rámci projektů udržitelného rozvoje měst, regenerované a revitalizované objekty určené pro sociální služby a zdravotní péči (ve městech) o ploše 6 948,6 m², u objektů sociálních služeb pak 5879,6 m².

Graf 17 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.5 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 50

Projekt s nejvyššími výdaji byl realizován městem Domažlice v podobě domova pro seniory, zavazující se vytvořit prostor pro 70 osob se sníženou soběstačností a 20 nových pracovních míst a to s dotací 55 mil. Kč. Mezi dalšími zrealizovanými projekty silně převažují rekonstrukce, modernizace a rozšíření mateřských škol a domovů pro seniory. Výjimku představuje např. projekt zaměřený na chráněné bydlení městské Charity Plzeň.

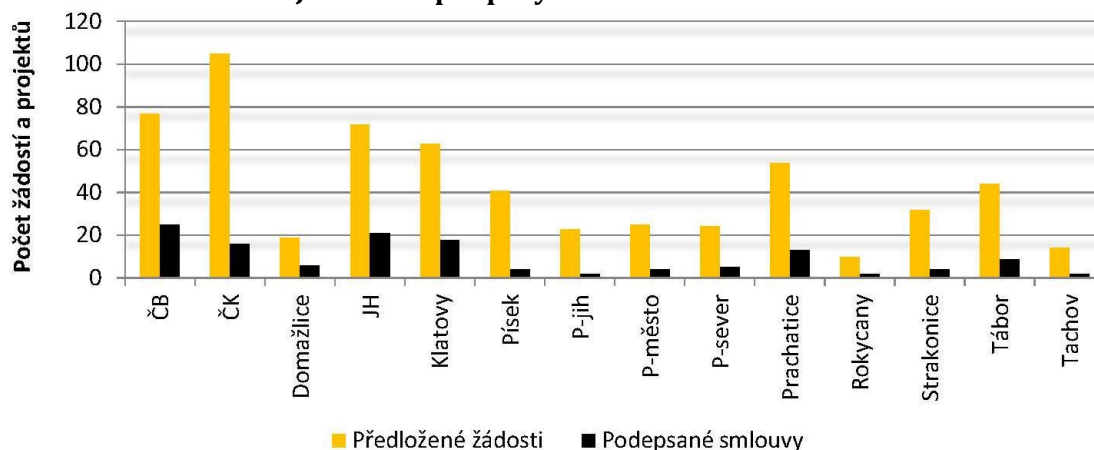
4.3.2.6 Oblast podpory 2.6 – Rozvoj zdravotnické péče

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro sociální služby a zdravotní péči (ve městech) a objektů sociálních služeb. V současnosti⁶⁵ **nejdou zatím splněny žádné hlavní cílové hodnoty indikátorů.** Ukazatel plochy objektů sociálních služeb plní cíl z 93,6 % a všechny současné projekty jsou realizovány, avšak v případě objektů pro sociální služby a zdravotní péči je cíl splněn jen z malé části a plnění oblasti podpory i cílů prioritní osy závisí na úspěšném dokončení dvou realizovaných projektů zdravotní péče se závazkem přibližně 6 000 m².

⁶⁵ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

K 24. 3. 2014 tvořila výstup plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro sociální služby a zdravotní péči (ve městech) 1 309,5 m², u objektů sociálních služeb pak 3278,27 m².

Graf 18 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 2.6 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 55

Největším projektem s vysokým významem v rámci prioritní osy byl projekt dostavby klatovské nemocnice. Cílem bylo vybudování nového bloku s vyšetřovacím a léčebným komplementem a lůžkovou částí k zvýšení standardů, odpovídajících druhému nejvýznamnějšímu regionálnímu zařízení v plzeňském kraji. Projekt byl podpořen dotací ROP JZ ve výši 446 mil. Kč.

Velmi nákladnou investici představovalo i vybudování pavilonu dětského oddělení v Nemocnici České Budějovice. Z ROP JZ byla získána dotace v hodnotě 257 mil. Kč. Z dalších projektů lze zmínit přístavbu pavilonu akutní medicíny a nemocnice v Táboře, nákupy drahých přístrojů, rekonstrukce a modernizace jednotlivých oddělení a ambulantní péče.

4.3.3 Prioritní osa 3 – Rozvoj cestovního ruchu

Prioritní osa 3 slouží k financování projektů vedoucích k lepšímu využití potenciálu území a posílení udržitelného cestovního ruchu.

V ose 3 se nachází 3 pozastavené projekty (tj. ve stavu N6), čímž je ohroženo splnění cílů.

V této ose úřad regionální rady jihozápad zaznamenal velké problémy s žádostmi o podporu i pozdější administraci projektů v realizaci. Typickými problémy jsou nesoulad aktivit ve výzvě a plánovaném projektu, chybně zvolené indikátory a časový interval.

V oblasti podpory 3.1 i enormní převis finančních požadavků nad disponibilní alokací. V souvislosti s osou 3 je zaznamenán vysoký počet nedokončených projektů.

Tabulka 25 - Stav čerpání finančních prostředků v rámci osy 3 ROP JZ za programové období 2007 - 2013 k 31. 12. 2014

OP/OP	Celková alokace podpory v PO 2007-2013 mil. Kč	Podané žádosti		Projekty s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům (výúčtované) mil. Kč
		počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	
3	3 271,8	1 103	14 605,7	350	3 465,5	2 308,8
3.1	2 276,8	765	11 321,8	228	2 408,1	1 506,0
3.2	868,6	191	2 835,8	82	916,9	684,1
3.3	126,4	147	448,2	40	140,5	118,7

Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

4.3.3.1 Oblast podpory 3.1 - Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

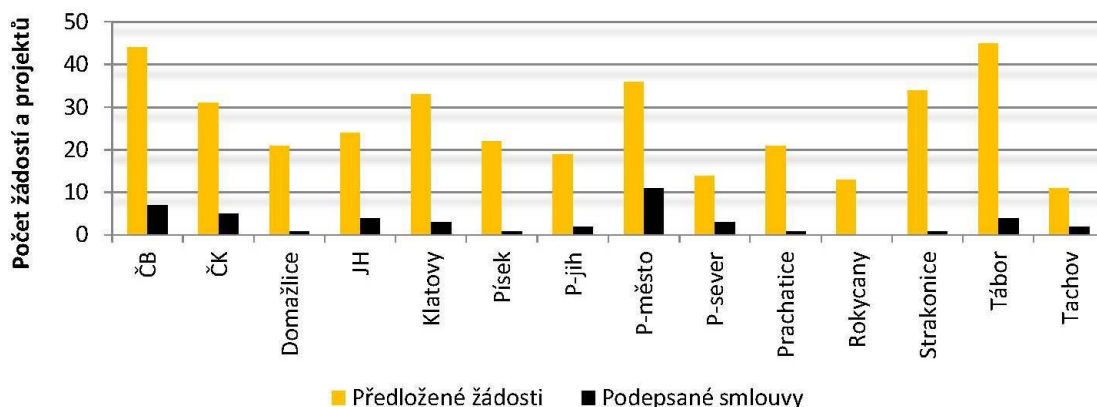
Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory jsou počty podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu, nově vytvořených pracovních míst pro muže, ženy a v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu se jedná o délku nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras, počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek a sportovně rekreačních zařízení.

V současnosti⁶⁶ jsou splněny cílové hodnoty indikátorů pouze částečně. Zatím není vybudovaná dostatečná délka. Dále nebyl vytvořen či zrekonstruován dostatečný počet lůžek. Částečně je tento stav způsoben pozastavením realizace některých projektů, které jsou v šetření PČR. I při splnění závazků nebude cíl tohoto indikátoru splněn.

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup oblasti podpory 180 projektů, 78,12 nových pracovních míst pro muže, 112,84 míst pro ženy. Dále bylo vytvořeno 197,46 pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu, 55,16 km cyklostezek a cyklotras, 1 687 nových či zrekonstruovaných lůžek a 62 sportovně rekreačních zařízení.

⁶⁶ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 19 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 3.1 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 60

Mezi největší realizované projekty patří vybudování africké a asijské expozice v Zoologické a botanické zahradě města Plzně s dotací ROP JZ ve výši 125 mil. Kč. Podobně nákladný projekt byl uskutečněn městem Kdyně za účelem vybudování Centra vodní zábavy Kdyně. Vybudování velkého bazénu s vodními atrakcemi má napomoci rozvoji cestovního ruchu. Projekt byl podpořen částkou 113 mil. Kč z ROP JZ.

Na zimní sporty je naopak zaměřen realizovaný projekt Skiareálu Lipno, jehož součástí bylo zbudování tří lanových drah, a modernizace technického vybavení. Celkové výdaje žadatele Lipno servis s.r.o. byly podpořeny dotací 88 mil. Kč z ROP JZ. V Plzni byl vybudován zimní stadion Košutka za přispění dotace ROP JZ ve výši 101 mil. Kč.

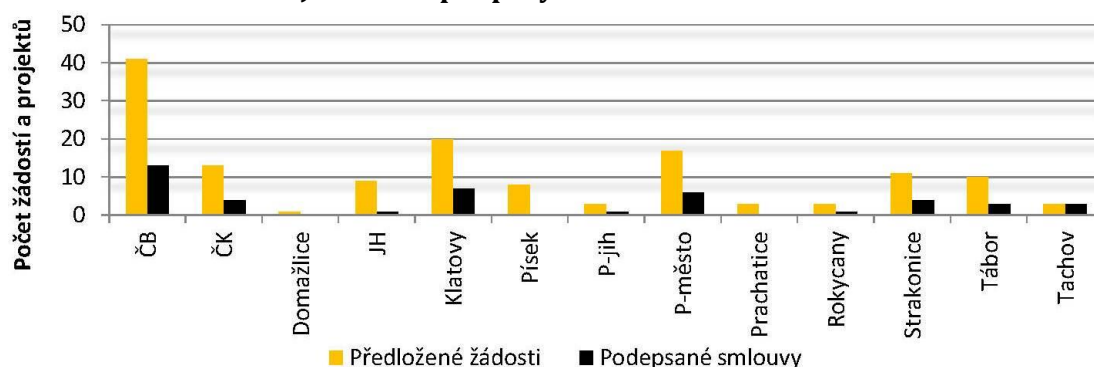
Mezi dalšími podpořenými projekty se vyskytují například stavby penziónů, cyklostezek a sportovních objektů.

4.3.3.2 Oblast podpory 3.2 - Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu a počet zrestaurovaných památkových objektů. V současnosti⁶⁷ jsou se značnou rezervou splněny cílové hodnoty hlavních indikátorů a to i přes jejich navýšení. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 58 realizovaných projektů a 46 zrekonstruovaných památkových objektů.

⁶⁷ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

Graf 20 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 3.2 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 72

K největším projektům patří záchrana gotického hradu v obci Soběslav. Jeho revitalizace má pomoci cestovnímu ruchu v obci i rozvoji společenského života realizací knihovny v objektu hradu. Na tento záměr se podařilo získat dotaci ROP JZ ve výši 36 mil. Kč. K podobně velkým projektům se řadí revitalizace objektu františkánského kláštera v Plzni a zřízení muzea církevního umění Plzeňské diecéze, kde Biskupství plzeňské mohlo čerpat dotaci ROP JZ v hodnotě 34,5 mil. Kč.

Dále lze zmínit z úspěšných projektů například vytvoření Muzea čokolády a marcipánu v Táboře, rekonstrukce a rozšiřování muzeí, kulturních památek a podpora nových expozic.

4.3.3.3 Oblast podpory 3.3 - Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory jsou počty podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu, nově vytvořených pracovních míst pro muže, ženy a v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu a počet nově vytvořených produktů pro orientaci a směrování návštěvníků.

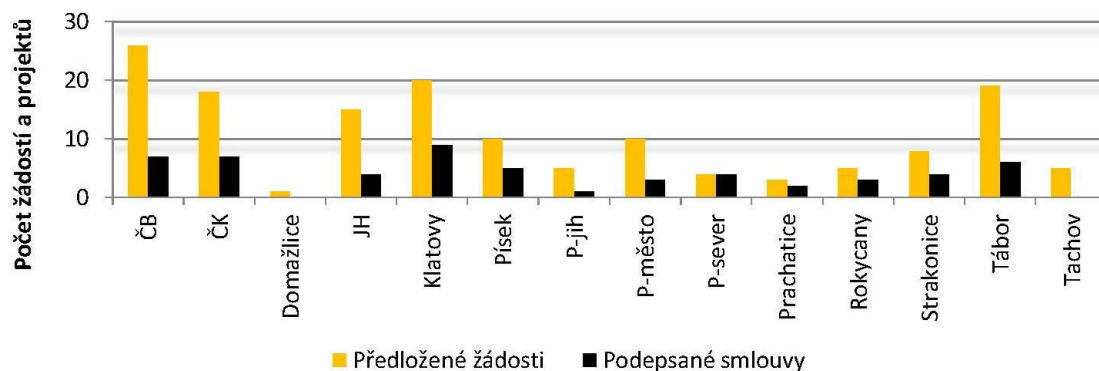
V současnosti⁶⁸ jsou splněny cílové hodnoty indikátorů pouze částečně. Jediným indikátorem, nespĺňujícím cílové hodnoty je počet podpořených projektů. Avšak řídicí orgán ROP JZ nepodporuje realizaci dalších projektů (dle zprávy o realizaci kvůli jejich nízké kvalitě)⁶⁹ a naopak přesunul část financí do oblasti podpory 3.2.

⁶⁸ RR ROP JZ. Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad

⁶⁹ Tamtéž, str. 57

K 24. 3. 2014 tvořilo výstup oblasti podpory 40 projektů, 1 nové pracovní místo pro muže, 5 míst pro ženy. Dále bylo vytvořeno 6 pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu a 29 nově vytvořených produktů pro orientaci a směrování návštěvníků.

Graf 21 - Žádosti ROP JZ - oblast podpory 3.3 v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 77

Nejvyšší finanční podporu získal projekt komplexní propagace Plzeňského kraje s dotací ROP JZ v hodnotě 18,2 mil. Kč. Dále lze uvést dotaci na pořádání mezinárodního hudebního festivalu Bohemia JazzFest 2008 v podobě 4 mil. Kč. Převažuje propagace turismu, např. Podpora cestovního ruchu na Hlubocko – Lišovsku, realizovaná místní akční skupinou, zkvalitnění turistického portálu Plzeňského kraje a další.

4.3.4 Prioritní osa 4 – Technická pomoc

Prioritní osa 4 slouží k financování realizace programu ROP Jihozápad. Spadají sem např. platy pracovníků v řízení ROP, výdaje na zpracování analýz, propagaci programu a poskytování informací a pomoci předkladatelům projektů.

Tabulka 26 - Stav čerpání finančních prostředků v rámci osy 4 ROP JZ za programové období 2007 - 2013 k 31. 12. 2014

OP/OP	Celková alokace podpory v PO 2007-2013	Podané žádosti		Projekty s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům (vyúčtované)
		počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	
4	484,4	20	573,0	546	112,8	328,0
4.1	457,7	9	511,2	9	51,9	313,0
4.2	26,7	11	61,8	9	35,5	15,0

Zdroj: MMR ČR. Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013 (IV. čtvrtletí 2014)

4.3.4.1 Oblast podpory 4.1 - Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů ŘO

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc, počet zasedání řídicích a poradních orgánů a realizace evaluačních studií a zpráv celkem. V současnosti⁷⁰ **jsou splněny cílové hodnoty hlavních indikátorů**. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 6 podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc, 51 zasedání řídicích a poradních orgánů a 43 evaluačních studií a zpráv celkem.

4.3.4.2 Oblast podpory 4.2 - Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

Hlavními sledovanými indikátory této oblasti podpory je počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc a počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí.

V současnosti⁷¹ **jsou splněny cílové hodnoty hlavních indikátorů**. K 24. 3. 2014 tvořilo výstup 6 podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc a 121 uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí.

4.3.5 Zhodnocení čerpání z ROP JZ v období 2007 – 2013

Čerpání financí ROP JZ v celorepublikovém srovnání dosahuje lehkého nadprůměru, ale je potřeba zmínit vážné nedostatky v jeho realizaci. K 24. 3. 2014 bylo 6 projektů ve stavu N6 s pozastavenou administrací a úspěšné dokončení přinejmenším jednoho z nich je zásadní pro naplnění cílů prioritní osy. Tento stav je varující a měly by být vyvozeny důsledky, aby se podobná situace neopakovala v současném zúčtovacím období.

Dále lze zmínit, že k 24. 3. 2014 bylo nahlášeno 412 podezření na nesrovnalost, z toho 48 je v šetření a 364 bylo vyřízených, přičemž 216 podezření bylo potvrzených. Dále bylo nahlášeno 63 podezření na porušení rozpočtové kázně ze zákona č. 250/200 Sb. a úřadem regionální rady jihozápad bylo podáno 73 podnětů k šetření na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.⁷²

Nejvážnější situace nastala v březnu 2013, kdy bylo zjištěno překročení 2 % chybovosti v čerpání dotací a přibližně na měsíc byla pozastavena certifikace a tedy možnost čerpat finance z evropských fondů. Nutno podotknout, že do podobných problémů se v období

⁷⁰ RR ROP JZ. *Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad*

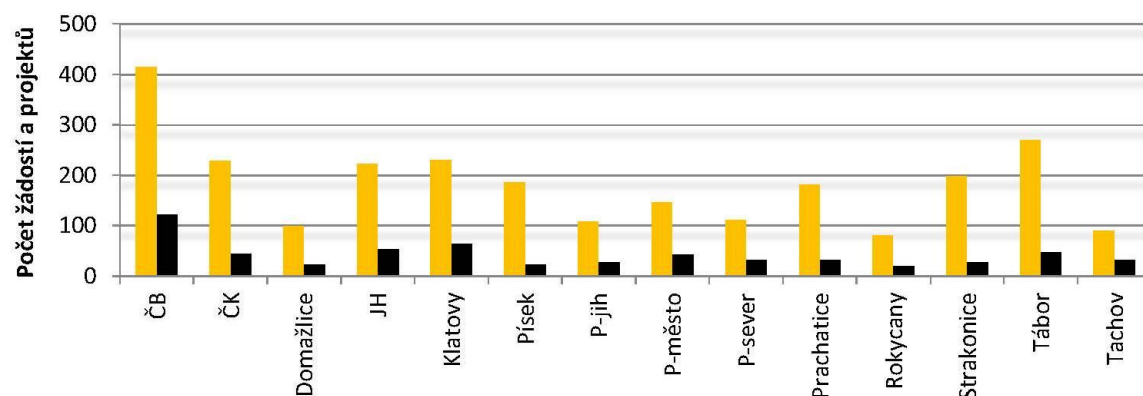
⁷¹ tamtéž

⁷² tamtéž, str. 22

2007 -2013 dostal i ROP Severovýchod, ROP Moravskoslezsko spolu s OP Podnikání a Inovace s Integrovaným operačním programem.⁷³

Při posuzování úspěšnosti čerpání ROP JZ na úrovni okresů byla použita data k 1. 7 2012. Je tedy nutné podotknout, že současná situace může být velmi odlišná. Avšak vzhledem k faktu, že k tomuto datu bylo certifikováno 73 % prostředků v porovnání se současným stavem (tj. k 31. 12. 2014), nelze zpochybnit jistou vypovídací hodnotu.

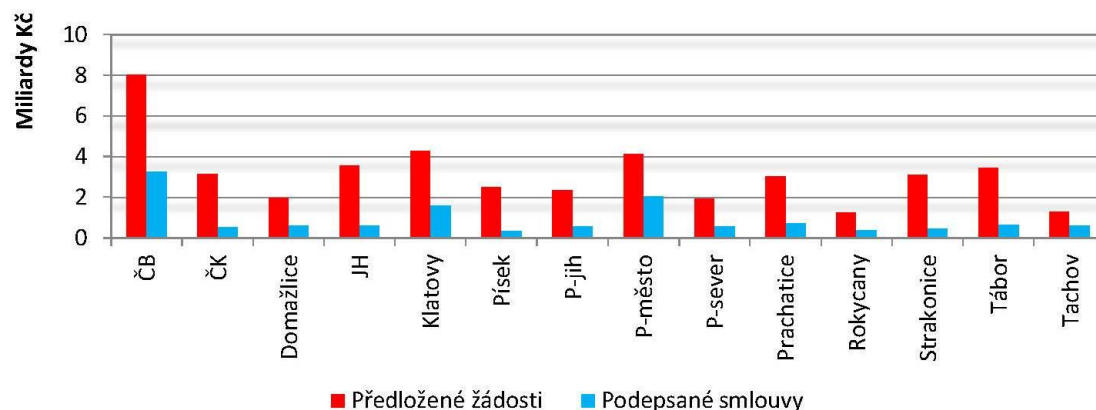
Graf 22 - Žádosti ROP JZ (celkem) v rámci okresů k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 80

V počtu úspěšných žádostí v ROP JZ k 1. 7. 2012 dominoval okres České Budějovice, následovaný poměrně úspěšnými okresy Klatovy, Jindřichův Hradec, Český Krumlov, Tábor a Plzeň-město.

Graf 23 - - Žádosti ROP JZ (celkem) v rámci okresů k 1. 7. 2012 v mld. Kč

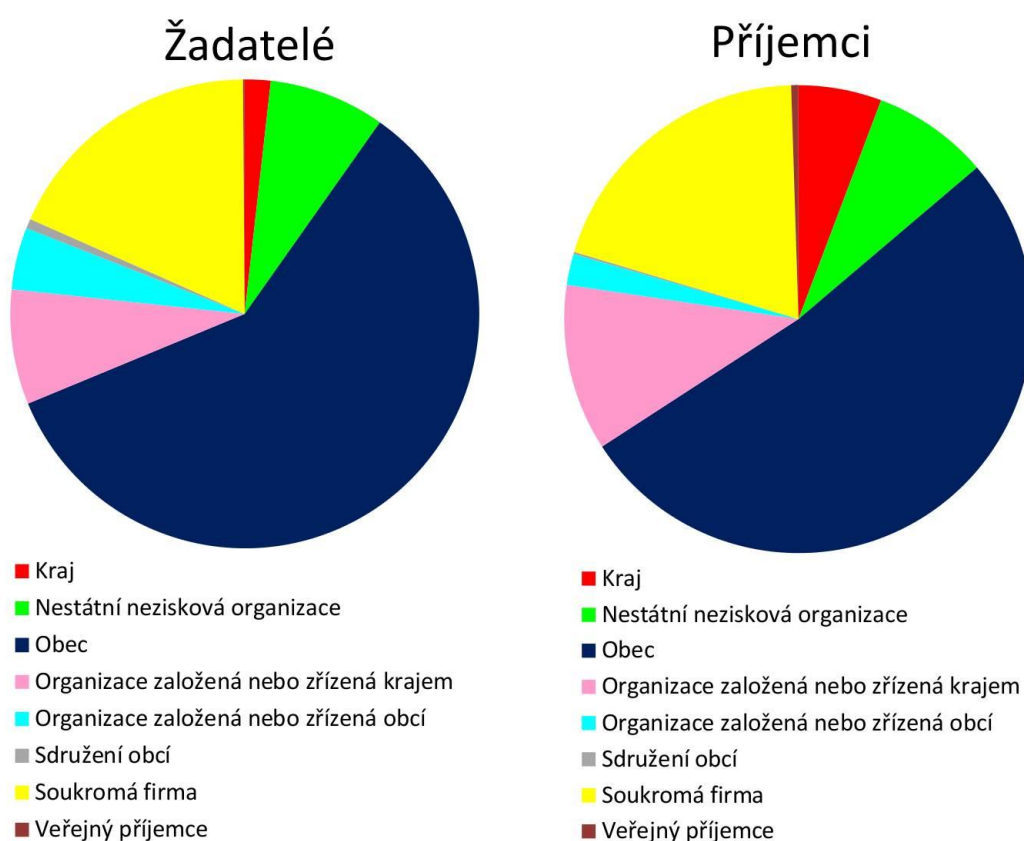
Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 82

⁷³ EUROACTIV.CZ. Evropská komise obnovila certifikaci ROP Jihozápad

Z hlediska čerpaných financí rovněž dominuje okres České Budějovice. Následují okresy Plzeň-město a Klatovy. Zde je ovšem nutné zdůraznit, že vynikající pozice Klatov je z části dána finančně náročnými projekty ve výstavbě regionálních silnic a především dostavbě místní nemocnice s takřka půlmiliardovou dotací.

Jak lze spatřit v příloze na grafu č. 28, k. 1. 7. 2012 nejvyšší podíl žadatelů a příjemců podpory v rámci ROP Jihozápad připadá na obce, které se významnou částí podílejí zejména v oblastech podpory 1.5, 2.1, 2.2 a 2.3. S velkým odstupem následují soukromé společnosti, které se nejvíce angažují v oblastech podpory 1.3, 2.6 a 3.1. Kraje vystupují zejména v náročných investičních projektech a to zejména infrastruktury dopravní (oblast 1.1), vzdělávací (oblast 2.4) a zdravotnické (oblast 2.6). Velmi slabě je zastoupen veřejný příjemce, omezující se pouze na oblast podpory 1.3. Nestátní neziskové organizace jsou významně zastoupeny především v oblastech podpory 2.5, 3.2 a 3.3.

Graf 24 - Zastoupené typy žadatelů a příjemců v ROP JZ k 1. 7. 2012

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 84,

4.4 OP a jejich význam pro region

Ačkoli se tato práce zaměřuje především na působení ROP JZ, bylo by vhodné alespoň ve stručnosti zmínit přínos vybraných operačních fondů na rozvoj regionu.

Zásadní význam pro rozvoj regionu mají investiční projekty realizované s podporou **OP Doprava**. V silniční dopravě především výstavba úseků pro Jihočeský kraj důležité dálnice D3 a rychlostní komunikace R4. Velký regionální význam měla přeložka komunikace u Nové hospody, zlepšující napojení důležité průmyslové zóny pro kraj na dálnici D5. Nadregionální železniční dopravu posílí především modernizace tratě Praha – Plzeň a Praha – České Budějovice. Z podpory OP byla také vytvořena vodní cesta z Českých Budějovic do Týna nad Vltavou.

Velkému zlepšení kapacity v oblasti inovací, ve které v regionu soudržnosti Jihozápad dle analýzy Akademie věd⁷⁴ v celorepublikovém srovnání zaostávala, napomohl **OP Výzkum a vývoj pro inovace**. Realizovaná byla například výstavba Jihočeského výzkumného centra akvakultury a biodiverzity ve Vodňanech, dále Jihočeského Univerzitního a Akademického CTT pro podporu uplatnění výzkumu v podnikání. V Plzeňském kraji byl zřízen Regionální technologický institut, Západočeské materiálově metalurgické centrum, Regionální inovační centrum elektrotechniky a Biomedicínské centrum Lékařské fakulty v Plzni.

OP Životní prostředí napomohl mj. zlepšení situace ve snižování znečištění vod podporou projektů výstavby ČOV a úpravny vody v Plzni, dotace jsou využívány i ke snižování energetické náročnosti budov. **OP Lidské zdroje a zaměstnanost** umožňují rozvoj sociálních služeb, fungování administrativy a podporu osob znevýhodněných na trhu práce. Integrovaný OP byl částečně využit například v projektech na zřízení technologického centra kraje v Plzni. Na závěr lze zmínit **OP přeshraniční ČR – Rakousko a ČR – Bavorsko** prohlubující spolupráci menšími projekty na sdílení kultury a vědomostí, výstavbu cyklostezek, komunikací, ochranu přírody a územní plánování.

⁷⁴ TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR, *Analýza inovačního potenciálu krajů ČR*, s. 95-99

4.5 Závěrečné shrnutí analýzy

Území Regionu soudržnosti Jihozápad je charakteristické nízkou hustotou zalidnění, na které se negativně podílí především oblast pohraničí. Velkou část regionu tvoří chráněné krajinné oblasti, pozitivně působící na rozvoj cestovního ruchu, ale omezující růst průmyslu. Ten se koncentruje v oblasti Českých Budějovic a především Plzně a okolí. Obě metropole zažívají pozitivní nárůst počtu obyvatel i hodnot ekonomických ukazatelů. V následujících letech lze očekávat především rozvoj ČB pod vlivem realizovaných investičních projektů v dopravě (výstavba dálnice D3, rozšiřování železničního koridoru a modernizace letiště). V ukazatelích ekonomické výkonnosti patří Jihočeský kraj spíše k celorepublikovému průměru, zatímco Plzeňský kraj patří ke krajům s nejvyšším HDP na osobu i nejvyššími mzdami. Rozvoj je dán výhodnou pozicí podpořenou dálnicí D5 a značným podílem zahraničního kapitálu. Problém však představují značné regionální disparity. Jen na území Plzně se nachází přibližně polovina průmyslu celého kraje a více jak polovina obyvatel kraje žije v dosahu Plzeňské integrované dopravy. Vzdělanostní a věková struktura mimo hlavní a regionální centra dosahuje nižších hodnot, podobně jako zaměstnanost. Míra nezaměstnanosti (resp. dle současné metodiky podíl nezaměstnaných osob) v rámci oblasti regionu soudržnosti Jihozápad dlouhodobě dosahuje nižších hodnot, než celorepublikový průměr. Přesto lze vymezit několik dlouhodobě problematických regionů. S vysokou mírou nezaměstnanosti se potýkají okresy Český Krumlov a Tachov. Finanční krize, která udeřila v roce 2009 a zasáhla především malé a střední podniky, způsobila problémy s nezaměstnaností v okresech Tábor a Strakonice, které se v současnosti nachází mezi okresy s nejvyšší nezaměstnaností v regionu soudržnosti. A přestože okres Klatovy vykazuje nízké hodnoty nezaměstnanosti, oblast pokrývající obce Sušice a Kašperské hory vykazuje velmi nepříznivé hodnoty. Na výše zmíněné regiony by se měla soustředit pozornost při aplikaci regionální politiky. Dále je doporučeno zaměřit se na problémy širšího rozsahu v regionu, především na výrazně sezónním charakteru cestovního ruchu na území kraje, nízké míře výzkumu a inovací spolu s nízkým zaměřením průmyslu na hi-tech produkty, růst přeshraniční spolupráce a zefektivnění hromadné dopravy na periferiích.

V rámci této práce bylo zanalyzováno čerpání z ROP Jihozápad během programového období 2007 – 2013. Čerpání financí v současnosti stále probíhá a analýza je vztažena ke stavu k 31. 12. 2014, kdy bylo příjemcům proplaceno 3/4 celkové alokace. Mezi

jednotlivými ROP jasně dominuje ROP JZ v počtu podaných žádostí, což poukazuje na velký zájem o tento operační program v rámci regionu. Evaluační analýza navíc upozorňuje na značnou absorpční kapacitu. Regionu soudržnosti se daří plnit většinu cílových ukazatelů, především v ose 1, zaměřené na zlepšení dopravní situace v regionu, přesto nelze momentálně označit působení ROP Jihozápad v programovém období 2007 - 2013 za úspěšné. V současnosti je z důvodu šetření jiným orgánem pozastaveno 6 projektů s výrazným dopadem na splnění hodnot cílových ukazatelů a záleží na rozhodnutí, zdali bude obnovena jejich administrace. Ke konci roku 2014 bylo nahlášeno celkem 412 podezření na nesrovnalost a nejkritičtější období nastalo v březnu 2013, kdy po překročení 2 % hranice chybovosti v čerpání dotací byla na měsíc pozastavena certifikace. Avšak stejný problém řešilo více OP. Evaluační analýza zmiňuje, že nejvíce problémů při předkládání a čerpání financí se vyskytovalo v ose 3, zaměřující se na cestovní ruch. Ze statistik vyplývá, že nejčastějším žadatelem jsou obce a nejvíce prostředků bylo čerpáno v rámci okresu České Budějovice, Plzeň-město a Klatovy (kde údaje navýšila především finančně náročná dostavba nemocnice).

Projekty financované ROP JZ pomáhaly snižovat slabé stránky regionu. V končícím programovacím období se realizované projekty podílely na zlepšování stavu regionálních silničních komunikací nebo podporovaly hromadnou veřejnou dopravu, především rozšířením IDP v okolí Plzně, které je zatíženo individuální automobilovou dopravou. Velká část projektů se zaměřila na rekonstrukci a rozšiřování vzdělávacích institucí, a to i na územích se zjištěnou nižší vzdělanostní strukturou jako okres Tachov nebo Český Krumlov. Pozitivní přínos lze spatřovat i v dotovaných projektech revitalizace kulturních památek a jejich inovativním využití, dále ve výstavbě různých sportovišť, která přispívají k lepšímu využití volného času místních obyvatel a také mohou snížit sezónní charakter nabídky cestovního ruchu, popisovaný v analýze regionu. Více projektů bylo také zaměřeno revitalizaci starých průmyslových areálů. Problémy a nejasnosti při realizaci projektů představovaly změny pravidel i cílových indikátorů v průběhu programovacího období. To ztěžuje řešení projektů a nabízí i prostor pro možné zneužívání dotací.

4.6 Navržení možných opatření

S přihlédnutím k faktu, že tato práce vzniká na počátku nového programového období 2014 - 2020, jsou doporučení směřována na připravovaný IROP. Vzhledem k problematickému průběhu čerpání ROP JZ považujeme za důležité zjednodušení a zvýšení transparentnosti systému čerpání dotací, jednoznačné vymezení pravidel už na počátku programovacího období, jasnější definování kontrolních mechanismů a kvalitnější proškolení pracovníků, kteří se budou podílet na realizaci. Závazek k aplikaci takových doporučení se již vyskytuje v podepsané Dohodě o partnerství.⁷⁵ Vyšší přehlednost čerpání z ROP má umožnit jednotný program IROP v rámci všech regionů (s výjimkou hl. m. Prahy).

Dále budou uvedeny vybrané možnosti konkrétního využití financování z **IROP**, dle současné podoby viz graf č. 30 v příloze, které vycházejí se SWOT analýzy krajů. V **prioritní ose 1** lze využít dotace k vybudování obchvatů obcí při regionálních komunikacích s velkým dopravním vytížením nebo k rekonstrukci komunikací proující obce v periferních oblastech. Tato možnost by mohla být reálná například v jižních Čechách v obcích Husinec nebo Vlachovo Březí, které protíná vytížená komunikace II. třídy, nebo na severním Plzeňsku pro napojení regionálních komunikací na silnice I. třídy. V oblasti podpory hromadné dopravy by bylo vhodné využít dotace k realizaci záchytných parkovišť u zastávek hromadné dopravy, což by mohlo snížit provoz osobních automobilů v centru velkých měst (v případě regionu Jihozápad především Plzně a Českých Budějovic, Tábor apod.). Regionální dopravě může pomoci i výstavba cyklostezek, které propojí mikroregionální centra s okolními sídly, kde cyklodoprava může doplňovat formy veřejné dopravy. Dotace mohou umožnit nákup nízkoemisních a nízkopodlažních autobusů, čímž lze zvýšit kvalitu a atraktivitu cestování hromadnou veřejnou dopravou.

V **prioritní ose 2** je z pohledu popsaných slabých stránek analyzovaných regionů zajímavý specifický cíl 2.4, který umožní čerpání dotací na rozšíření a zkvalitnění výuky na školách. Projekty tohoto typu mohou být aplikovány například na středních a vyšších odborných školách v okrese Český Krumlov nebo Tachov (okresy s nižší vzdělaností a dlouhodobě

⁷⁵ MMR, *Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020*, str. 186

vysokou nezaměstnaností), a tím se může zlepšit profesní struktura podle potřeb těchto částí regionů.

Podporu vzdělávání mohou výše zmíněné okresy čerpat i z **prioritní osy 4** pomocí komunitně vedeného místního rozvoje za přispění místních akčních skupin. Zapojení místních akčních skupin (MAS) do přípravy a realizace projektů může přinést zvýšení efektivnosti a především smysluplnosti projektů na lokální úrovni.

Poslední doporučení souvisí se znalostí veřejnosti ohledně procesu získávání dotací z operačních fondů na jednotlivé projekty. Měla by existovat možnost pro určitý okruh lidí, např. studenty, formou dobrovolné soutěže na středních školách si vyzkoušet nanečisto realizaci žádosti o získání podpory z OP a seznámit se se systémem MS2014+ za dozoru zkušeného pracovníka.

5 Závěr

Cílem této práce byla analýza regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad s přihlédnutím k úspěšnosti využívání strukturálních fondů EU a navržení možných opatření vedoucích ke zlepšení celkové situace v regionu.

V práci byla provedena komplexní analýza regionu soudržnosti rozdělená na dvě části pro Jihočeský a Plzeňský kraj, která zjistila slabé i silné stránky regionu. Oba kraje jsou převážně venkovské s centry rozvoje. Venkovské oblasti jsou ovlivněny především depopulačním vývojem a nedostatečně rozvinutou infrastrukturou. V centrech krajů je potřeba rozvíjet inovační potenciál a zajistit konkurenceschopnost s ostatními regionálními centry v Česku i sousedních zemích.

Následně byla provedena analýza čerpání dotací v rámci regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad. V práci jsou popsány přínosy realizovaných projektů s podporou ROP JZ pro region soudržnosti a podány návrhy na podporu rozvoje regionu v současném programovém období v rámci IROP. V době vzniku této práce nebyla vyhlášena žádná výzva ani realizovaný žádný projekt dle pravidel pro programové období 2014-2020, proto jsou doporučení v obecnější podobě.

Zaměření práce na analýzu ROP JZ neumožnilo zmapovat komplexní přínos strukturálních fondů pro oblast regionu soudržnosti. Ten je pouze naznačen krátkým popisem nejpřínosnějších projektů s podporou strukturálních fondů EU, realizovaných v rámci OP v programovém období 2007 – 2013.

Seznam použitých zdrojů

5.1 Tištěná literatura

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace.*

1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.

BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Strukturální politika Evropské unie.*

1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005.*

Odbor statistiky vývoje obyvatelstva ČSÚ. Jihlava: Daranus, 2006. ISBN 80-250-1277-

8. Dostupné také z: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014.* Krajská

správa Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích, oddělení informačních služeb a správy registrů. České Budějovice: ČSÚ, 2014. 232 s. ISBN 978-80-250-2588-

8. Dostupné také z:

[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/engt/A200261862/\\$File/33010814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/engt/A200261862/$File/33010814.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014.* Krajská

správa Českého statistického úřadu v Plzni, oddělení informačních služeb a správy registrů. Plzeň: ČSÚ, 2014. 245 s. ISBN 978-80-250-2589-5. Dostupné také z:

[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/engt/A200261862/\\$File/33010814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/engt/A200261862/$File/33010814.pdf)

DVOŘÁK, Tomáš. Zrušení okresních úřadů - druhá fáze reformy veřejné správy. UNES.

2003, č. 1, s. 6. ISSN 1214-181X.

HÄUFLER, Vlastislav, KORČÁK, Jaromír, KRÁL, Václav. *Zeměpis Československa.*

1. vyd. Praha: ČSAV, 1960. 667 s. Práce ČSAV.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, MATES, Pavel, POSTRÁNECKÝ, Josef, WOKOUN,

René. *Úvod do regionálních a správních věd: vybrané kapitoly.* 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1996. 93 s. ISBN 80-859-6318-3.

KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu.* 2. vyd.

Praha: C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

- MALINOVSKÝ, Jan, SUCHÁČEK, Jan. *Velký anglicko-český slovník vysvětlující pojmy regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0.
- PERLÍN, Radim. Administrativní členění Česka. *Geografické rozhledy*, 2009, roč. 19., č. 1, s. 6-7. ISSN 1210-3004.
- TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AKADEMIE VĚD ČR. *Analýza inovačního potenciálu krajů České republiky*. Praha: SLON, 2008. 137 s. ISBN: 978-80-86429-90-8. Dostupné také z: https://www.tc.cz/files/istec_publications/Analyza-4.pdf
- WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

5.2 Internetové zdroje

- ARCDATA PRAHA. *ArcČR 500 verze 3.1: Digitální vektorová geografická databáze České republiky. 1 : 500 000*. Praha: ARCDATA PRAHA, Zeměměřický úřad a Český statistický úřad ČR, 2013. Dostupné z: <http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/geograficka-data/arccr-500/>
- ČESKO. Zákon č. 248 ze dne 9. srpna 2000 o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Přímé zahraniční investice* [online]. [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Časové řady* [online]. KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/x/casove_rady_regionalni
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Časové řady* [online]. KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ V PLZNI [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/casove_rady_regionalni
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Praha jako územní statistická jednotka* [online]. 2011 [cit. 2014-06-10]. Dostupné z WWW: <
http://www.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/praha_statisticka_jednotka>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání lidu, domů a bytů 2011.[online]. Praha 2012 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>
- DENÍK.CZ. *Plzeňský kraj opět jedná s ministerstvem o převodu letiště Lině.* [online]. 2014-08-24 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z:
<http://www.denik.cz/ekonomika/ministerstvo-obnovilo-jednani-o-prevodu-letiste-line-20140824.html>
- DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodářská krize a regionální disparity – příklad okresů České republiky.* [online]. PILEČEK, Jan, ČERVENÝ, Miloš, ÚRS PRAHA. 2010-06-09 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6432275>
- EUROACTIV.CZ. *Brusel schválil pětinu operačních programů, Česku zatím žádný.* [online]. 2014-12-01 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/brusel-schvalil-jen-petinu-operacnich-programu-cesku-zatim-zadny-012323>
- EUROACTIV.CZ. *Evropská komise obnovila certifikaci ROP Jihozápad.* [online]. 2014-04-19 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/evropska-komise-obnovila-certifikaci-rop-jihozapad-010779>
- EUROSKOP.CZ. *Operační programy 2007-2013.* [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8641/sekce/operacni-programy-2007-2013/>
- EUROSKOP.CZ. *Správní členění (systém NUTS).* [online]. [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8642/sekce/spravni-cleneni-system-nuts/>
- EIPASCOPE. *The response of Cohesion Policy to the economic crisis.* [online]. SMAIL, Robin. 2010-02 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20101022102008_Eipascope_2010_2_Article4.pdf
- EVROPSKÁ KOMISE. *Strategie Evropa 2020 v kostce.* [online]. 2014, 2014-11-28 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_cs.htm

- EVROPSKÁ KOMISE. *Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020*. [online]. 2014-09-04 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_cs.pdf
- EVROPSKÁ KOMISE. *Reformovaná politika soudržnosti pro Evropu*. [online]. 2014-06-30 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_cs.cfm
- EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007–2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007, 160 s. ISBN 92-79-03801-X. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf
- JIHOČESKÉ LETIŠTĚ ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Letiště: Modernizace*. [online]. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: http://www.airport-cb.cz/index.php?art=page&art_id=34&lang=
- KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOČESKÉHO KRAJE, KP PROJEKT. *Program rozvoje Jihočeského kraje 2014-2020 – příloha č. 3 Socioekonomický profil Jihočeského kraje*. [online]. 2013-04-340 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=96472&par%5Bview%5D=0
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013* [online]. Národní orgán pro koordinaci. 2015-01-31 [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/d92e08b1-4e8b-4f35-b7f5-5adf83a06cf8/04_CMZ_2014_IVQ_elektronicka.pdf
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020* [online]. 2014-08-26 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/6231de90-b818-4bf7-9d07-232e41da9567/Dohoda-o-partnerstvi_schvalena-EK-26-8-2014.pdf?ext=.pdf

- NOVÁK, Ondřej a Vítězslava FRIČOVÁ. Regionální politika. *Euroskop.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- OPATRŇY, Martin. *Národní rozvojový plán ČR 2007-2013: Budoucnost programů Evropské Unie*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. 2006-03-02 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2006/Narodni-rozvojovy-plan-CR-2007-2013-Budoucnost-pr>
- REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Novostavba divadla v Plzni, Divadlo Jizdecká* [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?id=107409>
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD. *Regionální operační program Jihozápad* [online]. 2014-04-30 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD. *Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad* [online]. 2007-07-01 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/rop-jihozapad/uzemni-aspekty-implementace-rop-nuts-ii-jihozapadx.pdf>
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD. *Změna Plánu výzev ROP NUTS II Jihozápad na rok 2014* [online]. 2014-11-14 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/prozadatele/2014/14112014_996n_schvaleni-zmeny-planu-vyzev-rop-nuts-ii_op1-5.pdf
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD. *Zpráva o realizaci ROP NUTS II Jihozápad* [online]. 2014-03-24 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/rop-jihozapad/Zprava-o-realizaci-ke-dni-24-3-2014.pdf>
- REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PLZEŇSKÉHO KRAJE. *Analýza socioekonomického rozvoje Plzeňského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky*. [online]. BENEŠ, Pavel, UHLÍK, Filip. 2010-08-11 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/system/files/1004348110609080320.pdf>

ŘEDITELSTVÍ VODNÍCH CEST ČESKÉ REPUBLIKY. *Dokončení Vltavské vodní cesty České Budějovice – Týn nad Vltavou* [online]. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: <http://www.rvccr.cz/strategicke-zamery-a-stavby/dokonceni-vltavske-vodni-cesty-ceske-budejovice-tyn-n.-vlt>.

ÚŘAD PRÁCE V ČESKÉM KRUMLOVĚ. *Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008* [online]. 2009-02-26 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky/ckokres1208.doc>

STRUKTURÁLNÍ FONDY.CZ. *Integrovaný regionální operační program*. [online]. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2015-02-23 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf1bcce8-55ee-4733-a8c7-f07ab349b923/schema-IROP-FINAL_aktualizace-23_2_1.pdf?ext=.pdf

STRUKTURÁLNÍ FONDY.CZ. *Integrovaný regionální operační program: O programu*. [online]. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2010-08-11 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/O-programu>

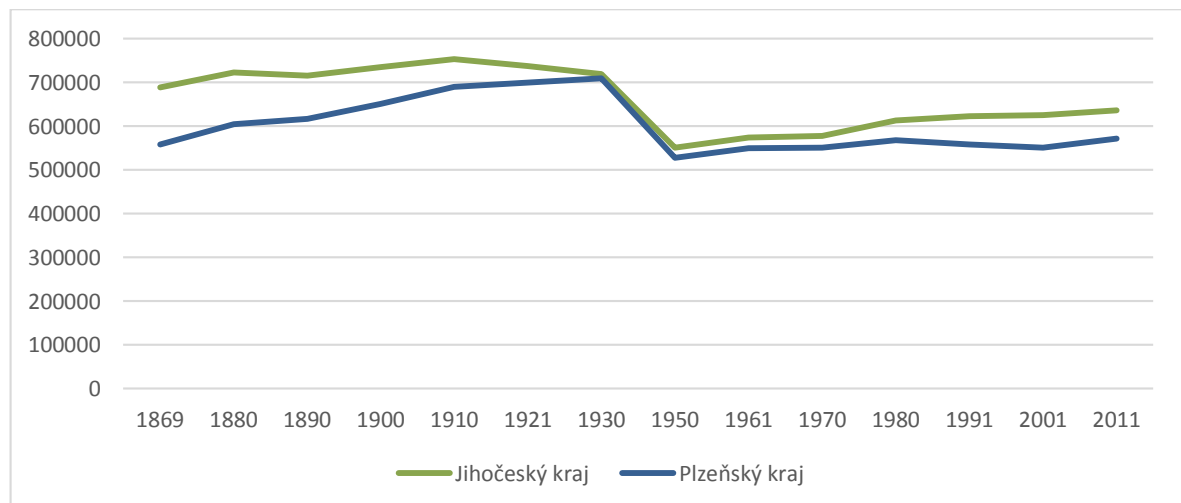
6 Přílohy

Obrázek 7 - Hustota obyvatel na 1km² k 31. 12. 2013 v jednotlivých okresech

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014, Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014*

Graf 25 - Vývoj počtu obyvatel Jihočeského a Plzeňského kraje v letech 1869 - 2011

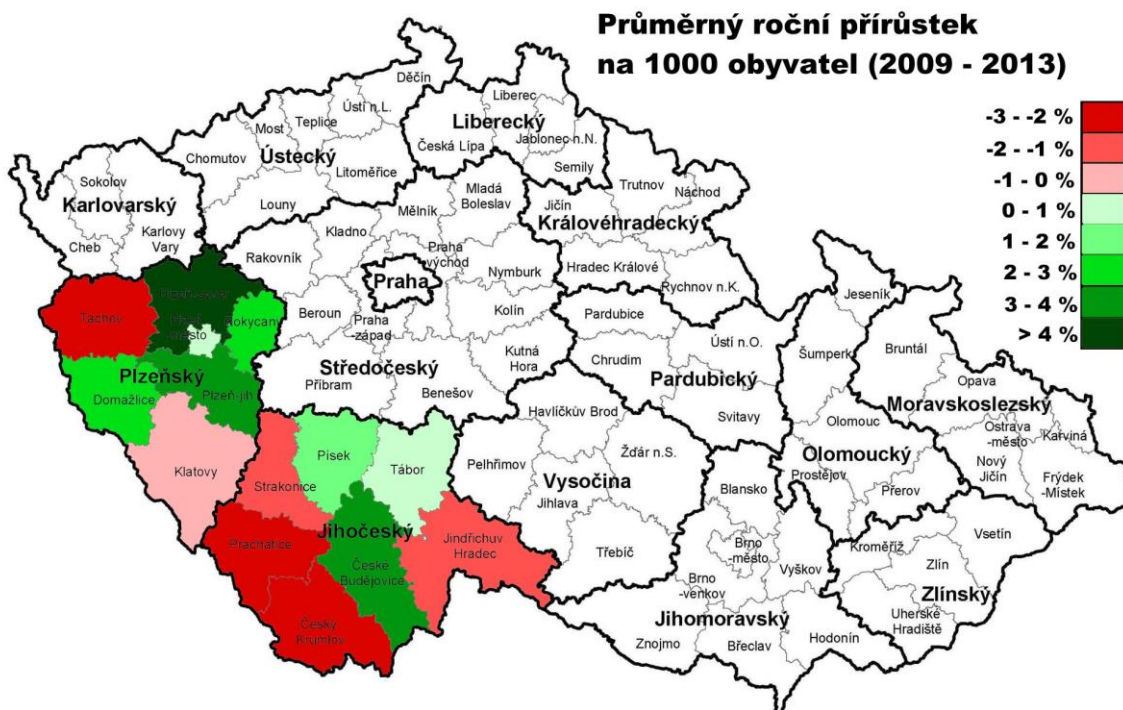
Zdroj: *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, SLDB 2011, Statistická ročenka kraje*

Tabulka 27- Přirozená měna obyvatel v Plzeňském a Jihočeském kraji 1991 - 2013

	přirozená měna 1991-2013	přirozená měna 1991-2000	přirozená měna 2001-2013	migrační saldo 1991-2013	migrační saldo 1991-2000	migrační saldo 2001-2013
Jihočeský kraj	-2820	320	-3135	20555	7175	13380
Plzeňský kraj	-15669	-11643	-4026	31982	4502	27480

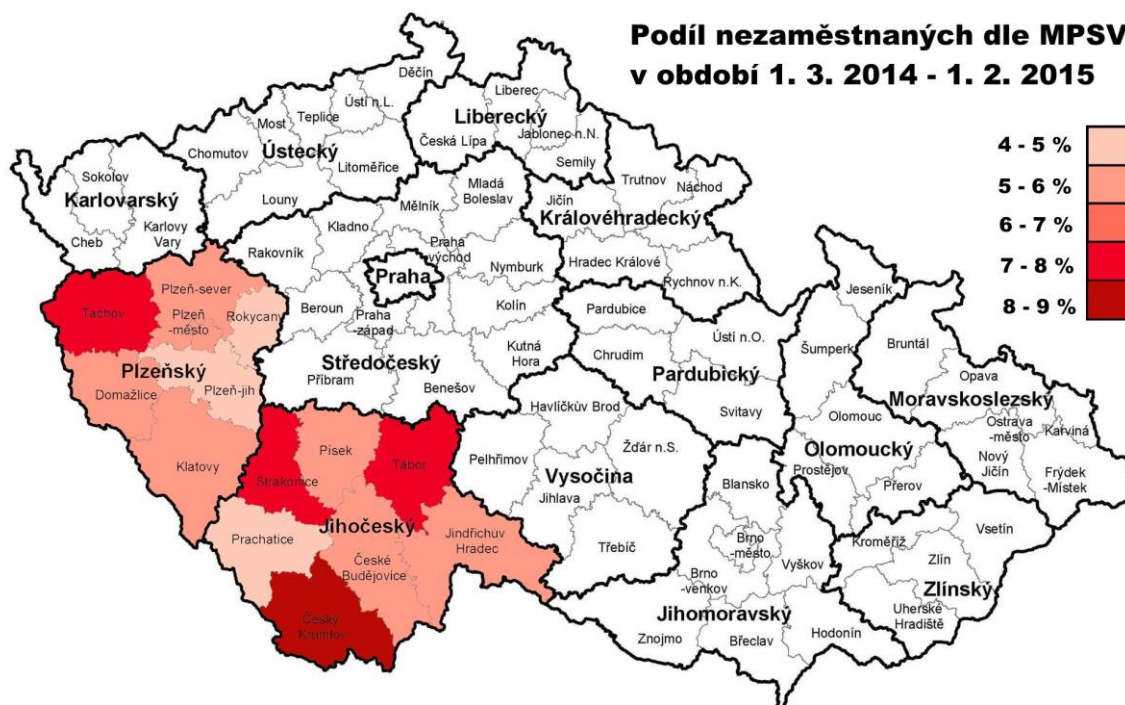
Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Obrázek 8 - Průměrný roční přírůstek na 1000 obyvatel v období 2009 - 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014, Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

Obrázek 9 - Průměrný podíl nezaměstnaných osob v období březen 2014 - leden 2015

Zdroj: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska

Tabulka 28- Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky Jihočeského kraje v letech 1993 - 2013

Zaměstnanost v sektorech	1993	2003	2013
Zemědělství, lesnictví a rybářství	12,6%	6,8%	5,8%
Průmysl a stavebnictví	39,2%	40,4%	40,5%
Tržní a netržní služby	48,2%	52,8%	53,7%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Tabulka 29 - Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky Plzeňského kraje v letech 1993 - 2013

Zaměstnanost v sektorech	1993	2003	2013
Zemědělství, lesnictví a rybářství	10,5%	5,0%	3,6%
Průmysl a stavebnictví	40,1%	41,8%	43,8%
Tržní a netržní služby	49,4%	53,2%	52,6%

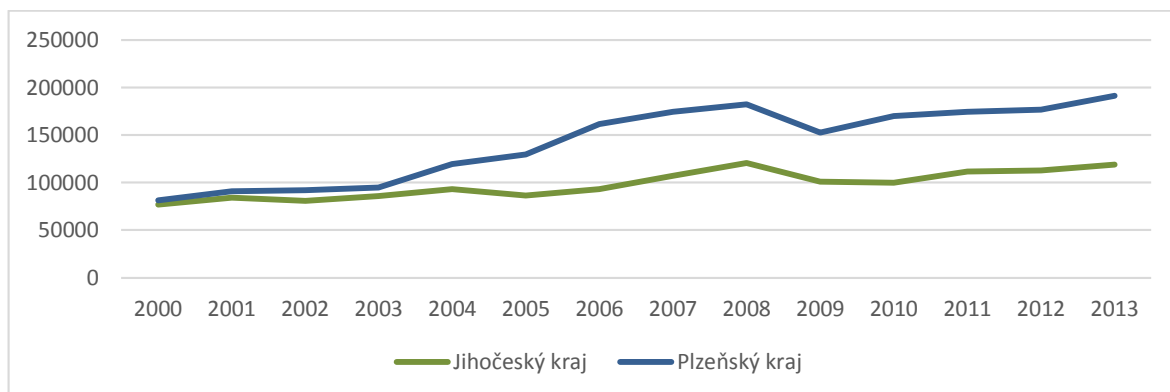
Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časové řady

Tabulka 30 - Výše přímých zahraničních investic na obyvatele v tis. Kč

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jihočeský kraj	50	56	62	53	66	91	96	113	125	131	133	140	138
Plzeňský kraj	60	71	91	91	86	88	96	106	107	125	131	130	127
Česká republika	80	96	114	114	126	146	162	197	210	220	229	229	247

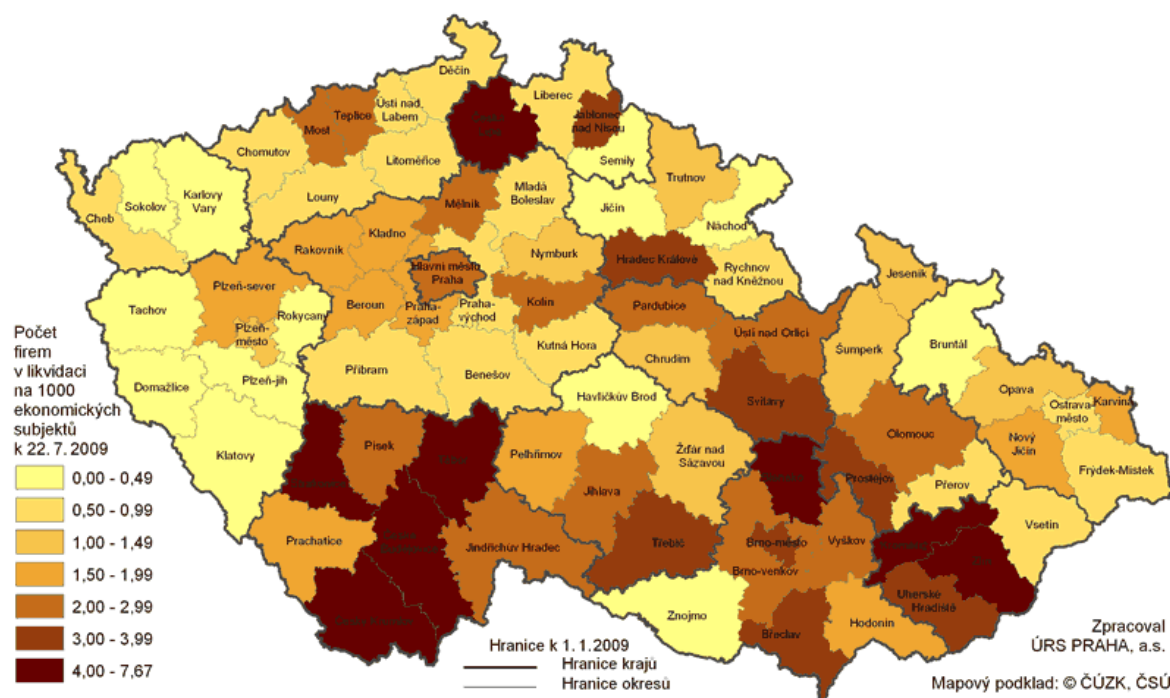
Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Přímé zahraniční investice

Graf 26 - Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v mil. Kč

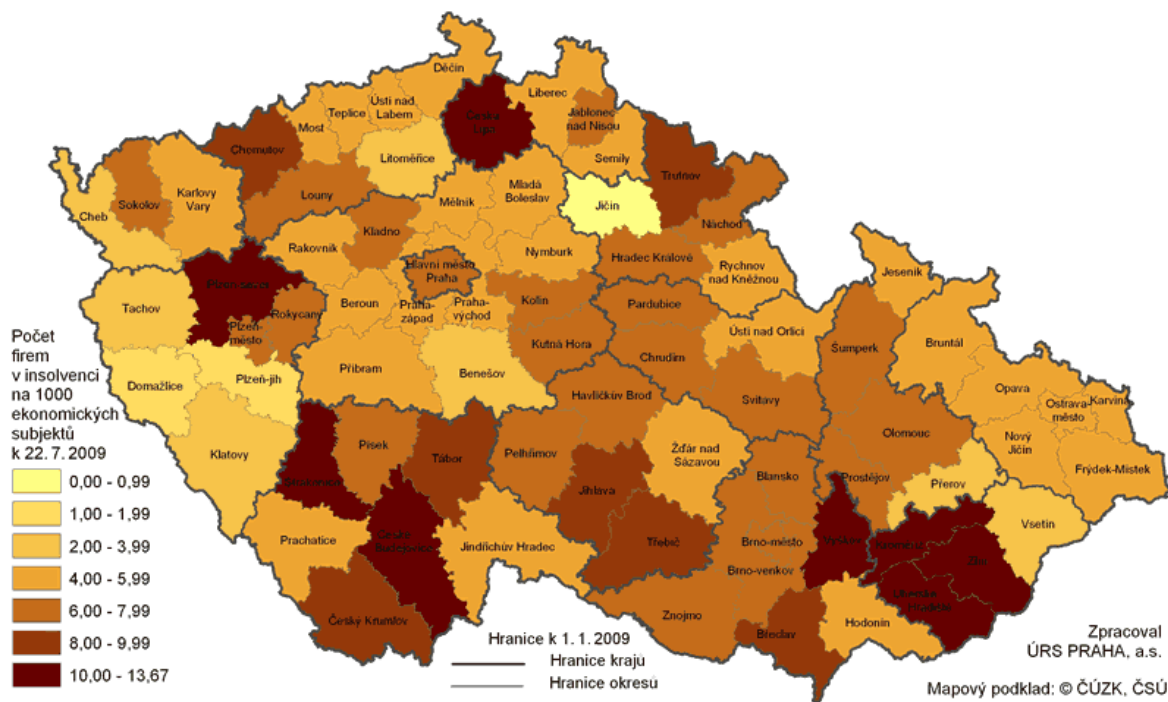
Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Jihočeského kraje 2014, Statistická ročenka Plzeňského kraje 2014

Obrázek 10 - Počet firem v likvidaci na 1000 ekonomických subjektů k 22. 7. 2009

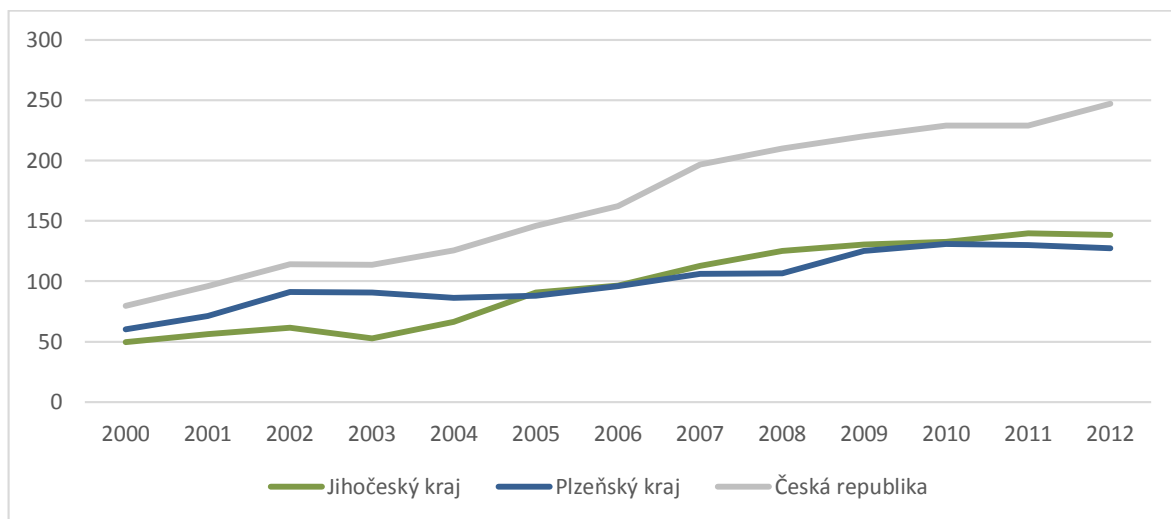
Zdroj: DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Hospodářská krize a regionální disparity – příklad okresů České republiky

Obrázek 11 - Počet firem v insolenci na 1000 ekonomických subjektů k 22. 7. 2009

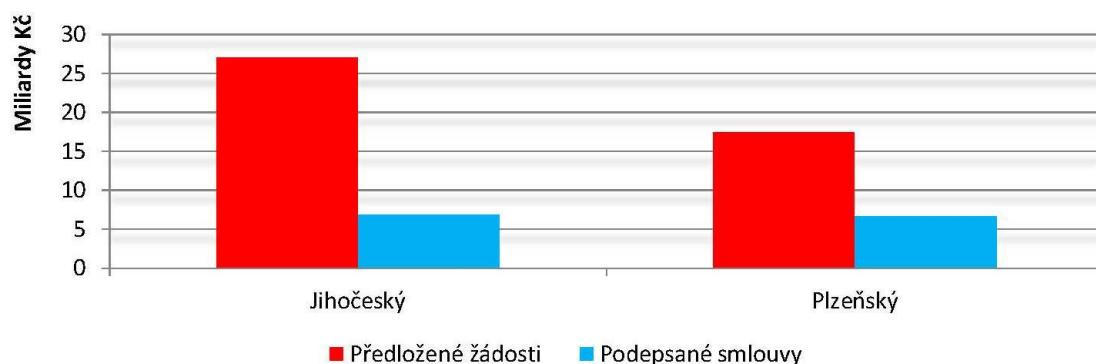
Zdroj: DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Hospodářská krize a regionální disparity – příklad okresů České republiky

Graf 27 - Přímé zahraniční investice na obyvatele v tis. Kč

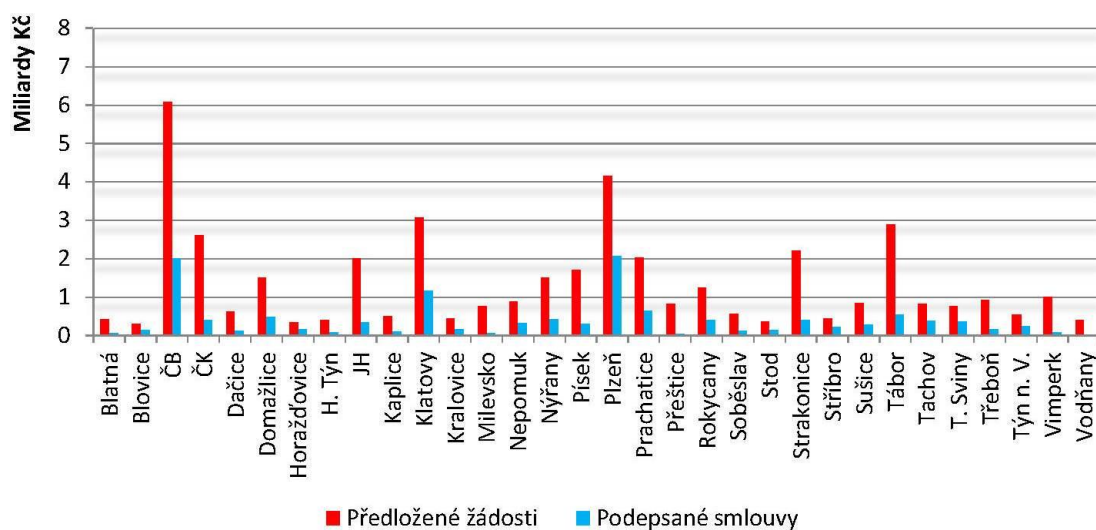
Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Přímé zahraniční investice

Graf 28 - Žádosti ROP JZ (celkem) v rámci krajů k 1. 7. 2012 v mld. Kč

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 82

Graf 29 - Žádosti ROP JZ (celkem) v rámci obcí s rozšířenou působností k 1. 7. 2012 v mld. Kč

Zdroj: Územní aspekty implementace ROP NUTS II Jihozápad, str. 82

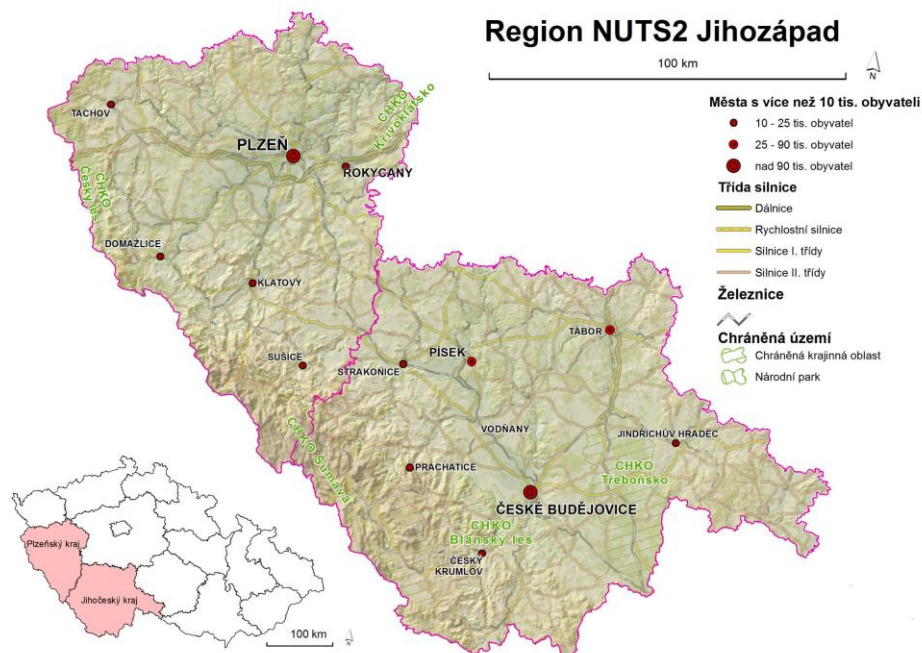
Graf 30 - Struktura Integrovaného regionálního operačního programu k 23. 2. 2015

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Zdroj: STRUKTURÁLNÍ FONDY. CZ. Integrovaný regionální operační program

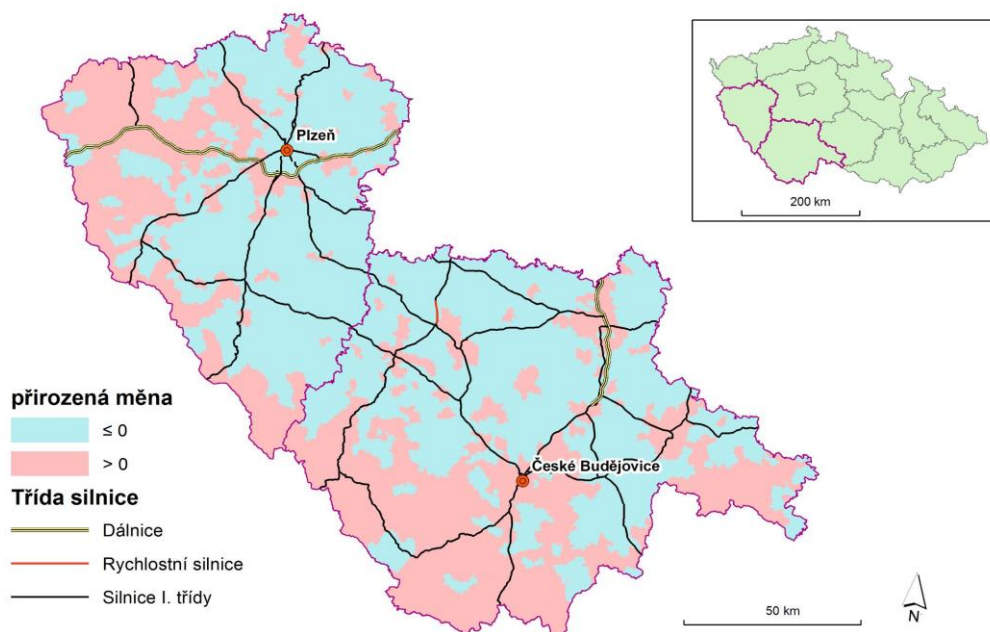
Obrázek 12 - Fyzicko-geografická mapa regionu NUTS 2 Jihozápad

Zdroj: Zdroj: ARCDATA PRAHA. ArcČR 500 v 3.1: Digitální vektorová geografická databáze ČR. 1 : 500 000

Obrázek 13 - Přirozená měna v obcích NUTS 2 Jihozápad

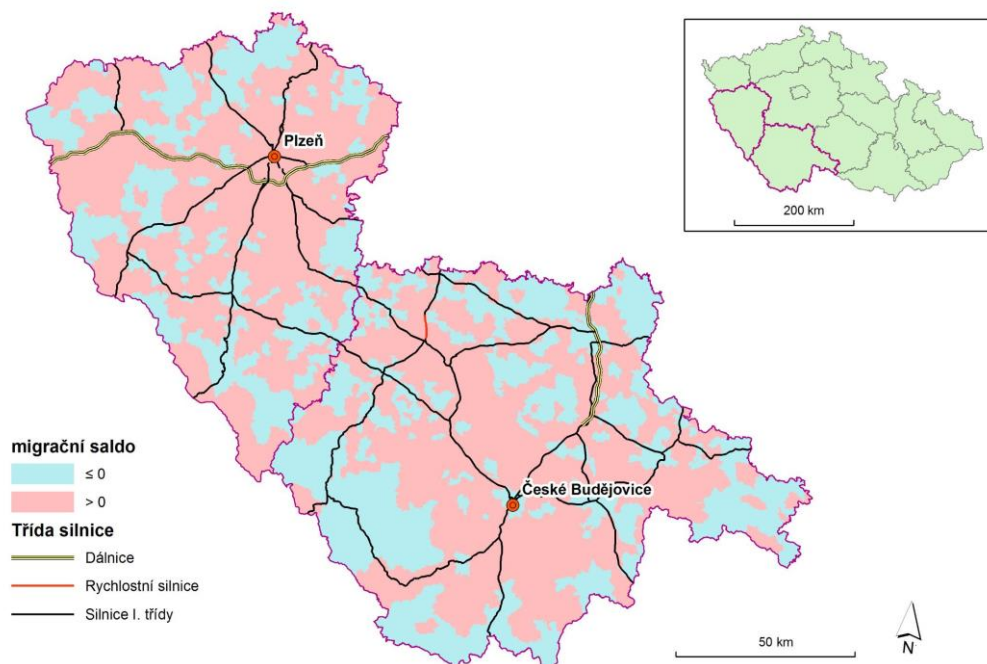
Přirozená měna v obcích NUTS2 Jihozápad v letech 1991 - 2013

Zdroj: ARCDATA PRAHA. ArcČR 500 v 3.1: Digitální vektorová geografická databáze ČR. 1 : 500 000

Obrázek 14 - Migrační saldo v obcích NUTS 2 Jihozápad

Migrační saldo v obcích NUTS2 Jihozápad v letech 1991 - 2013

Zdroj: ARCDATA PRAHA. ArcČR 500 v 3.1: Digitální vektorová geografická databáze ČR. 1 : 500 000